

De notionele interestaftrek

Lise Coteur

promotor :

Prof. dr. Caroline VANDERKERKEN

WOORD VOORAF

Deze masterproef kondigt het eindstadium aan in het behalen van mijn diploma, Master in de Toegepaste Economische Wetenschappen met afstudeerrichting Accountancy en Financiering, aan de Universiteit Hasselt. Naast mijn gedrevenheid, inzet en wilskracht was deze eindverhandeling niet tot stand kunnen komen zonder de hulp en steun van een aantal personen. Zonder hun medewerking zou het resultaat nooit hetzelfde geweest zijn. Op deze manier wil ik dan ook iedereen bedanken die rechtstreeks of onrechtstreeks heeft bijgedragen tot de goede afloop van mijn studies en in het bijzonder van deze eindverhandeling.

Inzonderheid wil ik graag Prof. dr. C. Vanderkerken hartelijk bedanken voor haar deskundige begeleiding en advies. Dankzij haar rol als promotor heb ik me kunnen verdiepen in dit onderwerp waardoor het steeds een boeiende opdracht bleef. Ik heb enorm veel kunnen bijleren over gebieden waar ik aanvankelijk niet thuis in was.

Verder ben ik ook speciale dank verschuldigd aan de personen waarmee ik een gesprek heb kunnen voeren in het kader van deze masterproef. Ik dank deze bevoorrechte getuigen voor het delen van hun waardevolle informatie en gespecialiseerde kennis.

Tevens zou ik graag een dankwoordje aan mijn ouders willen uitbrengen voor zowel hun financiële als morele steun doorheen mijn studies. Hun vertrouwen en begrip maakten het mogelijk om deze studie tot een goed einde te brengen. Dank jullie wel voor deze kans.

Ten slotte wil ik nog een zeer belangrijke persoon bedanken voor zijn onvoorwaardelijke hulp en steun tijdens mijn studies, namelijk mijn vriend Lander. Zijn vertrouwen, interesse en begripvolle houding betekenen enorm veel voor mij, waarvoor een welgemeende dankjewel.

Lise Coteur, mei 2010.

SAMENVATTING

De eindverhandeling die U zonet opensloeg handelt over de belastingaftrek voor risicokapitaal, beter bekend als de notionele interestaftrek. Meer in het bijzonder worden de doelstellingen van de notionele interestaftrek onderzocht. Aan de hand van deze masterproef wordt getracht om de realisatie van de verschillende doelstellingen van de aftrek te evalueren. Deze evaluatie gebeurt op basis van de uitgebreide literatuurstudie in hoofdstuk twee en tevens op basis van verscheidene gesprekken met bevoorrechte getuigen. Hoofdstuk twee bevat namelijk alle relevante theoretische begrippen betreffende de maatregel. De resultaten en conclusies die zijn voortgevloeid uit de gesprekken met de bevoorrechte getuigen zijn echter geen algemeen geldende uitkomsten maar eerder een weergave van de eigen ervaringen en meningen van vier personen met een bijzondere expertise op het gebied van de vennootschapsbelasting.

De notionele interestaftrek werd ingevoerd met de wet van 22 juni 2005, namelijk de wet tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal. Het idee werd gelanceerd op het eerste Nationale Belastingdebat door de toenmalige minister van Financiën, Didier Reynders en is volgens velen de meest ingrijpende wijziging van de vennootschapsbelasting sinds ze in 1962 werd gecreëerd. Deze revolutionaire maatregel is uniek in de wereld en houdt in dat er een procentueel bedrag van het kwalificerend eigen vermogen in aanmerking komt voor het verminderen van de belastbare grondslag van een onderneming. De belastingaftrek voor risicokapitaal is in werking getreden vanaf aanslagjaar 2007.

Er zijn verschillende omstandigheden die aan de basis lagen van de invoering van de aftrek. Ten eerste was er de fiscaal ongelijke behandeling van vreemd vermogen ten opzichte van eigen vermogen. De vergoeding van het vreemd vermogen, zijnde interest, wordt beschouwd als een last voor de onderneming waardoor deze vergoeding aftrekbaar is van de belastbare grondslag. Dit was echter niet van toepassing voor de vergoeding van de eigen middelen. Een eerste doelstelling van de belastingaftrek voor risicokapitaal is dan ook om deze onrechtvaardige discriminatie tussen de twee financieringsmogelijkheden te verminderen.

De gedwongen verdwijning van de coördinatiecentra in ons land heeft als tweede grote oorzaak geleid tot de invoering van een ander fiscaal gunstig regime voor deze vennootschappen, zijnde de notionele interestaftrek. De aftrek streeft ernaar om een zo waardevol mogelijk alternatief te bieden voor deze centra en tracht een enorme kapitaaluitstroom te voorkomen.

Verder hebben het beperkte toepassingsgebied van de investeringsreserve en de nood aan zelffinanciering mede geleid tot de invoering van deze aftrek. Hieruit kan een derde doelstelling van de aftrek afgeleid worden, namelijk het verstevigen van de solvabiliteitspositie van de ondernemingen door een sterkere eigenvermogenspositie. Een sterkere eigenvermogenspositie leidt op haar beurt tot het verminderen van de heersende faillissementsrisico's.

Voorts moet de aftrek gezien worden in het kader van een fiscaal concurrerende wereld in het aantrekken van buitenlands kapitaal. De vennootschapsbelasting wordt in deze context gezien als een concurrentieel middel tussen landen aangezien een laag tarief van deze belasting potentiële investeerders kan aantrekken of overtuigen. Met de notionele interestaftrek wordt dan ook gepoogd om het effectief tarief van de vennootschapsbelasting te verlagen en hiermee buitenlands kapitaal aan te trekken.

De aftrek voor risicokapitaal kan toegepast worden door allen die onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting of aan de belasting der niet-inwoners en vennootschappen. Het boekhoudkundige eigen vermogen van een onderneming ligt aan de basis van de aftrek maar dient gecorrigeerd te worden voor een aantal bestanddelen. Na het toepassen van deze correcties spreekt men van het kwalificerend risicokapitaal. Het is dit risicokapitaal dat vermenigvuldigd wordt met het tarief van de notionele interestaftrek. Om extra steun te bieden aan de kleine en middelgrote ondernemingen van ons land, wordt hun tarief van de notionele interestaftrek verhoogd met een half procentpunt.

Om van de aftrek te kunnen genieten, dient er slechts één enkele formaliteit te worden vervuld, namelijk het voegen van de opgave 275 C bij het aangifteformulier van de vennootschapsbelasting. In het geval dat een onderneming niet van voldoende winst geniet om de aftrek toe te passen, kan het bedrag van de niet verleende aftrek overgedragen worden naar de winst van de zeven volgende belastbare tijdperken.

Om de kost van dit fiscaal voordeel te beperken, werden er samen met de aftrek enkele budgettair compenserende maatregelen ingevoerd. Zo werd de fiscale definitie van verwezenlijkte meerwaarden gewijzigd, de investeringsaftrek en het belastingkrediet werden afgeschaft en er kwam een keuzerecht voor de kleine en middelgrote ondernemingen. Dit keuzerecht houdt in dat deze ondernemingen de optie hebben tussen het genieten van de notionele interestaftrek of de vrijgestelde investeringsreserve.

In het derde en laatste hoofdstuk van deze masterproef zijn de resultaten van de gesprekken met de bevoorrechte getuigen terug te vinden. Er kan geconcludeerd worden dat de belastingaftrek voor risicokapitaal bijdraagt tot een verlaging van het effectief tarief in de vennootschapsbelasting. Deze verlaging is absoluut noodzakelijk voor België om zich attractiever op te kunnen stellen in de huidige fiscaal concurrerende wereld. Er werd dan ook niet aan getwijfeld dat de notionele interestaftrek een gunstige uitwerking heeft op het aantrekken van buitenlandse investeringen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat een verlaging van het effectief tarief van de vennootschapsbelasting afhankelijk is van het rendement op het eigen vermogen. Een vermindering van de effectieve aanslagvoet, teweeggebracht door de notionele interestaftrek, kan hierdoor niet zomaar veralgemeend worden naar alle soorten investeringen van alle soorten ondernemingen.

Of de notionele interestaftrek bijgedragen heeft tot het versterken van de solvabiliteit van ondernemingen blijft echter een vraagteken. Er bestaat geen twijfel over het feit dat de aftrek een stijging van het aantal kapitaalsverhogingen in België in de hand werkt. Doch zijn er geen cijfers beschikbaar over een werkelijke vooruitgang van de solvabiliteitsratio's. Wel werd de opmerking gemaakt dat de notionele interestaftrek een gunstige maatregel is geweest voor het aanpakken van de financiële en economische crisis. De verhoogde eigen vermogens van de ondernemingen hebben een gunstig effect gehad op het beperken van de schade aangebracht door de crisis en het verminderen van de heersende risico's van faillissementen.

De aftrek tracht er tevens voor te zorgen dat de coördinatiecentra, de kennis en financiële beroepen die eraan gekoppeld zijn en in het algemeen de werkgelegenheid die zij verschaffen, in België behouden blijven. Ook hier stemden de meningen van de vier ondervraagde personen

overeen. Uit de gesprekken kan geconcludeerd worden dat de notionele interestaftrek tot nog toe geslaagd is in haar opzet om als een waardevol alternatief gezien te worden voor de coördinatiecentra.

Naast deze bevindingen ter evaluatie van de doelstellingen kan opgemerkt worden dat er ook discussiepunten bestaan betreffende deze fiscale aftrek. Zo zijn de meningen, op het gebied van de jobcreatie en de hoger dan geraamde budgettaire kost die de aftrek met zich meebrengt, eerder verschillend. Het doel van deze masterproef is echter niet om een standpunt in te nemen ter verdediging van de notionele interestaftrek, noch om kritiek te uiten op de maatregel. Er kan geconstateerd worden dat politieke discussies en onstabiele omtrent de aftrek, de overtuigingskracht van ons land als investeringsland kunnen schaden. De aftrek dient bij voorkeur zo consistent mogelijk gehouden te worden om te vermijden dat een verkeerd signaal gegeven wordt aan belangrijke potentiële investeerders.

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf

Samenvatting

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen

Lijst van cijfervoorbeelden, figuren en tabellen

Hoofdstuk 1 Probleemstelling.....	11
1.1 Praktijkprobleem	11
1.1.1 <i>Situering van het praktijkprobleem en inleidende begrippen</i>	11
1.1.2 <i>Omschrijving van het praktijkprobleem</i>	15
1.2 Onderzoeksvragen	16
1.2.1 <i>Centrale onderzoeksvraag</i>	16
1.2.2 <i>Deelvragen</i>	17
1.3 Onderzoeksstrategie	18
1.3.1 <i>Keuze van de onderzoeksstrategie</i>	18
1.4 Profiel van de eindverhandeling	21
Hoofdstuk 2 De notionele interestaftrek.....	22
2.1 Aanleiding en drijfveren	22
2.1.1 <i>Fiscale discriminatie tussen de financieringsvormen eigen en vreemd vermogen</i>	26
2.1.2 <i>Belgische coördinatiecentra</i>	31
2.1.2.1 <i>Definitie</i>	31
2.1.2.2 <i>Fiscale behandeling</i>	32
2.1.2.3 <i>Nood aan een alternatief</i>	34
2.1.3 <i>Investeringsreserve</i>	36
2.1.4 <i>Zelffinanciering</i>	38
2.1.5 <i>Besluit</i>	38
2.2 Doelstellingen	40
2.2.1 <i>Wegwerken van de fiscale discriminatie</i>	40

2.2.2 Versterking van de solvabiliteitsratio's.....	42
2.2.3 Een alternatief bieden voor de coördinatiecentra	43
2.2.4 Verlaging van de effectieve aanslagvoet.....	43
2.2.5 Aantrekken van buitenlandse investeringen.....	44
2.3 Bestrijding van de schadelijke belastingconcurrentie door de EU	44
2.3.1 Gedragscode.....	46
2.3.2 Staatssteunregels	49
2.3.3 Conclusie	50
2.4 Toepassingsgebied	53
2.4.1 Vennootschapsbelasting.....	54
2.4.2 Belasting der niet-inwoners/vennootschappen.....	56
2.5 Berekeningsbasis	57
2.5.1 Vertrekpunt: Het boekhoudkundige eigen vermogen	57
2.5.1.1 Boekhoudkundige eigen vermogen	58
2.5.1.2 Einde van het voorgaande belastbare tijdperk.....	60
2.5.1.3 De wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening	60
2.5.2 Correcties op het boekhoudkundige eigen vermogen.....	62
2.5.2.1 Eigen aandelen en financiële vaste activa	62
2.5.2.2 Vennootschappen met een vaste inrichting in het buitenland.....	64
2.5.2.3 Buitenlandse onroerende goederen.....	66
2.5.2.4 Kapitaalsubsidies en herwaarderingsmeerwaarden.....	66
2.5.2.5 Onbeschikbare reserverekening geboekt door erkende diamanthandelaars	68
2.5.3 Anti-misbruikbepalingen.....	69
2.5.3.1 Activa die onredelijke kosten teweegbrengen	69
2.5.3.2 Activa die geen periodieke inkomsten genereren	70
2.5.3.3 Villavennootschappen.....	71
2.5.4 Wijzigingen van het eigen vermogen tijdens het belastbaar tijdperk.....	72
2.5.5 Fiscale opportuniteiten	73
2.5.6 Tarief van de aftrek.....	75
2.5.6.1 Basistarief	75
2.5.6.2 Verhoogd tarief voor KMO's.....	76
2.5.7 Verwerking in het aangifteformulier	78
2.6 Beperkingen.....	78
2.6.1 Abnormale of goedgunstige voordelen.....	79
2.6.2 Controlewijziging.....	80
2.7 Beperkte overdraagbaarheid	81

2.8 Opheffing onaantastbaarheidsvoorwaarde	82
2.9 Opnulzetting van het inbrengrecht	83
2.10 Budgettaire impact	85
2.10.1 <i>Geraamde budgettaire kost</i>	85
2.10.2 <i>Budgettaire compensatiemaatregelen</i>	86
2.10.2.1 Wijziging van de definitie van meerwaarde	87
2.10.2.2 Afschaffing investeringsaftrek	91
2.10.2.3 Keuzerecht KMO's	92
2.10.2.4 Schraping van het belastingkrediet	94
2.11 Volgorde van de aftrek	95
2.12 Inwerkingtreding	96
 Hoofdstuk 3 Resultaten en conclusies	 97
 3.1 De effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting	 98
3.2 De solvabiliteitspositie van ondernemingen	104
3.3 De coördinatiecentra	109
3.4 Aantrekken van buitenlandse investeringen	112
3.5 Conclusie	114
 Lijst van de geraadpleegde werken	 117
 Artikels	 117
Boeken	119
Internationaalrechtelijke normen	120
Koninklijke Besluiten	121
Parlementaire Stukken	122
Websites	124
Andere	125
 Bijlagen	 128
 Bijlage 1. Lijst van bevoorrechte getuigen	 128
Bijlage 2. Vragenlijst bij de gesprekken met de bevoorrechte getuigen.....	129
Bijlage 3. Het aangifteformulier 275C voor aanslagjaar 2008	131

LIJST VAN AFKORTINGEN

WIB	Wetboek van de Inkomstenbelastingen
OLO	Lineaire Obligatie uitgegeven door de overheid
KMO	Kleine of Middelgrote Onderneming
EU	Europese Unie
BTW	Belasting over de Toegevoegde Waarde
KB	Koninklijk Besluit
z.d.	zonder datum
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
Ci.	Circulaire
DBI	Definitief Belaste Inkomsten
Ecofin	Raad Economische en Financiële Zaken
EG	Europese Gemeenschap
EER	Europese Economische Ruimte
D.B.V.	Dubbelbelastingverdrag
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
BEVEK	Beleggingsvennootschap met Veranderlijk Kapitaal
BEVAK	Beleggingsvennootschap met Vast Kapitaal
VBS	Vennootschap voor Belegging in Schuldvorderingen
W. Venn.	Wetboek van Vennootschappen
NV	Naamloze Vennootschap
Aj.	Aanslagjaar
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
FIFO	First In First Out
ABVV	Agemeen Belgisch Vakverbond
EATR	Average Effective Tax Rate
CRISP	Centre de Recherche et d'Information Socio-Politiques
Vives	Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving
MCB-Forum	Forum for Multinational Companies in Belgium

LIJST VAN CIJFERVOORBEEDEN, FIGUREN EN TABELLEN

Cijfervoorbeeld 1. Fiscale discriminatie.....	30
Cijfervoorbeeld 2. Wijziging van het begrip meerwaarde.....	89
Figuur 1. Nominaal standaardtarief in België en de EU-15	23
Figuur 2. Het boekhoudkundige eigen vermogen	59
Figuur 3. Berekening budgettaire kost van de fiscale aftrek voor risicokapitaal.....	86
Figuur 4. Budgettaire kost en compensaties.....	87
Figuur 5. De nominale standaardtarieven van 2006.....	99
Figuur 6. Structuur van een groep met een financieringsvennootschap	100
Figuur 7. Rendement op het eigen vermogen en het effectief belastingtarief.....	101
Figuur 8. Nominale en effectieve tarieven in de vennootschapsbelasting 2007.....	103
Figuur 9. De veranderingen in het maatschappelijk kapitaal	106
Figuur 10. De financiële onafhankelijkheidsgraad.....	107
Figuur 11. Het verloop van het aantal coördinatiecentra	110
Figuur 12. Nettoveranderingen in het maatschappelijk kapitaal van de in 2004 nog erkende coördinatiecentra.	111
Tabel 1. Europese belastingtarieven 2009.....	24
Tabel 2. Aftrekpercentages van de notionele interest.....	77
Tabel 3. De eigen vermogenssituatie van de Belgische vennootschappen	106

HOOFDSTUK 1 PROBLEEMSTELLING

Dit inleidend hoofdstuk vangt aan met een duidelijke situering en omschrijving van het praktijkprobleem. Achtereenvolgens worden de centrale onderzoeksvraag en de daaruit afgeleide deelvragen geformuleerd. Hierna wordt er een duidelijke weergave van de gevolgde onderzoeksstrategie gegeven. Tot slot wordt het profiel van deze eindverhandeling geschetst.

1.1 Praktijkprobleem

1.1.1 Situering van het praktijkprobleem en inleidende begrippen

Ondernemingen kunnen voor de financiering van hun investeringen en activiteiten enerzijds gebruik maken van risicokapitaal en anderzijds van vreemd vermogen, zoals leningen en obligaties. Risicokapitaal is eigen vermogen dat gevormd wordt door de inbreng van extern kapitaal of door autofinanciering. De kosten verbonden aan de financiering met vreemd vermogen, zijnde interesten, zijn in ons land volledig fiscaal aftrekbaar van de belastbare basis. Daar tegenover staan de vergoedingen van risicokapitaal, zoals dividenden, die wel volledig belastbaar waren. Zo ontstond er op fiscaal vlak een onrechtvaardige discriminatie tussen de beide financieringswijzen.

De wet tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 30 juni 2005, hierna de wet van 22 juni 2005 genoemd, introduceerde de aftrek voor risicokapitaal, eerder bekend als de notionele interestaftrek, in ons fiscaal recht. De wet heeft in Titel III van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen van 1992 (verder WIB 1992) een nieuwe onderafdeling ingevoegd met als titel 'Aftrek voor risicokapitaal'. De artikelen 5 tot 12 van de wet van 22 juni 2005 voegden de artikelen 205bis tot 205novies toe aan de nieuwe onderafdeling van het WIB 1992. De wet van 22 juni 2005 werd daarna nog aangevuld met een Koninklijk Besluit van 17 september 2005, dat gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad op 3 oktober 2005. Vervolgens werd ze verbeterd door artikel 115 van de wet van 23 december 2005 betreffende het

Generatiepact, bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 december 2005 (Alloo & Baeten, 2006).

Met de invoering van deze aftrek wordt ernaar gestreefd de economisch onbillijke discriminatie van risicokapitaal ten opzichte van het van derden geleende kapitaal weg te werken. De aftrek tracht op deze manier eenzelfde fiscale behandeling te verzekeren van eigen en geleende middelen met het behoud van de effectieve belasting op de winsten van een onderneming. Met deze invoering van de aftrek poogt men eveneens om de kapitaalvlucht uit België te verhinderen (Vandermeersche, 2005).

De belastingaftrek voor risicokapitaal, die geldig werd vanaf aanslagjaar 2007, berust op de financiële theorie die aantoont dat er in de risicokapitaalkosten een component afgezonderd kan worden die strookt met een risicovrije rentevoet. In de praktijk zal het percentage van de aftrek voor risicokapitaal voor elk aanslagjaar bepaald worden in verhouding tot het gemiddelde tarief van de, door de Belgische Staat uitgegeven, lineaire obligaties op tien jaren (de 10-jarige OLO's), zoals die noteren gedurende het voorlaatste jaar dat voorafgaat aan het jaar waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd (Van Cauwenbergh, 2008).

Volgens het Belgisch Staatsblad¹ bedraagt het tarief 4,473 procent voor het aanslagjaar 2010.

Om het bedrag van de notionele interestaftrek te bekomen wordt het aftrekpercentage vermenigvuldigd met het gecorrigeerde eigen vermogen. In artikel 205ter WIB 1992 vindt men een beschrijving terug van dit gecorrigeerde eigen vermogen of het bedrag dat als grondslag dient voor de berekening van de aftrek. Dit artikel stelt dat het boekhoudkundige eigen vermogen aan het einde van het voorgaande belastbare tijdperk verminderd moet worden met de fiscale nettowaarde of het boekhoudkundige netto actief van tal van activabestanddelen door de wet bepaald. Wijzigingen gedurende het belastbaar tijdperk die betrekking hebben op de relevante activabestanddelen, alsook kapitaalsubsidies en herwaarderingsmeerwaarden, moeten volgens

¹ Bericht aangaande de belastingaftrek voor risicokapitaal: Tarieven voor het aanslagjaar 2010, B.S. 14 januari 2009, 593.

bovenstaand artikel in mindering gebracht worden van het eigen vermogen van de onderneming (Alloo & Baeten, 2006).

Volgens artikel 205quater van het WIB 1992 mag het toe te passen tarief, om het bedrag van de aftrek voor risicokapitaal te bepalen, niet meer dan één procentpunt afwijken van het tarief toegepast op het vorige aanslagjaar. Bovendien wordt er in dit artikel een maximumtarief gestipuleerd van 6,5 procent. Ten slotte wordt er in het artikel een verhoging van het tarief voorzien van een half procentpunt voor ondernemingen die door de wet bepaald worden als kleine vennootschappen.

De aftrek voor risicokapitaal kan toegepast worden door alle vennootschappen, onderworpen aan de vennootschapsbelasting of aan de belasting op de niet-inwoners/vennootschappen en dit ongeacht welke economische activiteiten ze uitoefenen. Ondernemingen die al een van het gemeen recht afwijkende belastingregeling genieten, worden hiervan uitgezonderd (Memorie van Toelichting, 2005²).

De overdraagbaarheid van de aftrek voor risicokapitaal wordt bepaald in artikel 205quinquies WIB 1992. Indien een onderneming geen of onvoldoende winst maakt, voorziet dit artikel in de mogelijkheid de, voor dat belastbaar tijdperk, niet verleende vrijstelling over te dragen op de winst van de zeven volgende jaren.

Naast bovenstaande bepalingen voorziet de wet van 22 juni 2005 nog in een aantal compenserende maatregelen om de begroting in balans te houden. Ze schrijft onder meer voor dat er een keuze moet gemaakt worden tussen het genieten van de notionele interestaftrek of het aanleggen van een investeringsreserve. Het belastingskrediet en de investeringsaftrek in de vennootschapsbelasting werden eveneens afgevoerd en er vond een aanpassing plaats van de fiscale definitie van verwezenlijkte meerwaarden. Bovendien bracht de voorgenoemde wet, naast de aftrek voor risicokapitaal, een tweede maatregel met zich mee,. Deze bestaat uit de schrapping

² Memorie van Toelichting, Wetsontwerp tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, *Parl.St.* Kamer 2004-05, 51-1778/001, 4-8.

van het registratierecht op de kapitaalbreng. Het basistarief van een half procent werd terug gebracht tot nul procent (Van Daele & Van Laere, 2006).

Naast het wegwerken van de ongelijke behandeling tussen financiering met vreemd en eigen vermogen, zoals hierboven reeds werd vermeld, heeft de invoering van de aftrek voor risicokapitaal nog andere doelen voor ogen. Volgens een rapport van de Federale Overheidsdienst Financiën³ werd de notionele interestaftrek ook geïntroduceerd om een algemene verlaging van de effectieve aanslagvoet van de vennootschapsbelasting te verwezenlijken.

Er wordt tevens verwacht dat de maatregel zal bijdragen tot een gezondere financiële situatie van kapitaalintensieve ondernemingen door een versterking van de eigen vermogen financiering. Dit houdt met andere woorden een stijging van de solvabiliteitsratio van een onderneming in.

Een volgende doelstelling richt zich op het voortbestaan van de sinds 1983 in België gevestigde coördinatiecentra. De aftrek tracht dan ook een geloofwaardig alternatief te bieden voor het gunstige belastingsregime van de centra, aangezien het stelsel van de coördinatiecentra dient te verdwijnen tegen ten laatste het einde van het jaar 2010. De regering wil, aan de hand van de interestaftrek, de centra, de financiële beroepen en de kennis die eraan gekoppeld zijn, behouden in België (Moreau, 2005).

Een laatste objectief van de hier besproken maatregel bestaat erin een verhoging van de fiscale aantrekkelijkheid van België voor buitenlandse investeringen te verkrijgen en zodoende het delokalisatierisico te verminderen (Moreau, 2005).

Ten slotte moet er nog vermeld worden dat de aftrek voor risicokapitaal vrijwel uniek is in de wereld. Enkel in Brazilië staat men momenteel dergelijke aftrek van notionele interesten op het kapitaal toe, maar er worden weliswaar andere regels gehanteerd. De aftrek is hier eerder beperkt in toepassing en/of niet ingeschreven in het algemene belastingrecht. Kroatië heeft tussen 1994 en 2000 echter ook een regeling gehad die door hetzelfde idee was ingegeven (Alloo & Baeten, 2006).

³ Federale Overheidsdienst Financiën (2009). *Notionele interestaftrek: Uniek en innoverend belastingvoordeel in België*, D/2009-1418/8.

1.1.2 *Omschrijving van het praktijkprobleem*

De maatregel betreffende de aftrek voor risicokapitaal trad in werking vanaf het aanslagjaar 2007, dat volgens het eenjarigheidsbeginsel, onder artikel 360 WIB 1992 en artikelen 200, 201 en 202 van het Koninklijk Besluit WIB 1992, voor de meesten overeenkomt met het boekjaar 2006. Dit betekent dat de aftrek zijn werking reeds heeft kunnen uitoefenen voor een aantal jaren. De aftrek heeft ongetwijfeld al een grote invloed gehad op bijvoorbeeld het maken van keuzes door accountants en fiscalisten of door buitenlandse investeerders.

De stimulans voor de financiering met risicokapitaal heeft verschillende doelstellingen die reeds in de situering van het praktijkprobleem kort besproken werden. De realisatie van deze doelen heeft een belangrijke uitwerking op velerlei personen en instellingen. Zo is bijvoorbeeld een onderneming met een grote kapitaalintensiviteit en een hoog solvabiliteitsratio aantrekkelijk voor allerlei individuen en instanties zoals onder meer investeerders en financiële instellingen.

Aangezien de notionele interestaftrek al een aantal jaren actief is, kan er zich terecht worden afgevraagd hoe een evaluatie van de vooropgestelde doelstellingen er nu zou uitzien. Een opklaring omtrent deze onduidelijkheid zou erg praktisch en waardevol zijn voor zowel accountants, boekhouders, fiscalisten, belastingconsulenten, bedrijfsrevisoren, investeerders, leden van de regering, politici, leden van werkgeversorganisaties, volksvertegenwoordigers, leden van de senaat, enzovoorts, in het kader van hun beroep.

Een overzicht van de doelstellingen van de notionele interestaftrek en de realisatie van deze doelstellingen tot nog toe, kan het stellen van conclusies vergemakkelijken. Zo is een waardevolle evaluatie van het bereik van de doelstellingen van de aftrek voor risicokapitaal noodzakelijk om verdere beslissingen te nemen gericht op de toekomst en de duurzaamheid van de maatregel. Indien er geen evaluatie van de realisatie van de doelstellingen zou gebeuren, kan men indien nodig de maatregel ook niet bijsturen of optimaliseren.

1.2 Onderzoeksvragen

In deze paragraaf zullen zowel de centrale onderzoeksvraag als de bijhorende deelvragen besproken worden. Met een centrale onderzoeksvraag wordt beschreven waar een onderzoek precies over gaat. De centrale onderzoeksvraag die in deze masterproef aan bod komt, omvat het hierboven beschreven praktijkprobleem. Aangezien deze centrale onderzoeksvraag een zeer breed probleem omvat, wordt deze opgesplitst in meer specifieke deelvragen.

1.2.1 *Centrale onderzoeksvraag*

Deze eindverhandeling heeft als doel een beter inzicht te bieden in de realisatie van de doelstellingen van de notionele interestaftrek. Aangezien de aftrek uniek is in België, kan deze enkel toegepast worden door ondernemingen onderworpen aan de Belgische vennootschapsbelasting of de belasting der niet-inwoners/vennootschappen. Het onderzoek wordt hiermee afgebakend tot deze ondernemingen.

Daarenboven is de nieuwe aftrek voornamelijk gericht op het ten goede komen van de kleine en middelgrote ondernemingen. Deze KMO's zijn onmisbaar voor de economie en de ontwikkeling van ons land. Om deze reden zal het onderzoek zich hoofdzakelijk richten tot KMO's en ondernemingen die aanzienlijke kapitalen moeten kunnen vastleggen voor hun operationele activiteiten (Memorie van Toelichting, 2005).

Om efficiënt en doelgericht te werken gedurende het onderzoek is het van belang om het hierboven beschreven praktijkprobleem duidelijk te formuleren in een centrale onderzoeksvraag.

Afgeleid uit het voorgaande praktijkprobleem werd volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

< In welke mate zijn de doelstellingen van de notionele interestaftrek tot nog toe gerealiseerd? >

1.2.2 *Deelvragen*

Voorgaande centrale onderzoeksvraag is een zeer algemene vraag waardoor het noodzakelijk wordt om deze onderzoeksvraag op te splitsen in meer gerichte deelvragen.

Deze deelvragen luiden als volgt:

< Zorgt de interestaftrek voor risicokapitaal voor een algemene verlaging van de effectieve aanslagvoet van de vennootschapsbelasting? >

< Heeft men reeds een versterking van de solvabiliteit van ondernemingen kunnen opmerken door een verkleinde fiscale discriminatie tussen de financiering met eigen en vreemd vermogen? >

< Heeft de introductie van de maatregel omtrent risicokapitaal tot nog toe een bevorderende invloed uitgeoefend op het voortbestaan van de in België gevestigde coördinatiecentra? >

< Is er een verhoging vast te stellen van de fiscale aantrekkelijkheid van België voor buitenlandse investeerders als gevolg van de invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal? >

1.3 Onderzoeksstrategie

Om een antwoord te verkrijgen op de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen moeten er verschillende keuzes gemaakt worden inzake de onderzoeksstrategie die gevolgd zal worden. Deze strategie zal rekening houden met de afbakingen of begrenzingen die omschreven zijn in de paragraaf van de centrale onderzoeksvraag. In de volgende paragraaf wordt de werkwijze van het onderzoek beschreven.

1.3.1 Keuze van de onderzoeksstrategie

In het kader van deze eindverhandeling kan het onderzoek op verschillende manieren worden aangepakt. Teneinde de realisatie van de doelstellingen van de aftrek te onderzoeken zijn er meerdere onderzoeksstrategieën denkbaar. Om een waardevol antwoord te kunnen geven op de centrale onderzoeksvraag zal er gebruik gemaakt worden van twee verschillende onderzoekswijzen. Hieronder zullen beide aanpakken toegelicht worden.

In een eerste deel van de eindverhandeling zal aan de hand van een literatuurstudie een algemeen beeld geschetst worden van de aftrek voor risicokapitaal. Deze eindverhandeling geeft de definitie van de notionele interestaftrek, samen met alle relevante wettelijke bepalingen. Bovendien zullen onder meer volgende aspecten toegelicht worden: de aanleiding en drijfveren, de doelstellingen, de bestrijding van de schadelijke belastingsconcurrentie in de Europese Unie, het toepassingsgebied, de berekeningsbasis, de anti-misbruikbepalingen, de compensatiemaatregelen, het tarief, de beperkingen, de beperkte overdraagbaarheid, de budgettaire impact, de volgorde van de aftrek en de inwerkingtreding ervan. De literatuurstudie vormt in het perspectief van deze eindverhandeling de beste aanpak tot het verwerken van het theoretische deel. Met behulp van alle waardevolle literatuur kunnen eerdere bevindingen en besluiten inzake de notionele interestaftrek worden weergegeven en zo bijdragen tot een uitbreiding van mijn persoonlijke kennis omtrent het onderwerp. Deze studie wordt gezien als een verzameling en weergave van alle relevante,

waardevolle en betrouwbare informatie over het subject, rekening houdend met de centrale onderzoeksvraag.

Er is veel informatie terug te vinden over de betreffende kwestie. Het is dan ook belangrijk om steeds een objectieve houding aan te nemen ten aanzien van het verwerken van deze bronnen. In de resultaten en besluiten van dit onderzoek mag geen invloed terug te vinden zijn van bepaalde houdingen of standpunten ten opzichte van de notionele interestaftrek.

Tevens zal de opgebouwde theorie van de literatuurstudie gebruikt worden als een uitgangspunt voor het tweede deel van de eindverhandeling. De teruggevonden informatie wordt namelijk gebruikt om de vragenlijst op te stellen voor het onderzoek met de bevoorrechte getuigen.

De informatie die nodig is voor het opbouwen van een degelijke literatuurstudie is op verscheidende plaatsen terug te vinden. Bibliotheken zoals de rechtsbibliotheek van de Katholieke Universiteit Leuven en de bibliotheek van de Universiteit Hasselt vormen een uitstekende bron van informatie. Daarnaast is er ook relevante wetenschappelijke informatie terug te vinden in de bibliotheek van de Provinciale Hogeschool Limburg. Internet, met gekende zoekmachines, vormt tevens een geschikte bron. Er zijn verschillende primaire bronnen zoals wetteksten, adviezen, parlementaire vragen, antwoorden en commentaren terug te vinden via websites van onder meer het Belgisch Staatsblad, de Federale Overheidsdienst van Financiën, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en meer.

Secundaire bronnen zoals cursusteksten, handboeken, artikels uit vaktijdschriften, krantenartikels uit De Tijd of De Standaard en documentatie of artikels gevonden op internet leveren ook een waardevolle bijdrage aan de opbouw van de literatuurstudie. Mogelijke zoektermen voor internet aangaande het onderwerp zijn: notionele interestaftrek, aftrek voor risicokapitaal, wet 22 juni 2005, wetsontwerp belastingaftrek voor risicokapitaal en veel meer. Fiscale bureaus of afdelingen zullen ook gecontacteerd worden voor het eventuele gebruik van bronnen die niet beschikbaar zijn via bibliotheken of internet.

Na de afronding van de literatuurstudie in hoofdstuk twee, wordt in een volgend deel van deze eindverhandeling overgegaan tot de bevraging van bevoorrechte getuigen. Dit deel wordt ook wel

experience-survey genoemd. Bevoorrechte getuigen zijn personen met een specifieke kennis van zaken. In dit onderzoek kunnen verschillende individuen naar voren geschoven worden als bevoorrechte getuigen. Zo hebben volgende personen wellicht een dieper en breder inzicht in de notionele interestaftrek: accountants, boekhouders, fiscalisten, belastingconsulenten en - inspecteurs, bedrijfsrevisoren, bedrijfseconomisten, financieel en fiscaal directeuren, bedrijfsleiders, regeringsleden en leden van de kamer, specialisten inzake inkomstenbelastingen, hoogleraren en professoren. Afgezien van voorgaande opsomming zijn er ongetwijfeld meerdere personen die in aanmerking komen als bevoorrechte getuige.

Dit praktijkgedeelte toetst, aan de hand van de gesprekken met de bevoorrechte getuigen, de informatie van de literatuurstudie aan de praktijk. Deze personen met een uitgebreide know-how inzake de betreffende aftrek zijn in staat een weergave te geven van hoe het er in de praktijk werkelijk aan toe gaat. De antwoorden van deze personen op specifiek gestelde vragen zullen daarom een nuttige bijdrage leveren aan het onderzoek. Aan de hand van de informatie, die verzameld wordt tijdens de gesprekken, kan er gezocht worden naar een antwoord op de centrale onderzoeksvraag en de daaruit afgeleide deelvragen.

De bevraging zal concreet gebeuren door middel van mondelinge interviews of schriftelijke vragenlijsten. De geschikte bevoorrechte getuigen zullen eerst telefonisch of per e-mail gecontacteerd worden om hun beschikbaarheid en interesse te toetsen. Hierna zal overgegaan worden tot de eigenlijke bevraging. De bevraging zal uiteraard peilen naar de realisatie van de doelstellingen van de notionele interestaftrek tot nog toe. De vragenlijst (zie bijlage 2) zoals deze gehanteerd werd tijdens de gesprekken met de bevoorrechte getuigen, werd opgesteld met het oog op het verkrijgen van antwoorden op de deelvragen die afgeleid werden uit de centrale onderzoeksvraag. Laatstbedoelden zijn terug te vinden onder paragraaf 1.2. Verder in deze eindverhandeling zijn de resultaten van dit onderzoek terug te vinden, meer specifiek het hoofdstuk drie met de resultaten en conclusies.

1.4 Profiel van de eindverhandeling

Het eerste hoofdstuk van deze eindverhandeling bestaat uit de probleemstelling. Hierin worden het praktijkprobleem, de onderzoeksvragen, de onderzoeksstrategie en het profiel van de eindverhandeling beschreven. De eerste paragraaf schetst de situering en omschrijving van het praktijkprobleem en geeft een weergave van inleidende begrippen. Vervolgens wordt de rode draad van het onderzoek weergegeven aan de hand van de onderzoeksvragen. In de onderzoeksstrategie worden de gekozen werkwijzen, bronnen en bevoorrechte getuigen omschreven die het onderzoek tot stand zullen brengen. Ten slotte geeft het profiel van de eindverhandeling een korte weergave van de opbouw van de verscheidene hoofdstukken.

Hoofdstuk twee bevat een beschrijving van het concept en de werking van de notionele interestaftrek aan de hand van een literatuurstudie. Hier wordt vooral aandacht besteed aan de interpretatie van de wetgeving. Dit theoretische gedeelte beschrijft uitvoerig alle aspecten die nodig zijn om het praktische gedeelte tot een goed einde te kunnen brengen. De volgende paragrafen komen aan bod in dit tweede hoofdstuk: de aanleiding en drijfveren, de doelstellingen, de bestrijding van de schadelijke belastingconcurrentie door de Europese Unie, het toepassingsgebied, de berekeningsbasis, de beperkingen, de beperkte overdraagbaarheid, de opheffing van de onaantastbaarheidsvoorwaarde, de opnulzetting van het inbrengrecht, de budgettaire impact, de volgorde van de aftrek en de inwerkingtreding van de notionele interestaftrek.

Het praktijkonderzoek wordt beschreven in hoofdstuk drie. Hier vindt men de resultaten uit de bevraging met de bevoorrechte getuigen. De conclusies en besluiten worden vervolgens geformuleerd aan de hand van deze bevraging en met behulp van de literatuurstudie in hoofdstuk twee. De vragenlijst die gehanteerd werd bij de gesprekken met de bevoorrechte getuigen is terug te vinden in bijlage. Voorts is er in bijlage ook een overzicht terug te vinden van de betreffende bevoorrechte personen en hun functies.

HOOFDSTUK 2 DE NOTIONELE INTERESTAFTREK

In een Nederlandstalig woordenboek is het woord 'notioneel' niet terug te vinden. Indien het woord vertaald wordt naar het Engels of het Frans wordt het begrepen als een synoniem voor denkbeeldig, theoretisch of speculatief. In dit hoofdstuk zullen alle relevante elementen besproken worden die nodig zijn om het verband tussen deze synoniemen en het betreffende onderwerp te kunnen begrijpen. De maatregel omtrent de notionele interestaftrek zal grondig uitgespit en toegelicht worden. Er wordt verduidelijkt wat precies tot de aftrek geleid heeft en hoe deze in zijn werk gaat. Bovendien wordt de wetgeving inzake de aftrek voor risicokapitaal toegelicht en worden de voorwaarden en budgettaire compensatiemaatregelen behandeld. In deze theoretische studie van de bestaande literatuur omtrent de aftrek zullen alle belangrijke aspecten aan bod komen van deze innoverende en revolutionaire fiscale aanmoediging.

2.1 Aanleiding en drijfveren

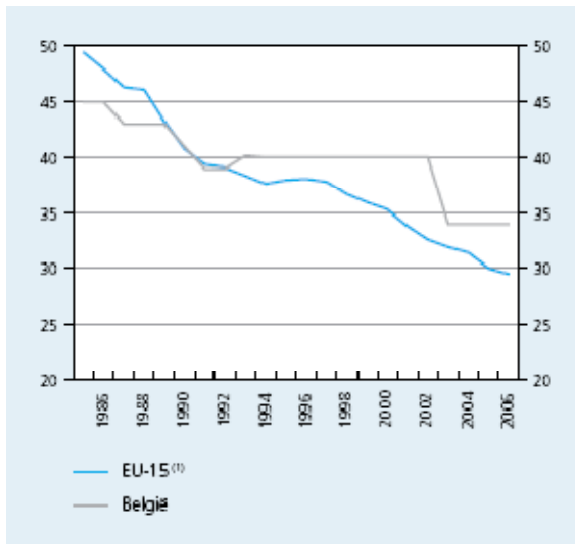
In het Europees kader van de vennootschapsbelasting als concurrentieel middel tussen landen is er sinds de hervorming van de vennootschapsbelasting in 2002 een dalende trend op te merken in de tarieven van de vennootschapsbelasting. Vóór de invoering van de wet van 22 juni 2005, die een revolutionaire hervorming van de vennootschapsbelasting inhoudt, lag België met een gemiddeld nominaal tarief van 33,99% ietwat hoger dan het gemiddelde van de EU-15⁴ (31,32%) en beduidend hoger dan het gemiddelde van de EU-25⁵ (27,4%) en het gemiddelde in de nieuwe EU-lidstaten⁶ (25,5%). Dit blijkt uit het wetsvoorstel tot invoering van een autofinancieringsaftrek van

⁴ De EU-15 bestaan uit volgende landen: Oostenrijk, België, Denemarken, Frankrijk, Finland, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje, Zweden en het Verenigd Koninkrijk.

⁵ De EU-25 bestaan uit volgende landen: de EU-15 landen, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

⁶ De nieuwe EU-lidstaten bestaan uit Bulgarije en Roemenië.

22 april 2005⁷, verder omschreven als het wetsvoorstel 2005. Deze voorgenoemde gemiddeldes kunnen ook afgelezen worden uit onderstaande figuur.

Figuur 1. Nominaal standaardtarief in België en de EU-15 (Nationale Bank van België, 2007).

In een volgende figuur zijn de tarieven voor de vennootschapsbelasting, de BTW, de voorheffing op dividenden en de voorheffing op interesten af te lezen voor het jaar 2009 van alle Europese lidstaten. Hieruit blijkt dat België met haar tarief van 33% (met crisisbijdrage 33,99%) één van de hoogste tarieven hanteert om haar vennootschappen te belasten.

⁷ Wetsvoorstel tot aanpassing van de vaststelling van het belastbare inkomen en tot invoering van een autofinancieringsaftrek en minimum belastbare grondslag bij ambtshalve aanslag in de vennootschapsbelasting, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-1139/1.

Tabel 1. Europese belastingtarieven 2009 (Website Tax Consultants International, 2009).

Europese belastingtarieven 2009				
	Vennootschaps- belasting	BTW	Roerende voorheffing Dividenden	Roerende voorheffing Interesten
	%	%	%	%
Austria	25	20	25	0
Belgium	33,99	21	10/25	0/15
Bulgaria	10	20	5	10
Cyprus	10/25	15	0	0
Czech Republic	20	19	15	0/15
Denmark	25	25	28	0/25
Estonia	21	18	21	0
Finland	26	22	28	0/28
France	33	19,6	25	0/18
Germany	15	19	25	0/25
Greece	20/25	19	10	0/10/25
Hungary	16	20	0	0
Ireland	12,5/25	21,5	20	0/20
Italy	3,9/27,5	20	1,375/12,5/27	0/12,5/27
Latvia	15	21	10	0/5/10
Lithuania	20	19	20	0/10
Luxembourg	21	15	15	0/15
Malta	15/35	18	0	0
Netherlands	20/23/25,5	19	15	0/15
Poland	19	22	0/19	10/20
Portugal	20/25	14/20	20	0/10/20
Romania	16	19	16	0/10/16
Slovak Republic	19	19	0/19	0/19
Slovenia	21	20	15	0/15
Spain	30	16	18	0/18
Sweden	26,3	25	0/30	0
United Kingdom	28	15	0	0/20

De hervorming van de vennootschapsbelasting in België van 2002⁸, om te voldoen aan de eisen van de Europese Commissie, berustte op drie essentiële pijlers: een verlaging van de nominale aanslagvoet van de vennootschapsbelasting, een hervorming van de rullingprocedure en het uitwerken van een alternatieve regeling voor de coördinatiecentra in ons land (Alloo & Baeten, 2006).

⁸ Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken, *B.S.* 31 december 2002.

In dit kader werd op 23 juni 2004 op het eerste Nationale Belastingdebat het idee van de notionele interestaftrek gelanceerd door de toenmalige minister van Financiën, Didier Reynders en zijn kabinetsmedewerker, de heer Rosoux. Het concept hield in dat wanneer een vennootschap gebruik maakt van eigen vermogen voor de financiering van haar investeringen en activiteiten, zij een fictieve notionele interest van haar aangewende vermogen in mindering mag brengen van haar belastbare basis (Moreau, 2005).

De wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal is volgens velen de meest ingrijpende wijziging van de vennootschapsbelasting sinds ze in 1962 werd gecreëerd. De wet die de invoering van de notionele interestaftrek met zich meebracht, sluit geheel aan op de reeds ondernomen regeringsinspanningen om de vennootschapsbelasting te verminderen en te verbeteren (Alloo & Baeten, 2006).

De afgelopen 25 jaar werden reeds maatregelen genomen die investeringen in aandelenkapitaal stimuleren en zijn dus niet nieuw in ons land. Moreau (2005) geeft een opsomming van deze maatregelen: de Cooreman-Declercq-aandelen in de jaren '80, het belastingskrediet ingevoerd in 1996 en de investeringsreserve ingevoerd vanaf aanslagjaar 2004. Verder zegt Moreau (2005) dat deze maatregelen echter ofwel vrij complex zijn of waren, ofwel eenmalig of niet algemeen geldend voor alle vennootschappen. In dit opzicht is de aftrek voor risicokapitaal een revolutionair concept. Het is namelijk ingevoerd als een algemeen geldende regel (Moreau, 2005).

In de periode tussen het bekend maken van het idee van een aftrek voor risicokapitaal door de minister van Financiën, Didier Reynders, in juni 2004 en het publiceren van de finale wettekst in het Belgisch Staatsblad in juni 2005, is het concept onderhevig geweest aan tal van wijzigingen en toevoegingen. Dankzij het revolutionaire karakter van de algemene maatregel werden de 'ups' en 'downs' van het voorstel en de compromissen gesloten tussen de verschillende leden van de regering, met grote belangstelling gevolgd en beschreven door de vakpers (Moreau, 2005). Tevens heeft een belangrijke noot van kritiek omtrent het aanleggen van een onbeschikbare reserve geleid tot de opheffing van deze voorwaarde. Dit zal echter later in deze eindverhandeling nog uitvoerig besproken worden.

In de volgende paragrafen zullen de factoren besproken worden die voornamelijk de aanleiding gaven tot het invoeren van de wet van 22 juni 2005. In een eerste paragraaf zal de de facto fiscale discriminatie tussen de aanwending van eigen en vreemd vermogen verduidelijkt worden. Hierna wordt de beslissing van de Europese Commissie besproken, die ertoe heeft geleid dat het statuut van de in ons land gevestigde erkende coördinatiecentra zal moeten verdwijnen tegen het eind van het jaar 2010. Verder heeft ook het bestaan van de investeringsreserve geleid tot de invoering van een stimulans voor het aanleggen van risicokapitaal die van toepassing is op alle vennootschappen. Ten slotte wordt er opgemerkt dat België nood heeft aan een stimulans voor de zelffinanciering van ondernemingen. De voordelen van de stimulans zijn eerder bedoeld voor de ondernemingen die aanzienlijke kapitalen moeten kunnen vastleggen en voor KMO's. De verankering van deze kapitaalintensieve ondernemingen in ons land is volgens de regering een voordeel waar we niet naast mogen kijken.

2.1.1 Fiscale discriminatie tussen de financieringsvormen eigen en vreemd vermogen

Ondernemingen hebben twee keuzes wanneer het gaat over het financieren van hun ondernemingsinvesteringen en -activiteiten. Ze worden doorgaans gefinancierd met enerzijds vreemd vermogen en anderzijds met eigen vermogen of ook eigen middelen genaamd. Van de twee financieringsmogelijkheden is deze die bestaat uit eigen vermogen of risicokapitaal de meest belangrijke en essentiële voor een onderneming (Alloo & Baeten, 2006).

Risicokapitaal is het boekhoudkundige eigen vermogen van de onderneming op het einde van het vorige belastbare tijdperk, verminderd met een aantal correcties⁹.

De samenstelling van het eigen vermogen van een onderneming kan op twee manieren gebeuren, enerzijds door de inbreng van extern kapitaal en anderzijds door autofinanciering. In het opzicht

⁹ Vermindering van de vennootschapsbelasting. Een ondernemersvriendelijker systeem: Notionele interestaftrek, januari 2006, Federale Overheidsdienst Financiën.

van de financiële solvabiliteit¹⁰ van een onderneming en het niveau van het ondernemingsrisico is het belangrijk om een zo groot mogelijk aandeel eigen middelen te bezitten. De verhouding tussen vreemd vermogen en eigen middelen (debt to equity ratio) is hiervoor een belangrijke indicator. Hoe groter het aandeel eigen vermogen in de financieringsmix, hoe beter de onderneming uitgerust is tegen haar financiële risico's en hoe gezonder de balans van de vennootschap zal zijn. Omgekeerd zal een te grote hoeveelheid vreemd vermogen de balans verzwakken en zwaar drukken op het resultaat van de onderneming. Dit komt door de vele contractuele verplichte vergoedingen ten opzichte van de schuldeisers van de onderneming en de verhoogde kans op een faillissement. Daar het mogelijk is voor een onderneming om zich uitsluitend te financieren met eigen middelen (zelfs al is dit niet optimaal op bedrijfseconomisch vlak), is het voor een privé-onderneming nagenoeg onmogelijk om uitsluitend gebruik te maken van vreemd vermogen (Alloo & Baeten, 2006).

Vóór het invoeren van de wet van 22 juni 2005 toont het recordaantal van 7.984 bedrijven, die in 2004 failliet verklaard werden, dat er meer en meer bedrijven niet in staat waren hun schulden af te betalen. Er was toen dringend nood aan een nuttige fiscale stimulans voor het opkrikken van de aantrekkelijkheid tot het vormen van een groter eigen vermogen en een verbeterde solvabiliteit (Wetsvoorstel, 2005).

De autofinancieringsaftrek, zoals de aftrek voor risicokapitaal genoemd wordt in het wetsvoorstel 2005, is echter wel neutraal ten opzichte van de solvabiliteitsratio die een onderneming nastreeft. De reden hiervoor is dat solvabiliteitsratio's sterk afhankelijk zijn van de sector waarin een onderneming bedrijft en verschillend zijn van onderneming tot onderneming. Het wetsvoorstel 2005 staat toe aan de individuele ondernemingen hun ideaal solvabiliteitsratio zelf te bepalen (Wetsvoorstel, 2005).

Beide voormelde methoden voor het financieren van de ondernemingsactiviteiten en –projecten brengen specifieke kosten met zich mee. De contractueel verschuldigde, vaste of variabele interest,

¹⁰ De solvabiliteit van een onderneming geeft aan in hoeverre ze de financiële verplichtingen aan verschaffers van vreemd vermogen of schuldeisers kan nakomen met behulp van activa. Het is met andere woorden de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen op de balans.

als vergoeding van het vreemd vermogen, wordt beschouwd als een last voor de onderneming. Deze last wordt geboekt op de debetzijde van de resultatenrekening en is aftrekbaar van de belastbare grondslag. Eigen middelen hebben daarentegen geen contractueel opgelegde vergoeding en de, wel degelijk reële, kosten worden niet opgenomen in de boekhouding. Het volledige overschot van de onderneming of de nettowinst van de onderneming wordt nochtans aan die middelen toegevoegd. Deze winst na belastingen wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders onder de vorm van dividenden, uitkering van reserves of in fine verdeling van de vereffening. Deze uitkeringen aan de aandeelhouders of verschaffers van risicokapitaal worden afgehouden van de nettowinst en zijn dus onderworpen aan de vennootschapsbelasting (Alloo & Baeten, 2006).

De hierboven beschreven situatie leidde onvermijdelijk tot een dubbele, schijnbare tegenstrijdigheid. Zo was, enerzijds op boekhoudkundig vlak, de economische realiteit van het bestaan van risicokapitaalkosten nergens waar te nemen. Anderzijds werd op fiscaal vlak de duurste financieringsbron, namelijk het risicokapitaal, benadeeld door de vennootschapsbelasting. Interesten als vergoeding van het vreemd vermogen zijn aftrekbaar, waar de winsten die aan de aandeelhouders toekomen, belast worden. Hoewel risicokapitaal absoluut noodzakelijk is voor de solvabiliteit en de duurzame ontwikkeling van ondernemingen werden de kosten ervan opgedreven door de vennootschapsbelasting (Alloo & Baeten, 2006).

Dit leidde tot een fiscaal voordeel op de schuldenlast van ondernemingen, dat hun ertoe kon aanzetten om zich meer dan redelijk in de schulden te steken. Deze neiging werd reeds beperkt door onder meer het invoeren van de regels inzake minimumkapitaal¹¹ (Alloo & Baeten, 2006).

Het verschil in fiscale behandeling van eigen vermogen financiering en vreemd vermogen financiering kan er uiteindelijk toe leiden, dat ondernemingen ondergekapitaliseerd geraken. Dit is omdat vreemd vermogen financiering in vele gevallen leidde tot een fiscaal gunstiger resultaat, ten nadele van de financieringswijze met eigen vermogen (Vandermeersche, 2005).

¹¹ Deze regels inzake minimumkapitaal zijn voor de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BVBA), de naamloze vennootschap (NV) en de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (CVBA) terug te vinden, respectievelijk in art. 214, 439 en 390 wetboek van vennootschappen 7 mei 1999, *B.S.* 6 augustus 1999.

Dit verschil in behandeling van beide financieringsvormen wordt op fiscaal vlak een economisch ongerechtvaardigde discriminatie genoemd (Memorie van Toelichting, 2005).

Wanneer we deze algemene discriminatie tussen de twee financieringsbronnen, teweeggebracht door de aftrekbaarheid van interesten, terzijde laten, zijn er nog twee bijkomende onderdelen van de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting die de situatie verergerden. Ten eerste bedraagt de roerende voorheffing op de interesten van vreemd vermogen 15%, terwijl die op dividenden doorgaans 25% bedraagt¹². Ten tweede werd er een inbrengrecht van 0.5%¹³ geheven op de inbreng in kapitaal van een vennootschap, terwijl geleend kapitaal daar niet aan onderworpen werd (Alloo & Baeten, 2006). Hier zal later in dit werkstuk dieper op ingegaan worden.

De maatregel die ingevoerd werd bij de wet van 22 juni 2005, en nu beter bekend staat als de notionele interestaftrek, kwam er om het eigen vermogen van ondernemingen en de aangroei ervan niet langer te benadelen ten opzichte van het vreemd vermogen (Van Daele & Van Laere, 2006). Het wetsontwerp van de regering van 11 mei 2005 was er dus op gericht om de discriminatie van risicokapitaal ten opzichte van kapitaal dat van derden geleend is, te verminderen via de invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal. Het ontwerp streefde naar eenzelfde behandeling van eigen en geleende middelen, met behoud van de belasting op de reële winst van de ondernemingsactiviteit (Memorie van Toelichting, 2005).

In volgende figuur kan er een cijfervoorbeeld teruggevonden worden, dat de fiscale discriminatie tussen de financiering met eigen vermogen en vreemd vermogen illustreert op een vereenvoudigde wijze.

¹² Art. 269 wetboek 10 april 1992 van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

¹³ Art. 115, 115*bis* en 116 wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten 30 november 1939, hielden voor de invoering van de wet van 22 juni 2005 een tarief in van 0.5 pct.

Een vennootschap NV X wenst een investering te verrichten ad EUR 2 miljoen waarvoor nieuwe financiële middelen dienen aangetrokken te worden. Haar aandeelhouder natuurlijk persoon is bereid een nieuwe kapitaalsinjectie te verrichten of overweegt tevens om een lening te verstrekken. Rekening houdend met een rendementsvereiste van 5% vanwege de aandeelhouder leiden de verschillende financieringswijzen tot volgende fiscale druk:

A. Vreemd vermogenfinanciering

Belastingdruk in hoofde van de natuurlijke persoon:

interesten: $\text{EUR } 2.000.000 * 5 \% = \text{EUR } 100.000$

roerende voorheffing: $\text{EUR } 100.000 * 15 \%^1 = \text{EUR } 15.000$

Belastingdruk in hoofde van de vennootschap:

Aftrekbare interesten: $\text{EUR } 100.000 * 33,99\% = \text{EUR } 33.990^2$

De vreemd vermogenfinanciering leidt aldus, op een geconsolideerde basis, tot een vordering op de schatkist ad EUR 18.990 (EUR 15.000 – EUR 33.990). De aandeelhouder natuurlijk persoon realiseert een netto resultaat van EUR 85.000.

B. Eigen vermogenfinanciering

Belastingdruk in hoofde van de natuurlijke persoon:

dividenden: $\text{EUR } 2.000.000 * 5 \% = \text{EUR } 100.000$

roerende voorheffing: $\text{EUR } 100.000 * 25 \%^3 = \text{EUR } 25.000$

Belastingdruk in hoofde van de vennootschap:

Dividenden behoren tot de belastbare basis en leiden aldus in hoofde van de vennootschap tot een vennootschapsbelasting van $\text{EUR } 100.000 * 33,99\%$ of EUR 33.990.

De totale belastingdruk bedraagt aldus EUR 58.990 of een globaal tarief van 58,99%. Het nettoresultaat voor de aandeelhouder bedraagt aldus EUR 41.010.

¹ Tarief roerende voorheffing op interesten.

² Vermindering van de vennootschapsbelasting in hoofde van de vennootschap

³ Tarief roerende voorheffing op dividenden

2.1.2 *Belgische coördinatiecentra*

In deze paragraaf zal een duidelijke definitie gegeven worden inzake de Belgische coördinatiecentra. Verder zal worden verklaard waarom deze centra van een fiscaal voordeliger regime konden genieten en zo belangrijk zijn voor de Belgische economie. Overigens wordt uitgelegd waarom de coördinatiecentra bijdragen tot het ontstaan van een belastingaftrek voor risicokapitaal.

2.1.2.1 Definitie

Het Koninklijk Besluit nr. 187 van 30 december 1982 werd bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad op 13 januari 1983 en omvatte de regeling van de Belgische coördinatiecentra. De belangrijkste motieven hiervoor waren het aantrekken van buitenlands kapitaal naar België, de ontwikkeling van België als een financieel- en beurscentrum, onvolkomenheden van dubbelbelastingverdragen overwinnen en de creatie van werkgelegenheid door de privé-investeringen aan te moedigen. Men trachtte te voorkomen dat multinationale groepen wegens fiscale overwegingen hun coördinatiecentra in andere landen zouden vestigen. Tevens trachtte men meer voordeel te behalen uit de uitstekende infrastructuur, de gunstige ligging, de ruime, geschoolde en grotendeels meertalige arbeidsmarkt en de aanwezigheid van Europese instellingen in België (Vandenhove, 2001).

Volgens Waterbley (2006) is een coördinatiecentrum een bedrijf dat onderdeel is van een multinationale groep of een Belgische hoofdvennootschap, waarvoor het administratieve en financiële taken uitvoert. Een coördinatiecentrum mag echter niet worden opgericht voor een activiteit in de bank-, krediet- of verzekeringssector (Waterbley, 2006). Als men spreekt over coördinatiecentra gaat het volgens Vandenhove (2001) om Belgische ondernemingen of filialen van buitenlandse ondernemingen die deel uitmaken van een ondernemingsgroep met vestigingen in minstens vier landen en waarvan de winst uitsluitend gaat naar één of meerdere leden van de groep.

Het coördinatiecentrum heeft een hulpverlenend en voorbereidend karakter en mag activiteiten uitvoeren voor het hoofdbedrijf en haar dochters zoals onder meer het financiële beheer, financiële verrichtingen, verzekering en risicobeheer, wetenschappelijk onderzoek, niet-commerciële betrekkingen met diverse overheden, werkzaamheden op het gebied van boekhouding en administratie en werkzaamheden op het gebied van informatica. Andere behalve de toegekende activiteiten aan de centra zijn uitdrukkelijk verboden. Dit betreft werkzaamheden op het gebied van het aanhouden van sommige geldbeleggingen of aandelen (Waterbley, 2006).

2.1.2.2 Fiscale behandeling

De huidige openmarkteconomie brengt een vrije en eerlijke concurrentie met zich mee. In dit kader is het zo dat niet enkel ondernemingen maar ook landen concurreren voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. Hiervoor zijn verschillende motieven terug te vinden zoals het aantrekken van fondsen, de creatie van werkgelegenheid, importeren van kennis en technologie en een stimulans tot export. Eén van de middelen die hiervoor worden ingezet is het fiscale stelsel dat heerst in een land om investeerders te overtuigen en aan te trekken. Een voordelig fiscaal regime laat een ondernemer niet koud in de huidige moeiteloos globaliserende economie. Omdat België nog steeds behoort tot de koplopers in de Europese Unie wat betreft belastingsdruk (zie figuur twee), kan ons land niet achterblijven in deze strijd (Vandermeersche, 2005).

In dit licht werd het KB nr. 187 ontworpen door de Belgische regering. Het KB nr. 187 van december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra voorziet dat coördinatiecentra niet aan de gewone regels inzake vennootschapsbelasting onderworpen zijn, maar dat zij van een afzonderlijk belastingregime genieten (Claes, z.d.).

Grote coördinatiecentra konden vóór de weerstand van de Europese Commissie genieten van een voordelig belastingsstelsel. Zo werd de belastbare basis van multinationale ondernemingen die hun administratieve, financiële of onderzoeksactiviteiten in een Belgisch coördinatiecentrum samenbrachten op een voordeligere manier bepaald, namelijk via de kost-plus methode. Deze methode is doorgaans bedoeld om dubbele belasting te voorkomen en belastingvermijding te

beperken. Volgens de methode werd er op de werkingskosten, voor zover deze de aankoop- en de personeelskosten overstegen, een standaardgrondslag van acht procent belasting vastgelegd (Staes, 2003; Waterbley, 2006).

De belastbare basis, vastgesteld zoals bovenstaande methode, mocht echter niet lager zijn dan de niet als bedrijfsuitgaven aftrekbare uitgaven en lasten en de abnormale of goedgunstige voordelen, die door de leden van de groep werden verleend aan het coördinatiecentrum. Dit wordt de alternatieve minimum aanslagbasis genoemd (Claes, z.d.). Deze alternatieve belastbare basis leidde ertoe dat het resultaat van dergelijke centra slechts onderhevig was aan een belastingsdruk van ongeveer twee tot vier procent (Vandermeersche, 2005).

Naast dit gunstiger belastingregime zijn en ook nog enkele andere fiscale voordelen gebonden aan het statuut van coördinatiecentrum. Zo bracht het KB nr. 187 een vrijstelling mee van de onroerende voorheffing op onroerende goederen, een vrijstelling van roerende voorheffing op de uitkering van dividenden aan aandeelhouders en op de interesten verschuldigd aan schuldeisers (behalve aan natuurlijke personen) en een vrijstelling van het in bezit hebben van een werkkaart voor buitenlands kaderpersoneel en wetenschappelijke onderzoekers (Waterbley, 2006).

Belgische filialen of vennootschappen erkent als coördinatiecentra zullen echter ook enkele nadelen ondervinden. Ze zullen ten eerste niet kunnen genieten van het verlaagd tarief inzake vennootschapsbelasting. Ten tweede mogen de centra de investeringsreserve niet toepassen. Ten slotte kunnen de erkende centra niet profiteren van de subsidies die uitgekeerd worden in het opzicht van de economische expansiewetgeving (Waterbley, 2006).

Om van de erkenning als coördinatiecentrum en van de vele fiscale voordelen te kunnen genieten moet echter ook voldaan zijn aan een aantal voorwaarden. Het centrum moet onder meer deel uitmaken van een multinationale onderneming die een buitenlands eigen vermogen en een geconsolideerde omzet heeft van meer dan twaalf miljoen euro en die reeds minstens twee jaar werkzaam is met dochtermaatschappijen in het buitenland. Ook moeten er na een verloop van twee jaar minstens tien personeelsleden werkzaam zijn in het centrum en moet het erkend worden door het Ministerie van Financiën. Als gevolg komen enkel centra met een zekere omvang in aanmerking voor de voordelige fiscale regeling (Waterbley, 2006).

In 1989 werd de wetgeving omtrent de oprichting van coördinatiecentra voltooid zodat ook de beheersactiviteiten, opslag en vervoer van goederen van distributiecentra, er konden worden ondergebracht. Tevens werden in 1996 de dienstencentra eraan toegevoegd. Dit vervolledigde de veelheid aan fiscale voordelen die werden toegekend aan internationale groepen om activiteiten, waarvoor België onmiskenbaar localisatievoordelen bezit, aan te trekken (Vandenhove, 2001).

Het regime was een succes en heeft ertoe geleid dat meerdere buitenlandse en Belgische groepen een intern financieringscentrum oprichtten in België. Deze centra hebben reeds een positieve impact gehad op de tewerkstelling voor hooggekwalficeerd personeel en de Belgische economie. Daarenboven werd binnen deze centra een aanzienlijke know-how opgebouwd met betrekking tot de financiële markten (Vandermeersche, 2005).

2.1.2.3 Nood aan een alternatief

In het verleden werd reeds door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, of kortweg de OESO, gesteld dat het verlenen van fiscale voordelen voor buitenlandse bedrijven zoveel mogelijk dient te worden vermeden zodoende een eerlijke fiscale concurrentie tussen de landen mogelijk te maken. In het kader van het bekomen van een afgestemde interne markt binnen de Europese Unie, kreeg eerlijke fiscale concurrentie en de bestrijding van *harmful tax competition* binnen de EU ook de nodige aandacht. Onbillijke fiscale concurrentie kan namelijk leiden tot verstoringen in die interne markt. In deze context werd binnen de EU een bepaalde gedragscode afgesproken om bestaande gunstregimes uit te doven en om de lidstaten ervan te weerhouden nieuwe oneerlijke gunstregimes in te voeren. Deze gedragscode zal meer in detail besproken worden in de paragraaf omtrent de bestrijding van de schadelijke belastingconcurrentie van de EU. Op 17 februari 2003 kwam een officiële uitspraak van de Europese Commissie die inhield dat de coördinatiecentra illegale staatssteun bevatten. Staatssteun is verboden in de zin van artikelen 87 tot 89 van het verdrag tot de oprichting van de Europese Gemeenschap¹⁴. Deze

¹⁴ Geconsolideerde versie van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 24 december 2002, *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, C325, 33-184.

uitspraak werd aangevochten waardoor een overgangperiode toegewezen werd door het EU-Hof. De EU eiste dat het fiscaal voordelige regime van de Belgische coördinatiecentra tot beëindiging zou komen en dit ten laatste tegen 31 december 2010 (Vandermeersche, 2005).

De begunstigen van de fiscaal voordelige regeling inzake coördinatiecentra hoeven geen enkel voordeel, dat zij mogelijk in het verleden hebben genoten, terug te betalen. Hoewel deze regeling aanvankelijk wel werd goedgekeurd door de Commissie (Staes, 2003).

Als gevolg van de opgelegde stopzetting van het gunstregime door de Europese Commissie diende de Belgische overheid een andere oplossing uit te werken om de aanwezige coördinatiecentra in België te behouden. Het overgrote deel van de in België gevestigde centra behoorde namelijk tot buitenlandse multinationale groepen. Er werd geopteerd om een algemeen geldend regime in te voeren, met name de notionele interestaftrek of de belastingaftrek voor risicokapitaal. Zo zou de belastbare basis van de bestaande Belgische coördinatiecentra kunnen herleid worden tot een minimum en de eigen vermogen financiering van de Belgische ondernemingen opgekrikt worden (Vandermeersche, 2005).

Op deze manier wordt er door de regering getracht om de in ons land gevestigde coördinatiecentra, na afloop van hun erkenningsperiode, een waardig alternatief te bieden onder het huidige regime, om zo hun activiteiten niet te verplaatsen uit België. Zowel de investeringen, als de werkkrachten en de technologische kennis die deze centra met zich meebrengen, zijn van uitermate belang voor België (Moreau, 2005).

De effecten van de invoering van de notionele interestaftrek op het aantrekken van buitenlandse multinationale ondernemingen enerzijds als op het bieden van een volwaardig alternatief voor het behouden van de in België gevestigde coördinatiecentra anderzijds, maken een substantieel deel uit van dit werkstuk en zullen later nog aan bod komen.

2.1.3 *Investeringsreserve*

Onder meer door de beperkte grootte van KMO's, kunnen er zich problemen voordoen bij het financieren van hun investeringen en dit met zowel privé- als met vreemd vermogen (Alloo & Baeten, 2006).

Zo is het voor kleine vennootschappen dikwijls moeilijker om toegang te krijgen tot kredieten. De financieringskosten voor investeringen liggen voor deze ondernemingen vaak hoger in vergelijking met andere ondernemingen. De criteria voor kleine vennootschappen zijn vastgelegd bij wet¹⁵. Zodoende autofinanciering in deze ondernemingen aan te moedigen, werden bij de invoering van de wet van 24 december 2002 een aantal hervormingen van de vennootschapsregeling voorzien. Deze hervormingen omvatten onder meer de invoering van de investeringsreserve. Laatstbedoelde houdt in dat voor KMO's de gereserveerde winst gedeeltelijk kan worden vrijgesteld door de aanleg van een investeringsreserve (Van Daele & Van Laere, 2006).

Vennootschappen, die in de zin van artikel 215, tweede lid WIB 1992 genieten van de verminderde tarieven in de vennootschapsbelasting, mogen een deel van hun resultaat bestemmen aan een investeringsreserve. Deze zal niet beschouwd worden als belastbare winst indien aan de voorwaarden onder artikel 194quater van het WIB 1992 zijn voldaan. Voor de helft van het gereserveerde belastbare resultaat van het belastbaar tijdperk, vóór de aanleg van de investeringsreserve en verminderd met een aantal bestanddelen, kan een belastingvrije investeringsreserve worden aangelegd. Het bedrag van het belastbaar resultaat dat maximaal in aanmerking komt voor de vrijstelling is EUR 37.500¹⁶. Hierdoor bedraagt het plafond van de effectieve vrijstelling EUR 18.750 (Vandermeersche, 2005).

Vervolgens dient de vennootschap binnen een termijn van drie jaar, die aanvangt op de eerste dag van het belastbare tijdperk waarvoor de investeringsreserve is aangelegd en ten laatste bij de ontbinding, een bedrag gelijk aan de investeringsreserve te investeren in bepaalde afschrijfbare

¹⁵ Art. 15, §1 wetboek van vennootschappen 7 mei 1999, B.S. 6 augustus 1999.

¹⁶ Voor de concrete berekening zie *Circulaire betreffende de investeringsaftrek en de vennootschapsbelasting*, nr. Ci.RH.421/563.842, AOIF 27/2004.

materiële of immateriële vaste activa. Indien dit niet gebeurt of indien de investering binnen de drie jaar na aankoop van de hand gedaan wordt, zal de investeringsreserve als belastbare winst beschouwd worden. De voorwaarden van de betreffende afschrijfbaar materiële en immateriële activa zijn vastgelegd in artikelen 68 tot 77 en 201 van het WIB 1992 (Vandermeersche, 2005).

De vrijstelling geldt echter slechts indien de zogenaamde onaantastbaarheidsvoorwaarde wordt nageleefd. In de zin van artikel 190 van het WIB 1992 dient de investeringsreserve op een afzonderlijke rekening van het passief geboekt te worden en mag deze niet worden uitgekeerd (Van Daele & Van Laere, 2006). Indien de vennootschap deze belastingvrije reserve in de toekomst zou uitkeren, zal er vennootschapsbelasting verschuldigd zijn op het uitgekeerde bedrag. In dit opzicht leidt de reserve slechts tot een tijdelijke vrijstelling van vennootschapsbelasting (Vandermeersche, 2005).

Zoals hierboven beschreven, heeft de investeringsreserve als stimulans tot autofinanciering enkel betrekking op de KMO's die aan de voorgeschreven voorwaarden voldoen. Zo kunnen enkel KMO's die van het verminderde vennootschapsbelastingtarief genieten het systeem van de investeringsreserve toepassen. Vennootschappen die voldoen aan de fiscale criteria om als KMO te worden aanzien maar die een te hoge winst hebben, worden uitgesloten van het regime van de investeringsreserve. Zo ontstond dus de nood aan een stimulans tot autofinanciering in alle ondernemingen en zeker en vast in alle KMO's (Allo & Baeten, 2006).

Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel 2005 kan de autofinanciering van ondernemingen doeltreffender gestimuleerd worden door het invoeren van een aftrek die het fiscaal resultaat vermindert, gelijk aan de risicovrije rentevoet op het eigen vermogen, aldus de nu gekende notionele interestaftrek (Wetsvoorstel, 2005).

2.1.4 Zelffinanciering

Een niet te verwaarlozen voordeel ten aanzien van de aanwezige delokalisatierisico's in ons land wordt bereikt door de verankering van kapitaalintensieve ondernemingen. De regering is van mening dat kapitaalintensieve ondernemingen een van nature hoog niveau van solvabiliteit hebben en dus ook van bescherming tegen faillissementsrisico's. Hierdoor is het doel van de regering om de versterking van het eigen vermogen van ondernemingen te stimuleren (Memorie van Toelichting, 2005).

In ons land is er nog steeds nood aan kapitaalintensieve investeringen gemaakt door de ondernemingen. Dit is een probleem van serieuze omvang, daar dit type van investeringen gewoonlijk samengaat met een toename van de tewerkstelling. Er zijn nog te veel buitenlandse en Belgische ondernemingen die fiscaal vriendelijkere oorden opzoeken. Dit is mede een gevolg van de hoge loonlasten in België, want op dit vlak behoren we tot één van de duurste landen van Europa (Vandermeersche, 2005).

Het stimuleren van de zelffinanciering in ondernemingen zal de groei van het eigen vermogen bevorderen. Dit betekent een grotere investeringscapaciteit en verhoogde weerbaarheid tegen ongunstige schokken en onverwachte tegenslagen in financieel gezonde ondernemingen (Vandermeersche, 2005).

2.1.5 Besluit

De vroegere onrechtvaardige fiscale discriminatie tussen het aanwenden van vreemd vermogen en eigen vermogen ontstond door de mogelijkheid om de kosten van vreemd vermogen als een last te beschouwen en fiscaal af te trekken van de belastbare basis. Een dergelijke maatregel bestond echter niet voor de aanwending van eigen vermogen, hoewel deze financieringsbron net de financiële gezondheid van de onderneming bepaalt. Daarenboven wordt deze oneerlijke behandeling versterkt door het feit dat de roerende voorheffing op de lasten van het vreemd

vermogen of interesten vijftien procent bedraagt, daar waar de roerende voorheffing op het uitkeren van dividenden vaak vijfentwintig procent telt.

Het fiscaal voordelig regime van de ondernemingen die als coördinatiecentra erkend worden in België is een belangrijke bron voor het aantrekken van investeringen van multinationale ondernemingen en KMO's. Het regime biedt de mogelijkheid tot vermindering van de effectieve aanslagvoet van de vennootschapsbelasting waardoor België in haar voordeel kan inspelen op de heersende delokalisatierisico's. Er werd echter door de Europese Commissie besloten dat het gaat om staatssteun die door artikelen 87 tot 89 van het verdrag tot de oprichting van de Europese Gemeenschap verboden wordt. Na betwisting van deze uitspraak werd beslist dat het fiscaal gunstig regime van de coördinatiecentra na een overgangperiode moest verdwijnen en dit ten laatste tegen het eind van het jaar 2010. Met de invoering van de notionele interestaftrek wordt getracht om een geloofwaardig en concurrerend alternatief aan te bieden voor het behoud van deze coördinatiecentra en de daaraan gekoppelde financiële beroepen (Memorie van Toelichting, 2005).

Hiernaast speelt de investeringsreserve ook een significante rol als drijfveer voor het invoeren van een algemene stimulans tot het opkrikken van het eigen vermogen. De investeringsreserve biedt de mogelijkheid om een deel van de gereserveerde winst te onttrekken aan de belastbare basis. Wegens de vele voorwaarden waaraan moet voldaan zijn om van de vrijstelling te genieten, blijft deze stimulans slechts van toepassing op een beperkt aantal ondernemingen. Enkel de kleine vennootschappen die het maximaal toegestane belastbare resultaat niet bereiken, komen in aanmerking voor het toepassen van de investeringsaftrek.

Samen met de drie bovenstaande situaties gaf de onderkapitalisatie van de vele ondernemingen in België de aanleiding tot een nieuwe fiscale wetgeving. Er was volgens de regering dringend nood aan een verkleining van de grote handicaps van de Belgische economie ten aanzien van haar voornaamste concurrerende landen. Deze verkleining zou onder meer in de hand gewerkt worden door het terugschroeven van de kosten van ondernemingen op alle niveaus.

2.2 Doelstellingen

Zoende de doelstellingen van de aftrek voor risicokapitaal te bespreken, wordt er enerzijds teruggerepen naar het parlementaire wetsvoorstel van 22 april 2005 en anderzijds naar het parlementaire ontwerp van de wet. Volgens deze twee voorbereidingen op de eigenlijke wet tot invoering van de aftrek voor risicokapitaal worden er vijf verschillende doelstellingen naar voren geschoven. Het verminderen van de discriminerende fiscale behandeling tussen vreemd vermogen en eigen vermogen, de versterking van de solvabiliteitsratio's van de ondernemingen in ons land, een alternatief bieden aan het gunstige fiscale statuut van de coördinatiecentra die gedwongen worden te verdwijnen, het verlagen van de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting en het aantrekken van buitenlandse investeringen.

2.2.1 *Wegwerken van de fiscale discriminatie*

Voor hun financiering maken vennootschappen veelvuldig gebruik van vreemd vermogen of vreemde middelen zoals leningen en obligaties. De vergoeding van het vreemd vermogen, zijnde interest, is fiscaal aftrekbaar in ons land. Daar tegenover staat de belasting van de vergoeding van het eigen vermogen onder de vorm van dividenden. Tengevolge ontstond er op fiscaal vlak een economisch ongerechtvaardigde discriminatie tussen beide financieringsvormen. De Belgische fiscaliteit leidde er namelijk toe dat vreemd vermogen financiering vaak een fiscaal gunstiger resultaat als gevolg had dan eigen vermogen financiering (Chevalier, 2009).

Zoals eerder beschreven heeft deze discriminerende fiscale behandeling tussen vreemd vermogen en eigen vermogen als één van de voornaamste drijfveren geleid tot de invoering van de aftrek voor risicokapitaal. De Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van 11 mei 2005 stipuleert heel duidelijk dat de wetgever erop gericht is deze discriminatie ten opzichte van kapitaal dat van derden geleend is, te verminderen via de invoering van een aftrek voor risicokapitaal (Memorie van Toelichting, 2005).

Volgens voorgenoemde Memorie van Toelichting steunt het principe van de aftrek op de financiële theorie die sedert lang aantoonde dat men uit de risicokapitaalkosten gemakkelijk een component kan afzonderen die overeenstemt met een risicovrije rentevoet. Door het erkennen van deze component en de fiscale aftrekbaarheid ervan te organiseren, is het mogelijk om eenzelfde fiscale behandeling van eigen en geleende middelen te garanderen (Memorie van Toelichting, 2005).

Er moet echter wel opgemerkt worden dat de aftrek voor risicokapitaal toegepast kan worden ongeacht of men al dan niet overgaat tot een vergoeding van het aandelenkapitaal. De aftrek voor rente van geleende middelen wordt daarentegen geacht gepaard te gaan met een effectief verschuldigde rente (Vandenberghe, 2006).

Indien men het fiscale regime van de genietters van de inkomsten er ook zou bij betrekken, zou voormelde doelstelling niet helemaal bereikt kunnen worden. In hoofde van deze genietters blijft er na de invoering van de aftrek voor risicokapitaal nog onstabiliteit bestaan. Zo bestaat er een bevrijdende roerende voorheffing wat betreft dividenduitkeringen aan particulierensinwoners¹⁷. Bovendien kan de roerende voorheffing voor dividenden, naar gelang, vijftien procent of vijftientwintig procent bedragen, terwijl deze voor interesten in beginsel steeds vijftien procent bedraagt¹⁸. De meerwaarden op aandelen blijven tevens in beginsel onbelast¹⁹ en op de liquidatieboni betaalt men dan weer tien procent roerende voorheffing²⁰. De liquidatiebonus wordt bekomen door het verschil te nemen tussen de ontvangen vergoeding enerzijds en het gestort kapitaal anderzijds, dat wordt vertegenwoordigd door de overgedragen aandelen. Een dergelijke bonus wordt uitgekeerd in geval van gedeeltelijke of gehele vereffening van de vennootschap als gevolg van een ontbinding en in geval van de verkrijging van eigen aandelen (Vandenberghe, 2006).

Verder kunnen dividenden in hoofde van binnenlandse vennootschappen-aandeelhouders onder bepaalde voorwaarden genieten van het DBI-regime en zijn meerwaarden op aandelen doorgaans

¹⁷ Art. 313 wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

¹⁸ Art. 269 wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

¹⁹ Art. 90, 9° wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

²⁰ Art. 269, eerste lid, 2°bis wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

vrijgesteld. Voor ontvangen interesten is dit niet zo. Het DBI-regime werd ontworpen voor Europese moeder- en dochtervennootschappen en laat een aftrek voor definitief belaste inkomsten toe. Dit wil zeggen dat enkel in hoofde van de dividenduitkerende vennootschap de uitgekeerde winst in de belastbare grondslag wordt opgenomen. Het dividendinkomen in hoofde van de dividendontvangende vennootschap wordt van het fiscaal resultaat afgetrokken als definitief belaste inkomsten²¹. Dividenden die een Belgische vennootschap ontvangt zijn zo goed als volledig belastingvrij, namelijk ten belope van 95% van het brutodividend. Dit regime werd ingevoerd ter harmonisering met de Europese Moeder-dochter Richtlijn (Vandenberghe, 2006).

2.2.2 *Versterking van de solvabiliteitsratio's*

In het wetsvoorstel van 22 april 2005 wordt beoogd de solvabiliteit van de ondernemingen te verbeteren door het verschil in kostprijs tussen de financiering met vreemd en eigen vermogen te verminderen. Voor de invoering van de aftrek voor risicokapitaal werden ondernemingen fiscaal aangemoedigd om zich met vreemd vermogen te financieren. Als een vaste last tasten de kosten van het vreemd vermogen de zwakke solvabiliteit van een onderneming zeer snel aan. Een sterke solvabiliteit geeft ondernemingen meer tijd om van een dalende rendabiliteit te herstellen. Het wetsvoorstel van 2005 acht een fiscale stimulans tot het vormen van een groter eigen vermogen dan ook nuttig en noodzakelijk. De invoering van deze stimulans moet gezien worden in het licht van een recordaantal bedrijven die failliet verklaard werden in het jaar 2004 (Wetsvoorstel, 2005).

De Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van 11 mei 2005 vermeldt dus als tweede doelstelling van de regering, het stimuleren van de versterking van het eigen vermogen van de ondernemingen. De voordelen van de stimulans zijn voornamelijk bedoeld voor de ondernemingen met de zwaarste kapitaalhandicaps en deze waarvan het behoud en de ontwikkeling onmisbaar zijn voor de economie van een land. De regering is van mening dat een stimulans tot versterking van het eigen vermogen, een hoog peil van solvabiliteit en bescherming tegen faillissementsrisico's kan bekomen (Memorie van Toelichting, 2005).

²¹ Art. 202, §1 2° wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, B.S. 30 juli 1992.

2.2.3 *Een alternatief bieden voor de coördinatiecentra*

Zoals in paragraaf 2.1.2 uitgebreid besproken werd, was er na de uitspraak van de Europese Commissie in februari 2003, die de erkenning van coördinatiecentra als verboden staatssteun bestempelde, nood aan een alternatief. Deze centra verrichten onder een gunstig fiscaal regime financiële diensten voor groepsvennootschappen en waren een belangrijke troef voor België om investeringen van buitenlandse multinationals aan te trekken (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

Het wetsvoorstel tot invoering van een aftrek voor risicokapitaal vermeldt daarom als derde doelstelling het bieden van een geloofwaardig en concurrerend alternatief voor het behoud van de beslissingscentra in België. In het bijzonder zijn dit de coördinatiecentra en de financiële beroepen die eraan gekoppeld zijn, waarvoor België al meer dan twintig jaar een knowhow heeft weten op te bouwen die enig is in de wereld (Memorie van Toelichting, 2005).

2.2.4 *Verlaging van de effectieve aanslagvoet*

Het is belangrijk voor de ondernemingen die bedrijvig zijn in ons land om hun kosten op alle niveau's terug te schroeven om zo de zwakheden van de Belgische economie, ten aanzien van haar voornaamste concurrerende landen, te verkleinen. De belastingskost is één van de voornaamste kosten waar Belgische ondernemingen mee te kampen krijgen. Sinds de hervorming van de vennootschapsbelasting in 2002 zet de internationale trend in de tarieven van de belasting zich dan ook voort. Met een nominaal tarief van 33,99% kan België niet anders dan deze dalende trend volgen. Een loutere daling van het nominale tarief heeft enkel tot effect dat de belastingsopbrengst van vennootschappen daalt, tenzij de belastbare grondslag terzelfder tijd zou worden uitgebreid (Wetsvoorstel, 2005).

Een algemene verlaging van de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting is een vierde belangrijke doelstelling die nagestreefd wordt met de effecten van de notionele interestaftrek²².

²² Federale Overheidsdienst Financiën (2009). *Notionele interestaftrek: Uniek en innoverend belastingvoordeel in België*, D/2009-1418/8.

2.2.5 *Aantrekken van buitenlandse investeringen*

Ten slotte is het aantrekken van buitenlandse investeringen een voor de hand liggende laatste doelstelling van de nationale interestaftrek. België tracht, met een voordeligere aanslagvoet in de vennootschapsbelasting, investeringen aan te trekken en multinationals te verankeren. Heel wat KMO's en hun werknemers zijn direct en indirect afhankelijk van de niet te verwaarlozen voordelen die deze buitenlandse investeerders en multinationals met zich mee brengen. Een stimulans bieden voor multinationals om de toewijzing van bepaalde intragroepsactiviteiten aan een Belgisch groepslid te overwegen en het bevorderen van kapitaalintensieve investeringen is, in de context van de vennootschapsbelasting als concurrentieel middel tussen landen, dan ook een onmisbaar gegeven.

2.3 Bestrijding van de schadelijke belastingconcurrentie door de EU

In de bovenstaande tekst werd reeds aangehaald dat fiscale regimes steeds vaker gezien moeten worden in een Europese en concurrentiële context. Dankzij de globalisering van de wereldeconomie is er een toenemende mobilisering van economische activiteiten vast te stellen. Deze verhoogde mobiliteit heeft onder meer geleid tot *tax competition* of belastingconcurrentie tussen lidstaten als een middel om economische activiteiten aan te trekken en te behouden aan de hand van een voordelig belastingstelsel (Kiekebeld, 2004).

Het beleid van de Europese Unie streeft naar een harmonisering van de belastingwetgeving van de lidstaten voor een optimale werking van de Europese markt. Het Europese fiscale beleid valt onder het beleidsveld van de Raad Economische en Financiële Zaken of kortweg de Ecofin. Deze Ecofin-raad bestaat uit de ministers of de staatssecretarissen van economische zaken en/of van financiën van de lidstaten van de Europese Unie (Website Europa NU).

De nationale overheden kunnen hun markten beschermen door onder meer eigen belastingstelsels en BTW-tarieven in te voeren. Deze nationale regelgevingen kunnen tot storingen leiden in de interne Europese markt zoals prijsverschillen van goederen teweeggebracht door de verscheidene BTW-tarieven. De Europese Unie hecht echter veel waarde aan een goed functionerende interne markt om welvaart en groei in de lidstaten te stimuleren. Hierdoor streeft de Europese Unie ernaar om de belastingregels tussen lidstaten zoveel mogelijk te coördineren.

Zo moeten de belastingsystemen, ingevoerd door de lidstaten, in overeenstemming zijn met de doelstellingen die in de Europese verdragen worden bepaald. Volgens deze doelstellingen is het belangrijk dat personen, diensten, goederen en kapitaal op de interne markt zonder binnengrenzen en vrij kunnen circuleren. De rechten op deze vier verschillende fundamentele vrijheden werden gestipuleerd in het Europees Gemeenschapsverdrag van 24 december 2002. Dit EG-Verdrag werd gewijzigd door het Verdrag van Lissabon²³ dat in werking trad op 1 december 2009.

Krachtens artikel 2 van dit laatste verdrag draagt het vroegere EG-Verdrag tegenwoordig een andere naam, namelijk het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Het vrije verkeer van goederen²⁴, het vrije verkeer van werknemers en het recht van vestiging²⁵, het vrije verkeer van diensten²⁶ en het vrije verkeer van kapitaal²⁷ werden door de EU ingevoerd zodoende de werkgelegenheid binnen de totale gemeenschap te bevorderen en de vrije handel te stimuleren. In het kader van de interne Europese markt mag het fiscaal beleid van de lidstaten van de EU geen obstakels vormen voor deze vier vrijheden (EG-Verdrag, 2002).

²³ Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 13 december 2007, *Publicatieblad van de Europese Unie*, C306.

²⁴ Art. 28 en 29 geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 9 mei 2008, *Publicatieblad van de Europese Unie*, C115.

²⁵ Art. 45 en 49 geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 9 mei 2008, *Publicatieblad van de Europese Unie*, C115.

²⁶ Art. 56 t.e.m. 62 geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 9 mei 2008, *Publicatieblad van de Europese Unie*, C115.

²⁷ Art. 63 t.e.m. 66 en 75 geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 9 mei 2008, *Publicatieblad van de Europese Unie*, C115.

Harmful tax competition of schadelijke belastingconcurrentie omvat schadelijke praktijken die belastingparadijzen en schadelijke voordelige belastingregimes gebruiken om investeerders en particulieren aan te moedigen. Hiervoor worden significant lagere belastingtarieven geheven dan de tarieven in andere landen, waardoor er storingen kunnen voorkomen op de interne Europese markt. Deze mededinging van belastingen wordt als schadelijk beschouwd wanneer er oneerlijke concurrentie uit voortvloeit (Kiekebeld, 2004).

In haar strijd tegen *harmful tax competition* heeft de Europese Unie al verscheidene maatregelen genomen. Zo moeten alle fiscale regimes en voordelen, in de mate van het mogelijke, bepaalde richtlijnen volgen die door de Unie zijn neergeschreven. Hieronder zullen enkele van deze richtlijnen of maatregelen besproken worden, alsook hun relevantie voor de belastingaftrek voor risicokapitaal.

2.3.1 *Gedragscode*

Een initiatief van de Europese Unie om meer gezag te verwerven in de fiscale regelingen van de lidstaten kwam tot stand in het jaar 1997. De gedragscode ter bestrijding van schadelijke belastingconcurrentie in de EU werd neergeschreven op 1 december 1997 nadat de Ecofin-raad de eerste aanzet had gegeven tot het oplossen van de toenmalige belastingvraagstukken (Vandenberghe, 2006).

De code werd neergeschreven na een uitvoerig debat van de Ecofin-raad aan de hand van een mededeling van de Europese Commissie. Deze mededeling bevatte een pakket om schadelijke belastingconcurrentie in de Europese Unie te bestrijden. De discussie van de raad had betrekking op de noodzaak van een gecoördineerde actie op Europees niveau. Deze actie bestond erin om bij te dragen tot de verwezenlijking van bepaalde doelstellingen zoals het verminderen van de toen bestaande verstoringen op de interne markt, het voorkomen dat belangrijke belastinginkomsten werden misgelopen of het omvormen van de belastingstructuren zodat deze gunstiger waren voor de werkgelegenheid. Na de discussie hebben de raad en de vertegenwoordigers van de regeringen

der lidstaten ingestemd met de resolutie betreffende een gedragscode inzake de belastingregeling voor ondernemingen of de gedragscode (Conclusies van de raad, 1997).

Vervolgens werd op 23 november 1999 een rapport opgesteld als gevolg van een werkgroep, het zogenaamde Primarolo-rapport. De werkgroep en het bijhorende rapport werden genoemd naar de toenmalige Britse staatssecretaris voor fiscale aangelegenheden. Het rapport bevatte een lijst van 66 preferentiële belastingregimes die als schadelijke concurrentie beschouwd konden worden. 40 van deze potentieel schadelijke fiscale regimes bevonden zich in de lidstaten van de EU, 3 in Gibraltar en 23 in met EU-lidstaten verbonden gebieden. Hieronder vond men ook de speciale regeling inzake de Belgische coördinatiecentra. De gedragscode en het Primarolo-rapport zijn slechts politieke instrumenten en invloeden. Ze beïnvloeden de rechten en de plichten van de lidstaten niet en vormen geen communautair recht (Vandenberghe, 2006).

Voor de beoordeling van een potentieel schadelijk karakter van een fiscaal regime is het vertrekpunt van de code de vraag of het regime een daadwerkelijk belastingniveau voortbrengt dat significant lager is, inclusief belasting tegen nultarief, dan die welke normaal gesproken in de betrokken lidstaat van toepassing zijn. De code stipuleert dat een dergelijk belastingniveau het gevolg kan zijn van het nominale belastingtarief, van de belastinggrondslag of van andere factoren (Gedragscode, 1997).

Er moet volgens de gedragscode onder meer rekening gehouden worden met de vijf onderstaande criteria bij de beoordeling van het schadelijke karakter van de maatregelen.

1. Worden de voordelen uitsluitend aan niet-ingezetenen of voor transacties met niet-ingezetenen toegekend?
2. Staan de voordelen geheel los van de binnenlandse economie, zodat zij geen gevolgen hebben voor de nationale belastinggrondslag?
3. Worden de voordelen ook toegekend als er geen sprake is van enige daadwerkelijke economische activiteit of substantiële economische aanwezigheid in de lidstaat die deze belastingvoordelen biedt?

4. Wijken de regels voor het bepalen van de winst uit de binnenlandse activiteiten van een multinationale groep van ondernemingen af van de internationaal aanvaarde beginselen, met name van de in OESO-verband goedgekeurde regels?
5. Zijn de belastingmaatregelen onvoldoende doorzichtig, ook wanneer de wettelijke voorschriften op bestuursrechtelijk niveau minder stringent en op ondoorzichtige wijze worden toegepast?

Daar de maatregel van de belastingaftrek voor risicokapitaal deel uitmaakt van de gemeenrechtelijke regels ter bepaling van de belastbare grondslag in de vennootschapsbelasting, levert deze geen belastingdruk op die schadelijk is in het oog van de code (Vandenberghe, 2006).

De code bepaalt verder dat de lidstaten zich ertoe moeten verbinden geen nieuwe belastingmaatregelen in te voeren die schadelijk zijn in de zin van de code, de zogenaamde *standstill* onder het punt C van de code. De aan de gedragscode ten grondslag liggende principes dienen door de lidstaten dus in acht genomen te worden bij het bepalen van hun toekomstige beleid. Verder dienen de lidstaten, bij het beoordelen of nieuwe belastingmaatregelen al dan niet schadelijk zijn, rekening te houden met het bedoelde onderzoek zoals bepaald in het punt E tot en met het punt I van de code. Onder het punt D wordt de terugdraaiing of *rollback* besproken die de lidstaten ertoe verbindt om hun bestaande voorschriften en heersende praktijken opnieuw te bezien in het licht van de aan de gedragscode ten grondslag liggende principes en het bedoelde onderzoek (Gedragscode, 1997).

Overigens bepaalt de gedragscode dat de lidstaten elkaar informatie zullen verstrekken over bestaande en beoogde belastingmaatregelen die mogelijk binnen het kader van de code vallen. In het bijzonder dienen de lidstaten op verzoek van een andere lidstaat informatie te verstrekken over belastingmaatregelen waarop de gedragscode van toepassing lijkt te zijn. Op deze manier kunnen de lidstaten zich uitspreken over de belastingmaatregelen, mogelijk schadelijke maatregelen ontdekken en de gevolgen ervan beperken (Gedragscode, 1997).

De Ecofin-raad verzoekt de lidstaten onder het punt K van de gedragscode tevens om, overeenkomstig de nationale wetgeving, hun volledige medewerking aan de bestrijding van

belastingontwijking en belastingontduiking te verlenen, met name met de verstrekking van informatie aan andere lidstaten.

2.3.2 *Staatssteunregels*

De steunmaatregelen van de staten zijn terug te vinden in het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 24 december 2002. Meer precies zijn deze aan te treffen onder de artikelen 87 tot en met 89. Overeenkomstig artikel 87, eerste lid zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen lidstaten ongunstig beïnvloedt. Het tweede en derde lid van artikel 87 geven respectievelijk maatregelen die verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt en maatregelen die als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden beschouwd. Er kan opgemerkt worden dat vooral de voorwaarde van begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties van belang is, wat de selectiviteits- of specificiteitsvoorwaarde wordt genoemd (Vandenberghe, 2006).

Deze artikelen inzake steunmaatregelen moeten gezien worden in het licht van de *harmful tax competition* of de schadelijke belastingconcurrentie. Belastingregimes die voldoen aan de (cumulatieve) criteria zoals deze bepaald zijn onder artikel 87 (namelijk het toekennen van een voordeel, het overdragen van staatsmiddelen, het plaatsvinden van een selectief karakter en een invloed op de mededinging en het handelsverkeer in de EU) worden gezien als verboden staatssteun. Dit om de eerlijke concurrentie tussen de lidstaten te waarborgen en het heffen van beduidend lagere belastingtarieven uit te sluiten.

Een lidstaat moet een voordeel toekennen aan één of meer specifieke ondernemingen om als steunmaatregel te worden gekwalificeerd. Daarom worden algemene en zuiver belastingtechnische maatregelen niet beoogd wanneer deze daadwerkelijk op voet van gelijkheid gelden voor alle ondernemingen en alle producties. De aftrek voor risicokapitaal komt eerder ten goede aan

kapitaalintensieve dan aan arbeidsintensieve sectoren. Doch het feit dat sommige ondernemingen of sectoren meer dan andere van een aantal van de belastingmaatregelen kunnen profiteren, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat deze binnen de werkingssfeer van de staatssteunregels vallen. De nationale overheden hebben nog steeds de bevoegdheid tot het kiezen voor het beleid dat zij het meest geschikt achten en met name om de belastingdruk te verdelen zoals zij dat willen voor hun lidstaten (Vandenbergh, 2006).

Zoals men kan lezen onder paragraaf 2.1.2.3 waarin de nood aan een alternatief voor de Belgische coördinatiecentra beschreven wordt, hebben de bepalingen onder de artikelen 87 tot en met 89 wel een invloed gehad op het fiscaal gunstig regime van deze centra. In het kader van deze artikelen werd door de Europese Commissie bepaald dat het regime illegale staatssteun inhoudt. Als gevolg werd gesteld dat het fiscaal gunstig regime dat toegekend werd aan de Belgische coördinatiecentra moest verdwijnen. Deze beschikking van de Commissie voorzag wel in beperkte overgangsmatregelen.

2.3.3 Conclusie

Uit de twee bovenstaande paragrafen kan geconcludeerd worden dat het systeem van de notionele interestaftrek tot nog toe niet aangevallen werd wegens het in strijd zijn met de Europese gedragscode ter bestrijding van de schadelijke belastingconcurrentie en de betreffende staatssteunregels uit het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Het regime van de aftrek maakt deel uit van de gemeenrechtelijke regels ter bepaling van de belastbare grondslag in de vennootschapsbelasting en levert dus geen belastingdruk op die beduidend lager is dan dewelke normaal van toepassing zou zijn. Voor de toepassing van de gedragscode ziet het er tot nog toe naar uit dat de aftrek voor risicokapitaal niet geïsoleerd wordt. Met betrekking tot de artikelen 87 tot en met 89 van het EG-Verdrag inzake staatssteunmiddelen blijkt ook dat de notionele interestaftrek niet in aanmerking komt als steunmaatregel. De selectiviteits- of specificiteitsvoorwaarde van artikel 87, §1 EG-Verdrag werd tot nog toe niet ingeroepen tegen de notionele interestaftrek door de Europese Commissie. Er blijken dus onvoldoende feiten te zijn om de maatregel een specifiek karakter toe te meten waaruit kan besloten worden dat de aftrek niet in

aanmerking komt als steunmaatregel in de zin van artikel 87, § 1 EG-Verdrag (Vandenberghe, 2006).

Of de aftrek voor risicokapitaal daarmee volledig uit het Europese vaarwater blijft, is evenwel nog een open vraag. Op 19 februari 2009 deelde de Europese Commissie mee dat ze zich vragen stelde bij de notionele interestaftrek en opende een formele inbreukprocedure tegen de aftrek. De Commissie beoordeelt de aftrek niet als verboden staatssteun maar ze vraagt zich wel af of de notionele interestaftrek niet in strijd is met de regels van het EG-Verdrag en de EER-overeenkomst²⁸ met betrekking tot investeringen in een vaste inrichting of met betrekking tot onroerende goederen in een andere lidstaat waarvan de inkomsten in België op basis van een dubbelbelastingverdrag zijn vrijgesteld. Een dubbelbelastingverdrag, verder verkort als D.B.V., is een verdrag of overeenkomst tussen twee staten waarin afspraken worden gemaakt over het heffen van belastingen, ter vermijding van een dubbele belastingheffing en van het ontgaan van belastingen. Een D.B.V. verdeelt de heffingsbevoegdheden tussen de staten en is doorgaans gebaseerd op een modelverdrag dat in 1977 werd opgesteld door de OESO, beter bekend als het *OECD Model Tax Convention on Income and Capital*. De dienst IB Internationaal van de Administratie van Fiscale Zaken heeft een Belgisch standaardmodel ontworpen dat in ruime mate dit OESO-Modelverdrag volgt en als basis dient bij de onderhandelingen over een D.B.V. met een gesprekspartner. Dit standaardmodel kan men raadplegen op de website van de Federale Overheidsdienst Financiën, *Fisconetplus*.

Volgens artikel 205ter, §2 en §3 WIB 1992 moet het eigen vermogen, als vertrekpunt voor de berekening van de notionele interestaftrek, verminderd worden met onder andere het netto eigen vermogen van een inrichting gelegen in een verdragsland en met de boekwaarde van een in een verdragsland gelegen onroerend goed. De inkomsten verkregen uit de in een verdragsland gelegen inrichting of onroerend goed, zijn in België vrijgesteld van belasting. Deze reden voor vermindering wordt als logisch aanzien door de Belgische regering om geen belastingaftrek toe te staan op het in die inrichting belegde eigen vermogen (Van Robbroeck & Vanhulle, 2009). De details van de

²⁸ De Europese Economische Ruimte (EER) is een akkoord tussen de lidstaten van de Europese Unie en de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) met uitzondering van Zwitserland.

berekening van het risicokapitaal komen verder in deze masterproef aan bod onder de paragraaf 2.5 inzake de berekeningsbasis.

De Europese Commissie ziet in die territoriale beperking een schending van de Europese vrijheid van kapitaal en van vestiging. Deze betwisting zou België hoogstens kunnen verplichten om het toepassingsgebied van de notionele interestaftrek in bepaalde gevallen te verruimen en niet om het huidige toepassingsgebied in te perken. Er werd door de Europese Commissie opgemerkt dat het mechanisme van de notionele interestaftrek zelf, niet onder vuur lag (Van Robbroeck & Vanhulle, 2009).

De Belgische regering heeft de opmerkingen van de Europese Commissie in rechte onderzocht en heeft vervolgens op 15 april 2009 haar standpunt aan de Europese Commissie meegedeeld. De regering meent dat de kritiek niet gefundeerd was en dat het niet opportuun is om de aftrek van de notionele interestaftrek uit te breiden, noch dat een maatregel ter vervanging van de notionele interest aan de orde is. Volgens het standpunt van de Belgische regering is er geen strijdigheid met de Europese regels. Tot op heden heeft de Belgische regering nog steeds geen antwoord verkregen op haar brief aan de Europese Commissie en werd de maatregel niet uitgebreid (Clerfayt, 2009 & Reynders, 2010²⁹).

²⁹ *Commissie voor de Financiën en de Begroting*, Kamer 2008-09, 22 april 2009, 47-50 (Vr. nr. 17 H. Goyvaerts & D. Van Der Maelen). *Hand. Senaat* 2009-10, 28 januari 2010, 57-59 (Vr. nr. 4-1395 A. Van dermeersch) & 11 februari 2010, 10-12 (Vr. nr. 4-1076 A. Van dermeersch).

2.4 Toepassingsgebied

Het revolutionaire karakter van de aftrek voor risicokapitaal komt mede voort uit het feit dat de aftrek een zeer ruim toepassingsgebied behelst. De regel is zowel van toepassing op bestaande als nieuwe vennootschappen en er gelden geen minimumvereisten wat betreft de omvang van de vennootschap of van de vennootschappengroep waartoe de vennootschap desgevallend behoort. Er moet dus geen onderscheid gemaakt worden tussen de kleine ondernemingen zoals beschreven in artikel 15, §1 van het Wetboek van Vennootschappen en de grote vennootschappen (Lassaux, 2005). Evenmin zijn er beperkingen qua sector waarin de vennootschap actief is of qua type activiteiten welke door de vennootschap verricht worden. Er wordt verder geen enkele investeringsverplichting, noch enige tewerkstellingsvoorwaarde verbonden aan de toekenning van het recht op de notionele interestaftrek. De maatregel geldt evenzeer ongeacht de vennootschap onderworpen is aan het basistarief van de vennootschapsbelasting dat wel aan de verlaagd progressieve tarieven in de vennootschapsbelasting zoals vastgesteld in artikel 215, tweede lid WIB 1992 (Vandenberghe, 2006).

In onderstaande paragrafen zullen alle ondernemingen die van de aftrek kunnen genieten uitvoerig besproken worden. Deze ondernemingen worden opgesplitst in de rechtspersonen onderworpen aan de vennootschapsbelasting in België en de belastingplichtigen die onderworpen zijn aan de belasting van niet-inwoners (voor zover zij een vaste inrichting of een onroerend goed in België bezitten).

De aftrek is echter niet geldig voor de eenmanszaken niet geïncorporeerd in een vennootschap en belastbaar in de personenbelasting, zoals handelaars en vrije beroepers. Bovendien vormen de KMO's die kiezen voor het vrijstellingsregime onder de investeringsaftrek een tweede uitsluiting van de aftrek voor risicokapitaal. Dit keuzerecht van de KMO's zal verder aan bod komen onder de paragraaf omtrent de budgettaire compenserende maatregelen die ingevoerd werden samen de notionele interestaftrek (Haelterman & Verstraete, 2005).

2.4.1 *Vennootschapsbelasting*

Namens artikel 179 WIB 1992 zijn alle binnenlandse vennootschappen, behalve deze onder artikel 180 en artikel 182 WIB 1992, onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Er moet, volgens de betekenis van de term vennootschap onder artikel 2 WIB 1992 aan volgende (cumulatieve) voorwaarden voldaan zijn. Alle vennootschappen, verenigingen, inrichtingen of instellingen die rechtspersoonlijkheid bezitten, in België hun maatschappelijke zetel, hun voornaamste inrichting of hun zetel van bestuur of beheer hebben, die zich met een exploitatie of verrichtingen van winstgevend aard bezighouden en niet uitgesloten worden van de vennootschapsbelasting zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting.

Artikel 205octies van het WIB 1992 bepaalt dat alle rechtspersonen onderworpen aan de vennootschapsbelasting, behalve de vennootschappen die een van het gemeen recht afwijkende belastingregeling genieten, kunnen genieten van een aftrek voor risicokapitaal. Het voorgenoemde artikel bepaalt ook dat ondernemingen waarvan de belastbare winst niet wordt berekend overeenkomstig de normale regels van de Belgische vennootschapsbelasting, uitgesloten worden van de toepassing van artikelen 205bis tot 205septies WIB 1992 (Haelterman & Verstraete, 2005).

Het gaat overeenkomstig artikel 205octies WIB 1992 om volgende uitgesloten vennootschappen:

1. de erkende coördinatiecentra die van de bepalingen voorzien in het KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra, blijven genieten;
2. de vestigingen in een reconversiezone, in toepassing van de Herstelwet van 31 juli 1984, zolang ze, voor het betreffend belastbaar tijdperk, nog van de bepalingen van artikel 59 van de voornoemde wet genieten;
3. de beleggingsvennootschappen met veranderlijk kapitaal (BEVEK), met vast kapitaal (BEVAK) of in schuldvorderingen (VBS) respectievelijk bedoeld in de artikelen 14, 19 en 24 van de Wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles;

4. de coöperatieve participatievennootschappen, in toepassing van de Wet van 22 mei 2001 betreffende de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van de vennootschappen;
5. de zeescheepvaartvennootschappen die aan belasting worden onderworpen met inachtneming van de artikelen 115 tot 120 of van het artikel 124 van de Programmawet van 2 augustus 2002.

Hieruit kunnen we opmerken dat de Belgische overheid het toekennen van een dubbel fiscaal voordeel logischerwijze tracht te vermijden door deze vennootschappen met een reeds voordeliger belastingregime uit te sluiten van de aftrek voor risicokapitaal. Voorts kan opgemerkt worden dat de eerste twee opgesomde vormen van vennootschappen, namelijk de coördinatiecentra en de vestigingen in een reconversiezone, verplicht zijn te verdwijnen tegen het einde van het jaar 2010 zoals eerder vermeld in deze tekst.

Artikel 205ter WIB 1992 bepaalt dat het in aanmerking te nemen risicokapitaal overeenkomt met het bedrag van het eigen vermogen van de vennootschap overeenkomstig de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen. De berekening van dit exacte bedrag van risicokapitaal komt later gedetailleerd aan bod in deze masterproef. Het feit dat de vennootschappen in overeenstemming moeten zijn met de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening, stipuleert de voorwaarde tot het opmaken van een jaarrekening voor de vennootschappen die willen profiteren van de voordelen van de notionele interestaftrek. De vennootschappen die van rechtswege niet verplicht zijn om een jaarrekening op te stellen, zullen dit vrijwillig toch moeten doen indien ze van de aftrek willen genieten. Zo zullen de kleine vennootschappen, de vennootschappen onder firma en de gewone commanditaire vennootschappen, die overeenkomstig artikel 5 van de Boekhoudwet van 17 juli 1975, geen jaarrekening moeten opstellen, van deze vrijstelling moeten afzien indien ze in aanmerking willen komen voor de maatregel (Lassaux, 2005).

Willen de kleine vennootschappen gebruik kunnen maken van de aftrek voor risicokapitaal, zullen zij dus een jaarrekening dienen op te stellen conform het KB/W.Venn.³⁰. Deze jaarrekening dient echter niet openbaar te worden gemaakt om te kunnen genieten van de aftrek (Vandenberghe, 2006).

Verder komen ook de belastingplichtigen die aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn en op wie de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen van toepassing is, eveneens in aanmerking voor de aftrek voor risicokapitaal (Chevalier, 2009).

2.4.2 *Belasting der niet-inwoners/vennootschappen*

De maatregel van de aftrek voor risicokapitaal is volgens artikel 236 WIB 1992 ook van toepassing op de in artikel 227, 2° WIB 1992 bedoelde belastingplichtigen. Dit is voor het risicokapitaal dat bestemd is voor hun Belgische inrichtingen en voor hun in België gelegen onroerende goederen en rechten met betrekking tot dergelijke goederen. De bedoelde belastingplichtigen onder artikel 227, 2° WIB 1992 zijn de buitenlandse vennootschappen, zomede verenigingen, instellingen of lichamen zonder rechtspersoonlijkheid, die opgericht zijn in een rechtsvorm die vergelijkbaar is met de rechtsvorm van een vennootschap naar Belgisch recht en die hun maatschappelijke zetel, hun voornaamste inrichting of hun zetel van bestuur of beheer niet in België hebben.

Krachtens het KB van 17 september 2005³¹, dat artikel 73^{4septies} invoegt in het KB/WIB 1992³², kunnen de belastingplichtigen bedoeld in artikel 227, 2° WIB 1992 enkel van de aftrek genieten indien zij een jaarrekening opmaken en een boekhouding voeren conform de wetgeving

³⁰ Koninklijk Besluit 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, *B.S.* 6 februari 2001 (ed.1), erratum *B.S.* 27 februari 2001.

³¹ Koninklijk Besluit 17 september 2005 tot wijziging van het KB/WIB 92 tot uitvoering van de wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, *B.S.* 3 oktober 2005.

³² Koninklijk Besluit 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 13 september 1993.

betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen. In de gevallen waarin deze wetgeving voorgenoemde belastingplichtigen niet verplicht een jaarrekening op te maken en een boekhouding te voeren, genieten zij toch van de aftrek indien zij vrijwillig een boekhouding voeren zoals is beschreven onder artikel 73^{4septies} KB/WIB 1992. Inrichtingen van buitenlandse entiteiten die niet verplicht zijn een Belgische boekhouding te voeren, zullen desondanks een dergelijke boekhouding moeten opstellen indien zij van de aftrek voor risicokapitaal wenselijk gebruik te maken bij de bepaling van hun belastbare grondslag. De aftrek zal worden berekend op grond van de aldus opgemaakte jaarrekening en boekhouding (Verstraete, 2005).

2.5 Berekeningsbasis

2.5.1 Vertrekpunt: Het boekhoudkundige eigen vermogen

De vertrekbasis voor de berekening van het risicokapitaal wordt bepaald in het artikel 205ter, §1 WIB 1992. Het bedrag van de aftrek wordt bekomen door het tarief, geldig voor het toepasbare aanslagjaar, te vermenigvuldigen met deze berekeningsgrondslag die bestaat uit het gecorrigeerde boekhoudkundige eigen vermogen. Het in aanmerking te nemen risicokapitaal komt volgens voorgenoemd artikel overeen met het bedrag van het eigen vermogen van de vennootschap, aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk, zoals bepaald in de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen en voor het bedrag waarvoor die bestanddelen op de balans voorkomen. Dit boekhoudkundige eigen vermogen wordt echter onder voorbehoud van de bepalingen van de paragrafen 1 tot en met 6 van het artikel bepaald. Deze paragrafen schrijven voor dat het boekhoudkundige eigen vermogen gecorrigeerd dient te worden voor een aantal bestanddelen. Deze correcties zullen later aan bod komen.

Bij nieuwe of pas opgerichte vennootschappen is het niet mogelijk om het bedrag van het eigen vermogen van de vennootschap aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk vast te stellen. Voor deze vennootschappen wordt het risicokapitaal afgeleid uit de openingsbalans bij

gebrek aan een voorgaand jaar. Volgens artikel 205quater, §7 WIB 1992 bepaalt de Koning, bij een na overleg in de ministerraad vastgesteld besluit, de regels voor de berekening van de aftrek voor risicokapitaal voor het eerste belastbare tijdperk van een vennootschap (Van Kerchove, 2005). Zo werd door het KB van 17 september 2005 het nieuwe artikel 73^{4sexties}, §1 ingelast in het KB/WIB 1992. Dit artikel bepaalt dat, als alternatief voor de waarde van het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk, de waarde van de inbrengen in kapitaal geldt (Van Daele & Van Laere, 2006).

De aftrek voor Belgische inrichtingen van buitenlandse vennootschappen is gelijk aan een percentage van het boekhoudkundige eigen vermogen dat toewijsbaar is aan die Belgische inrichtingen. Zoals eerder in deze tekst geschreven werd, is wel vereist dat deze een jaarrekening opmaken en een boekhouding voeren conform de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen in België (Van Kerchove, 2005).

2.5.1.1 Boekhoudkundige eigen vermogen

De vertrekbasis voor de berekening van het risicokapitaal is het boekhoudkundige eigen vermogen. Volgens Vandenberghe (2006) is dit een logische keuze van de wetgever aangezien het boekhoudkundige eigen vermogen een betere graadmeter is voor het werkelijk economisch eigen vermogen dan het fiscale eigen vermogen of het fiscale netto-actief. In onderstaande figuur wordt een overzicht gegeven van de rubrieken die het boekhoudkundige eigen vermogen bevat overeenkomstig artikelen 88 en 92 van het KB/W. Venn. inzake het schema van de jaarrekening.

I.	Kapitaal
	A. Geplaatst kapitaal
	B. Niet opgevraagd kapitaal (-)
II.	Uitgiftepremies
III.	Herwaarderingsmeerwaarden
IV.	Reserves
	A. Wettelijke reserve
	B. Onbeschikbare reserves
	1. Voor eigen aandelen
	2. Andere
	C. Belastingvrije reserves
	D. Beschikbare reserves
V.	Overgedragen winst (Overgedragen verlies)
VI.	Kapitaalsubsidies
<i>VI bis.</i>	Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief (-)

Figuur 2. Het boekhoudkundige eigen vermogen (KB/W.Venn.).

In de wetgeving omtrent de aftrek voor risicokapitaal spreekt men aldus van het boekhoudkundige eigen vermogen en niet van het fiscaal eigen vermogen zoals dit wel het geval is in tal van andere fiscale wetgeving. De verdoken reserves, zoals belaste provisies of afschrijvingsexedenten, worden dus bijvoorbeeld niet in aanmerking genomen in de berekening van het kwalificerend eigen vermogen. Gezien de figuur 2 komen de belastingvrije reserves dan weer wel in aanmerking voor de berekening (Vandermeersche, 2005).

Sinds het Koninklijk Besluit van 27 april 2007³³ gelden nieuwe standaardmodellen die moeten worden gebruikt voor de neerlegging van de jaarrekening bij de Nationale Bank van België. De rubriek *VI bis*. 'Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief' werd ten gevolge van dit KB ingevoegd in de rubriek van het eigen vermogen op de passiefzijde van de balans. Deze nieuwe rubriek komt zowel voor in het volledig als in het verkort model (Chevalier, 2009).

³³ Koninklijk Besluit 27 april 2007 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennoetschappen, *B.S.* 14 mei 2007.

2.5.1.2 Einde van het voorgaande belastbare tijdperk

Zoals het Wetboek van de Inkomstenbelastingen bepaald, wordt bij de berekening van het risicokapitaal vertrokken van het boekhoudkundige eigen vermogen aan het einde van het voorgaande belastbare tijdperk, waarvoor de notionele interestaftrek wordt aangevraagd. Namens het eenjarigheidsbeginsel, waardoor de vennootschapsbelasting beheerst wordt, valt het voorgaande belastbare tijdperk samen met het voorgaande boekjaar. Dit eenjarigheidsbeginsel onder artikel 360 WIB 1992 wordt verder uitgewerkt in de artikelen 200, 201 en 202 van het KB/WIB 1992. Deze stellen dat het belastbaar tijdperk samen valt met het boekjaar vóór het jaar waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd, wanneer de betrokken vennootschap haar boekjaar afsluit per 31 december en dat het belastbaar tijdperk samen valt met het boekjaar, afgesloten in het jaar waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd, wanneer de vennootschap anders dan per kalenderjaar boekhoudt (Vandenbergh, 2006).

In de praktijk is dit het eigen vermogen zoals blijkt uit de beginbalans van het boekjaar waarvoor men de aftrek voor risicokapitaal wil toepassen. Zo vertrekt bijvoorbeeld een vennootschap met een boekjaar per kalenderjaar, die de aftrek voor risicokapitaal wil toepassen voor het aanslagjaar 2010, van haar boekhoudkundige eigen vermogen op de eindbalans van het boekjaar 2008 of op de beginbalans van het boekjaar 2009. Bovendien wordt bij de bepaling van dit boekhoudkundige eigen vermogen geen rekening gehouden met fiscale onderschattingen van activa of fiscale overschattingen van passiva (Van Kerchove, 2005).

2.5.1.3 De wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening

In artikel 205ter wordt niet duidelijk vermeld wat precies bedoeld wordt met de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen. In België bestaat er namelijk geen allesomvattende wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen. Wel bestaat het Wetboek van Vennootschappen met bepalingen, gemeenschappelijk voor alle rechtspersonen geregeld in dat Wetboek, over de (geconsolideerde)

jaarrekening, het jaarverslag en de openbaarmakingsverplichtingen³⁴. Verder bestaan ook de wet van 17 juli 1975 inzake de boekhouding van de ondernemingen, of de Boekhoudwet, en het Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen met onder meer de gemeenrechtelijke waarderingsregels voor de opstelling van de jaarrekening. In dit KB werden belangrijke wijzigingen doorgevoerd door het Koninklijk Besluit van 27 april 2007. Dit laatste KB heeft geleid tot wijzigingen in het standaardformulier en de neerleggingsprocedure van de jaarrekening (Lybaert, Maes & Van Hulle, 2010).

In het wetsontwerp tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal staat dat men in principe de bepalingen van het KB/W. Venn. in acht dient te nemen. Wanneer de wetgever in hoofdzaak het KB/W. Venn. bedoelt als wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen, zou dit problemen kunnen stellen voor onder meer de kredietinstellingen en de verzekeringsondernemingen. Deze zijn namelijk, voor het opmaken van hun jaarrekening, onderworpen aan een specifiek KB dat op meerdere punten afwijkt van het gemeenrechtelijke Koninklijk Besluit ter uitvoering van het Wetboek van vennootschappen. Volgens circulaire nr. 36/2008³⁵ blijkt dat deze ondernemingen en instellingen kunnen steunen op de door hen opgestelde jaarrekeningen, conform het specifieke jaarrekeningen-KB op hen van toepassing (Wetsontwerp, 2005; Vandenberghe, 2006).

Verder stelt het wetsontwerp dat vennootschappen die de mogelijkheid hebben om krachtens artikel 5 van de boekhoudwet geen jaarrekening op te maken, van deze mogelijkheid zullen moeten afzien indien zij de aftrek wensen te genieten (Wetsontwerp, 2005).

De problematiek van de belastingplichtigen die aan de vennootschapsbelasting onderworpen zijn en op wie de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen van toepassing is, is wel aan het licht gekomen bij de wetgever. Dit heeft geleid tot artikel 205ter, §8 WIB 1992 dat bepaald dat voor deze categorie belastingplichtigen onder eigen vermogen, het eigen vermogen zoals blijkt uit de balans die door deze is opgemaakt, verstaan moet worden. Het KB van 19 december 2003

³⁴ Boek IV, Titel VI Wetboek van vennootschappen 7 mei 1999, B.S. 6 augustus 1999.

³⁵ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

bevat de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmakingsvereisten van de jaarrekening van deze specifieke tak van belastingplichtigen (Vandenberghe, 2006).

2.5.2 *Correcties op het boekhoudkundige eigen vermogen*

Het in aanmerking te nemen risicokapitaal of het bedrag dat als grondslag dient voor de berekening van de aftrek voor risicokapitaal, wordt vastgelegd in artikel 205ter WIB 1992. Het in de vorige paragraaf vastgestelde eigen vermogen dient overeenkomstig dit artikel gecorrigeerd te worden met een aantal posten, om het in aanmerking te nemen risicokapitaal te bekomen. Deze correcties worden doorgevoerd teneinde dubbele vrijstellingen en misbruiken te vermijden. Er worden vijf verschillende soorten correcties opgelegd door de wetgever, zijnde de correctie voor de eigen aandelen en de financiële vaste activa, de vennootschappen met een vaste inrichting in het buitenland, de buitenlandse onroerende goederen, de kapitaalsubsidies, de uitgedrukte maar niet-verwezenlijkte meerwaarden en de correctie voor de onbeschikbare reserverekening geboekt door erkende diamanthandelaars.

2.5.2.1 Eigen aandelen en financiële vaste activa

Een eerste correctie wordt vastgelegd in artikel 205ter, §1, lid 2 WIB 1992. Deze bepaalt dat het bedrag van het eigen vermogen verminderd moet worden met de fiscale netto waarde, aan het einde van het voorgaande belastbaar tijdperk, van enerzijds de eigen aandelen en de financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan en anderzijds de aandelen van beleggingsvennootschappen waarvan de eventuele inkomsten in aanmerking komen om krachtens de artikelen 202 en 203 WIB 1992 van de winst te worden afgetrokken. Deze bestanddelen worden van het eigen vermogen afgetrokken om te vermijden dat eenzelfde vermogen aanleiding kan geven tot cascade-aftrekken (Vandenberghe, 2006).

De noodzaak van uitsluiting van de financiële vaste activa om zogenaamde cascadesels te vermijden wordt geïllustreerd aan de hand van een vereenvoudigd voorbeeld. Een aandeelhouder stort 100 euro kapitaal in een Belgische NV A die vervolgens een participatie neemt van 100 euro

in de Belgische NV B, die op haar beurt weer een participatie van 80 euro neemt in de Belgische NV C. Het aldus ingebrachte kapitaal ten beloop van 80 euro komt driemaal in aanmerking voor de aftrek risicokapitaal en ten beloop van 20 euro komt dit kapitaal tweemaal in aanmerking. Om deze overlapping of dubbele aftrek te voorkomen, worden deze financiële vaste activa namens artikel 205ter WIB 1992 uitgesloten van het kwalificerend eigen vermogen (Chevalier, 2009).

Voor de interpretatie van het begrip *financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan*, kan verwezen worden naar artikel 95 KB/W.Venn. dat in punt IV de deelnemingen in verbonden ondernemingen, de deelnemingen in andere ondernemingen waarmee een deelnemersverhouding bestaat en de andere financiële vaste activa beschrijft. Voor kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen bedoelt men met voorgaand begrip, de in artikel 202, §2, eerste lid, 2° WIB 1992 vermelde aandelen die de aarde van financiële vaste activa hebben (Van Daele & Van Laere, 2006).

Bij deze eerste correctie valt op te merken dat, in tegenstelling tot de bepaling van het eigen vermogen, de fiscale netto waarde van de bestanddelen moet worden beschouwd en dus niet de boekwaarde ervan. Er wordt met andere woorden gehandeld alsof de boekhouding van de vennootschap overeen zou stemmen met de fiscale toestand van de vennootschap ter zake. De administratieve commentaar betreffende het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 definieert de fiscale waarde van aandelen als de aanschaffingswaarde verminderd met de voorheen geboekte en met een werkelijke ontwaarding overeenstemmende waardeverminderingen. Vervolgens wordt dit bedrag verhoogd met de reeds belaste meerwaarden³⁶ (Chevalier, 2009). De aanschaffingswaarde moet dus verminderd worden met zowel de voorheen als beroepskosten aanvaarde waardeverminderingen, als de waardeverminderingen die als verworpen uitgaven werden belast³⁷. Waardeverminderingen die echter niet overeenstemmen met een werkelijke ontwaarding, worden aan de belaste reserves toegevoegd en maken hierdoor wel deel uit van de fiscale waarde van aandelen (Vandenberghe, 2006).

³⁶ Com.IB 1992, nr. 211/37.

³⁷ Art. 198, 7° wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, B.S. 30 juli 1992.

De uitsluiting werd niet uitgebreid tot de aandelenparticipaties die geboekt zijn als geldbeleggingen en liquide middelen. Dit is omdat het risico op het doelbewust tot stand brengen van een cascade minder of zelfs niet aanwezig is bij deelnemingen die niet als financieel actief te kwalificeren zijn. Hierbij kan opgemerkt worden dat participaties die te koop worden aangeboden, overgeboekt dienen te worden naar de post van de geldbeleggingen en hiermee niet in mindering moeten gebracht worden om te aftrek voor risicokapitaal te berekenen (Chevalier, 2009).

Wanneer een vennootschap niet zeker is of de eigen aandelen of de financiële vaste activa niet in aanmerking komen als kwalificerend eigen vermogen, kan er altijd een ruling aangevraagd worden. Een ruling heet officieel een voorafgaande beslissing in fiscale zaken en is een juridische handeling waarbij de Dienst Voorafgaande Beslissingen in Fiscale Zaken van de Federale Overheidsdienst Financiën vaststelt hoe de wet toegepast moet worden in een bijzondere situatie of verrichting, die op fiscaal vlak nog geen uitwerking heeft gehad. Op deze manier garandeert de fiscus de aanvrager meer rechtszekerheid over een toekomstige verrichting (Vandenberghe, 2006).

Zo oordeelde de rulingcommissie dat het risicokapitaal niet moet worden verminderd met onder meer eventuele deelnames in buitenlandse partnerships omdat deze niet als financieel vast actief kunnen worden aangemerkt³⁸.

2.5.2.2 Vennootschappen met een vaste inrichting in het buitenland

In het geval een vennootschap over één of meer inrichtingen beschikt in een land waarmee België een overeenkomst tot het vermijden van dubbele belasting heeft gesloten, is de aftrek voor risicokapitaal niet toepasselijk op het eigen vermogen van deze inrichtingen. De inkomsten die door de inrichting in het buitenland worden gegenereerd, zijn in principe van belasting in België vrijgesteld. Deze vrijstelling heeft betrekking op het bruto-inkomen dat kan worden toegewezen aan de vaste inrichting, verminderd met alle toegestane aftrekken die aan de verkrijging van dit inkomen verbonden zijn. Artikel 205ter, §2 WIB 1992 past dit beginsel ook toe door voor te schrijven dat de notionele interestaftrek niet toepasselijk is op het eigen vermogen van de vaste

³⁸ Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 700.439 van 27 mei 2008.

inrichting in het buitenland. Inrichtingen in niet-verdragslanden worden niet beoogd (Memorie van Toelichting, 2005).

Helaas schrijft het Belgische boekhoudrecht in dergelijk geval niet voor dat er een onderscheid gemaakt moet worden, in de balans van de vennootschap, tussen het eigen vermogen dat aan de buitenlandse inrichting is toegewezen en het overige eigen vermogen. Hierdoor wordt er verwezen naar het boekhoudkundig netto actief van de buitenlandse inrichting dat overeenkomstig het Belgische boekhoudrecht bepaald is (Memorie van Toelichting, 2005).

Dit boekhoudkundig netto actief van de buitenlandse vaste inrichting, waarvan de inkomsten in toepassing van een dubbelbelastingverdrag in België zijn vrijgesteld, zal in aanmerking komen als correctie om het kwalificerend eigen vermogen te bekomen. De correctie stemt dus overeen met de netto boekwaarde van de activa die aan de buitenlandse inrichting zijn toegewezen, verminderd met de schulden en voorzieningen die met de inrichting verband houden. Het boekhoudkundig netto actief is met andere woorden het positieve verschil tussen, enerzijds de netto boekwaarde van de activabestanddelen van deze inrichtingen en anderzijds het totaal van de passivabestanddelen die op deze inrichtingen aanrekenbaar zijn en niet behoren tot het eigen vermogen van de vennootschap (Chevalier, 2009).

Bij te bepalen of een actief aan de buitenlandse inrichting is toegewezen, dan wel of een schuld of voorziening erop betrekking heeft, zullen dezelfde principes worden toegepast als voor de bepaling van de winst, die krachtens het verdrag tot het vermijden van dubbele belasting is vrijgesteld (Memorie van Toelichting, 2005).

Vervolgens dient opgemerkt te worden dat aandelen toegewezen aan een buitenlandse inrichting, die krachtens artikel 205ter, §1, tweede lid WIB 1992 van de basis voor de berekening van de aftrek voor risicokapitaal reeds zijn afgetrokken, geen tweede maal in mindering moeten gebracht worden (Memorie van Toelichting, 2005).

2.5.2.3 Buitenlandse onroerende goederen

In het geval een vennootschap, zonder een inrichting in het buitenland te hebben, daar beschikt over één of meer onroerende goederen waarvan de eventuele inkomsten in België zijn vrijgesteld krachtens een dubbelbelastingverdrag, zal er een derde correctie op het eigen vermogen moeten worden toegepast. Namens artikel 205ter, §3 WIB 1992 moet de netto boekwaarde van het onroerend goed, verminderd met de schulden en voorzieningen met betrekking tot dit onroerend goed, van de aftrekbasis uitgesloten worden. Deze uitsluiting geldt ook voor zakelijke rechten op onroerende goederen of persoonlijke rechten die onrechtstreeks betrekking hebben op onroerende goederen in het buitenland (Chevalier, 2009).

Deze vermindering op het eigen vermogen wordt toegepast om een dubbele vrijstelling te voorkomen, namelijk een in België vrijgesteld inkomen en nogmaals een aftrek voor risicokapitaal. De wetgever bepaalt deze uitsluiting om te verzekeren dat enkel vermogen dat in België belastbaar inkomen genereert, kan leiden tot een aftrek (Haelterman & Verstraete, 2005).

2.5.2.4 Kapitaalsubsidies en herwaarderingsmeerwaarden

Het in aanmerking te nemen risicokapitaal moet, behalve de drie voorgaande uitsluitingen, nog gecorrigeerd worden met de bepalingen in artikel 205ter, §5 WIB 1992. De in artikel 44, §1, 1° WIB 1992 bedoelde uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarden moeten samen met de belastingkredieten voor milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling en de kapitaalsubsidies in mindering gebracht worden van het basis-risicokapitaal.

Een uitgedrukte niet gerealiseerde meerwaarde is een uitdrukking in de boekhouding van een herschatting van het actiefbestanddeel, waarbij de werkelijke waarde uitstijgt boven de boekwaarde. Deze herschatting wordt uitgedrukt als een herwaarderingsmeerwaarde op het passief van de balans, waardoor er van een belastingvrijstelling kan genoten worden op deze meerwaarden. Er worden ook afschrijvingen geboekt op de herwaarderingsmeerwaarden. Tot het beloop van deze op de meerwaarde geboekte afschrijvingen mogen de

herwaarderingsmeerwaarden omgezet worden in kapitaal of overgebracht worden naar een reserve. Het eigen vermogen moet enkel verminderd worden met het nog niet afgeschreven gedeelte van de herwaarderingsmeerwaarden. De geboekte afschrijvingen hoeven niet in mindering te worden gebracht van het eigen vermogen aangezien er anders een dubbel nadeel zou zijn (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

Hierbij moet eraan herinnerd worden dat de uitgedrukte meerwaarden op voorraden en bestellingen in uitvoering niet beoogd worden in artikel 44, §1, 1° WIB 1992. Tevens wordt er een uitzondering gemaakt voor de herwaarderingsmeerwaarden die betrekking hebben op de actiefbestanddelen die reeds zijn uitgesloten door middel van artikel 205ter, §2 tot §4. Deze dienen uiteraard geen tweede keer uitgesloten te worden van het in aanmerking te nemen eigen vermogen. Bovendien kan de op het passief uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarde niet alleen voorkomen in de rekening 'Herwaarderingsmeerwaarden' doch ook in de rekening 'Kapitaal'³⁹.

De Rulingdienst is overigens van oordeel dat fusiegoodwill gelijkgesteld moet worden met een uitgedrukte, niet verwezenlijkte meerwaarde zoals bedoeld in artikel 205ter, § 5 WIB 1992⁴⁰. Het niet aanmerken van een fusiegoodwill als een herwaarderingsmeerwaarde zou indruisen tegen het belastingneutrale karakter van een fusie en zou daardoor ongewilde en discriminerende implicaties hebben (Rapoye & Van de Voorde, 2007).

Omdat de passiefrubriek van de kapitaalsubsidies nog geen impact heeft gehad op het belastbaar resultaat van de vennootschap, worden deze naast de herwaarderingsmeerwaarden in mindering gebracht van het eigen vermogen. Wanneer de kapitaalsubsidies een positieve impact hebben op de andere rubrieken van het eigen vermogen van de vennootschap, dienen zij als basis voor de berekening van het kwalificerend risicokapitaal. Dit is op het moment en in de mate dat zij belastbaar worden en overgeboekt zijn naar de resultatenrekening via de resultaatverwerking.

³⁹ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁴⁰ Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.517 van 23 oktober 2007.

De kapitaalsubsidies moeten dus uit de berekeningsbasis gehaald worden voor het nog niet afgeschreven gedeelte of het netto deel dat zich bevindt op de passiefrekening 15, kapitaalsubsidies. De uitgestelde belastingen op deze kapitaalsubsidies worden ondergebracht op de passiefrekening 168 en behoren bijgevolg niet tot het eigen vermogen (Chevalier, 2009).

Het belastingkrediet voor milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling werd mogelijk gemaakt door de Wet op het Generatiepact van 23 december 2005. Het bedrag van dit belastingkrediet dient overigens in mindering gebracht te worden van de grondslag van de notionele interestaftrek (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

2.5.2.5 Onbeschikbare reserverekening geboekt door erkende diamanthandelaars

Erkende diamanthandelaars die onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting, moeten het bedrag waarmee de voorraadwaarde toeneemt door de actualisering van hun voorraad, opnemen in een afzonderlijke onbeschikbare reserverekening op het passief van de balans. Deze onbeschikbare reserve moet voor de aanslagjaren 2007 tot en met 2017 in mindering worden gebracht van het bedrag van het eigen vermogen voor de berekening van het risicokapitaal. Wanneer de handelaars de onbeschikbare reserve niet aanleggen, zullen ze naast een gewone heffing ook een aanvullende heffing verschuldigd zijn. De correctie op het eigen vermogen zal echter niet meer moeten worden doorgevoerd vanaf het aanslagjaar waarvoor de handelaar onderworpen is aan de aanvullende heffing⁴¹ (Chevalier, 2009).

⁴¹ Art. 4 wet 26 november 2006 houdende een begeleidingsmaatregel voor de voorraadactualisering door de erkende diamanthandelaars, *B.S.* 5 december 2006.

2.5.3 *Anti-misbruikbepalingen*

Naast de bovenstaande correcties op het boekhoudkundige eigen vermogen heeft de wetgever nog een aantal anti-misbruikbepalingen voorzien. Artikel 205ter, §4 WIB 1992 voorziet namelijk in drie verschillende anti-misbruikbepalingen om te vermijden dat kunstmatige activa in een vennootschap ondergebracht worden om zo de berekeningsgrondslag van de aftrek voor risicokapitaal op te drijven. Er worden drie soorten vermogensbesmettende activa uit de berekeningsbasis geweerd. Deze drie types zijn de activa die onredelijke kosten teweegbrengen, de activa die geen periodieke inkomsten genereren en de villavennootschappen die ter beschikking staan van bedrijfsleiders. Het leveren van het bewijs dat een actief van de berekeningsbasis moet worden uitgesloten, valt telkens ten laste van de Administratie (Chevalier, 2009).

Er dient onderstreept te worden dat de wetgever in voorgenoemd artikel zowel de term netto boekwaarde als boekwaarde hanteert. De minister van Financiën oordeelde tijdens een parlementaire bespreking dat deze begrippen in principe identiek zijn⁴².

2.5.3.1 Activa die onredelijke kosten teweegbrengen

De uitsluiting van artikel 205ter, §4, 1° WIB 1992 betreft de netto boekwaarde van de materiële vaste activa of gedeelten ervan, in zover de erop betrekking hebbende kosten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen. Deze kosten worden tevens niet aangemerkt als beroepskosten in de zin van artikel 53, 10° WIB 1992. In deze situatie stuit de vennootschap dus op een dubbel nadeel, de niet aftrekbaarheid als beroepskost en bovendien de wering uit de berekeningsbasis voor de aftrek voor risicokapitaal. De commentaar betreffende het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 vermeldt dat hiervoor enkel de kosten in aanmerking komen in de mate dat ze onredelijk zijn, zodat dergelijke kosten moeten beperkt worden tot een redelijk en

⁴² Verslag namens de commissie voor de financiën en de begroting, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1778/004, 46.

aanvaardbaar bedrag. Enkel het onredelijk deel van de netto boekwaarde moet uit het risicokapitaal geweerd worden⁴³ (Salens, 2006).

Tevens moet worden meegedeeld dat enkel de materiële vaste activa geïncasseerd worden en dat de immateriële vaste activa die aanleiding geven tot kosten, die op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen, niet moeten worden uitgesloten. Voorts speelt de financieringswijze van de activa geen rol voor het al dan niet uitsluiten ervan (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

In de praktijk wordt deze bepaling van artikel 53, 10° WIB 1992 vooral gebruikt om de afschrijving van luxe-auto's gedeeltelijk te weigeren. De rechtspraak toont aan dat de Administratie hier echter zelden in slaagt, zodat de relevantie in het kader van de notionele interestaftrek eerder beperkt blijft (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

2.5.3.2 Activa die geen periodieke inkomsten genereren

Een tweede anti-misbruikmaatregel die door de wetgever in overweging wordt genomen, is de vermindering van het risicokapitaal met de boekwaarde van de bestanddelen die als belegging worden gehouden en die door de aard ervan niet bestemd zijn om een belastbaar periodiek inkomen voort te brengen. Het gaat om activa die van dicht noch van ver zijn toegewezen aan het bedrijf dat door de vennootschap effectief wordt uitgebraut en om activa die hun plaats in een privé-vermogen hebben. Dit zijn bijvoorbeeld juwelen, edele metalen en kunstwerken die toebehoren aan vennootschappen die hierin geen handel drijven, alsook gronden die toebehoren aan vennootschappen die geen landbouwactiviteit uitoefenen (Chevalier, 2009).

Volgens de Memorie van Toelichting moeten de aldus uitgesloten activa cumulatief aan twee voorwaarden voldoen. Ten eerste is er de abstracte voorwaarde dat het om een actief moet gaan dat door zijn aard normaliter niet bestemd is om een periodiek belastbaar inkomen voort te brengen. Het begrip periodiek inkomen sluit niet alleen de meerwaarden uit, maar ook de uitzonderlijke en secundaire inkomsten, zoals deze die de occasionele verhuring van een kunstwerk

⁴³ Com.IB 1992, nr. 53/184.

zou opleveren. Verder is er nog de concrete voorwaarde die stipuleert dat het betrokken actief als belegging moet worden aangehouden. Het gaat om activa die men passief bezit, zonder dat zij rechtstreeks of onrechtstreeks dienen voor het uitoefenen van een economische activiteit (Memorie van Toelichting, 2005).

De beleggingsportefeuille is geen bestanddeel dat als belegging wordt gehouden in de zin van artikel 205ter, §4, 2° WIB 1992. Wanneer een vennootschap wordt opgericht om een beleggingsportefeuille aan te leggen en te beheren is het beheer van deze portefeuille de essentie van haar activiteit zelf⁴⁴. Voorts genereren vastrentende effecten een periodiek inkomen en kwalificeren zij niet als deelnemingen of aandelen. Hierdoor wordt een beleggingsportefeuille, bestaande uit vastrentende effecten, niet uitgesloten op grond van artikel 205ter, §4, 2° WIB 1992⁴⁵. Ook een rekening-courant van vennoten natuurlijke personen, die wegens een debetstand op het actief prijkt, moet niet worden afgetrokken van de berekeningsbasis⁴⁶ (Chevalier, 2009).

2.5.3.3 Villavenootschappen

Een derde en laatste post van de besmette activa bevat de boekwaarde van onroerende goederen of andere zakelijke rechten met betrekking tot dergelijke goederen, waarvan de bedrijfsleider of zijn gezinsleden het gebruik hebben. Dit zijn de zogenaamde villavenootschappen. Met bedrijfsleider wordt hier de natuurlijke persoon beoogd, die in de vennootschap een opdracht of functie uitoefent zoals bedoeld in artikel 32, eerste lid, 1° WIB 1992. Onder gezinsleden moet men de echtgenoot van de bedrijfsleider verstaan en de kinderen van het paar zolang zij het wettelijk genot hebben van de inkomsten van die kinderen (Chevalier, 2009).

Deze uitsluiting moet gebeuren ongeacht of de betrokken personen al dan niet huur betalen voor het gebruik van de woning⁴⁷. Verder moet worden opgemerkt dat de boekwaarde van het deel van

⁴⁴ Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 700.063 van 8 mei 2007.

⁴⁵ Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.023 van 27 april 2006.

⁴⁶ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁴⁷ Beknopt verslag, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51 PLEN 144.

het gebouw dat uitsluitend voor de beroepsactiviteit gebruikt wordt, in de berekeningsbasis voor de notionele interest blijft. Dit is op voorwaarde dat het specifieke deel van het onroerend goed dat dient voor beroepsdoeleinden, duidelijk en afzonderlijk vermeld wordt in de balans en in de jaarrekening. Tevens mag het gebruik ervan niet worden afgestaan aan één van de personen vermeld in artikel 205ter, §4, 3° WIB 1992⁴⁸. Indien het gebruik gemengd is, mag de boekwaarde geen deel uitmaken van de berekeningsbasis⁴⁹ (Chevalier, 2009).

Interessant hierbij is het feit dat de eerste ruling of voorafgaande beslissing in fiscale zaken inzake de aftrek voor risicokapitaal, betrekking had op deze uitsluiting⁵⁰. De uitspraak van deze ruling was ongunstig en deelde mee dat de anti-misbruikbepaling omtrent de villavenootschappen ook van toepassing is in geval van pacht of loopbaanpacht verleend op landbouwgrond aan natuurlijke personen die als bedrijfsleider worden aangemerkt en dit van zodra zij er gebruik van maken (Willems, 2006).

2.5.4 Wijzigingen van het eigen vermogen tijdens het belastbaar tijdperk

Naast de correcties die doorgevoerd moeten worden op het boekhoudkundige eigen vermogen en de anti-misbruikbepalingen, kunnen er nog vermeerderingen of verminderingen van het risicokapitaal voorkomen ten gevolge van wijzigingen tijdens het belastbaar tijdperk. Meer specifiek gaat het hier over wijzigingen in de bedoelde bestanddelen van §1 en §3 tot §5 van artikel 205ter WIB 1992. Het in aanmerking te nemen risicokapitaal zal naar gelang het geval vermeerderd of verminderd worden met het bedrag van de wijzigingen, om zo dicht mogelijk aan te leunen bij de boekhoudkundige realiteit. De wijzigingen worden berekend als een gewogen gemiddelde, waarbij de wijzigingen geacht worden te hebben plaatsgevonden de eerste dag van de kalendermaand volgend op die waarin ze zich hebben voorgedaan (Vandenbergh, 2006).

⁴⁸ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁴⁹ *Commissie voor de Financiën en de Begroting*, Kamer 2006-07, 17 april 2007, 28 (Vr. nr. 15066 L. Gustin).

⁵⁰ Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.104 van 4 mei 2006.

In het tweede lid van artikel 205ter, §6 WIB 1992 staat dat de regels, omtrent de wijzigingen met betrekking tot bestanddelen van het eigen vermogen die toerekenbaar zijn aan inrichtingen in het buitenland en waarvan de inkomsten zijn vrijgesteld krachtens een dubbel belastingverdrag, bepaalt worden door de Koning. Dit gebeurde door het KB van 17 september 2005 dat artikel 73^{4quinquies} invoegde in het KB/WIB 1992. Dit artikel bepaalt dat het risicokapitaal van bestanddelen die op buitenlandse inrichtingen aanrekenbaar zijn, naar gelang het geval, vermeerderd of verminderd moet worden met het bedrag van deze wijzigingen berekend als een gewogen gemiddelde (Haelterman & Verstraete, 2005).

Aan de hand van het in aanmerking nemen van de wijzigingen, kunnen manoeuvres worden voorkomen die erin bestaan het eigen vermogen kunstmatig te doen variëren om bij de opening van de balans een hogere berekeningsbasis te kunnen genieten (Memorie van Toelichting, 2005).

2.5.5 Fiscale opportuniteiten

Rekening houdende met de berekening van het risicokapitaal ontstaan heel wat mogelijke fiscale opportuniteiten om de berekeningsbasis zo hoog mogelijk te maken. Zo kunnen er twee soorten optimalisaties voorkomen, namelijk het optimaliseren van het eigen vermogen en het optimaliseren van de activa.

Er kunnen onder meer de volgende optimalisaties van het eigen vermogen voorkomen: kapitaalsverhogingen, het terugboeken van afschrijvingsexcedenten, de planning van de winstuitkering en de gespreide taxatie van meerwaarden. Iedere inbreng van vers kapitaal in geld en in niet-besmette activa versterkt het eigen vermogen van de vennootschap waardoor de fiscale notionele aftrek groter wordt. Naast deze kapitaalsverhogingen, is het terugboeken van overdreven afschrijvingsbedragen die in het verleden reeds belast werden, ook gunstig om het eigen vermogen op te krikken. Deze uitzonderlijke opbrengsten doen het boekhoudkundige eigen vermogen groeien en zorgen op deze manier voor een hogere basis van de notionele interestaftrek. Het tijdstip van de winstuitkering of dividenden kan ook leiden tot een optimalisatie van de aftrek. Zo kan het uitkeren van een tussentijds of een interim-dividend gunstig zijn voor het eigen vermogen. Ten

slotte heeft een vennootschap er baat bij om de door haar gerealiseerde meerwaarden gespreid in de tijd te laten belasten, waardoor de netto meerwaarde op het credit van de belastingvrije reserves terecht komt. Deze optie zorgt zowel voor een uitstel van taxatie, als voor een stijging van het eigen vermogen (Van Kerchove, 2005).

Een vennootschap heeft er vervolgens baat bij om haar activa te optimaliseren door het afstoten van de 'besmette' actiefbestanddelen. Indien deze activa strikt noodzakelijk zijn voor de operationele activiteiten van de vennootschap, kan men eventueel een sale and lease back operatie overwegen. Voorts kan een vennootschap met een aanzienlijk vermogen haar aandelenparticipaties verkopen aan een verbonden vennootschap in de groep, die weinig kan profiteren van de aftrek door de samenstelling van haar vermogen. Door deze aandelenverkoop zuivert de eerste vennootschap immers haar risicokapitaal, wat de aftrek voor risicokapitaal ten goede komt (Van Kerchove, 2005).

Men moet echter waakzaam zijn met het opzetten van dergelijke constructies. De lijn tussen optimalisaties en misbruiken kan soms heel erg dun zijn. Daarom publiceerde de fiscale Administratie begin 2008 een rondzendbrief om het misbruik met de notionele interestaftrek door middel van de double dip af te blokken⁵¹. Een double dip constructie is een situatie waarbij de moedervernootschap geld leent bij de bank, dat geld als kapitaal inbrengt in een dochtervennootschap en deze laatste op haar beurt met dat kapitaal materiële vaste activa koopt. De dochtervennootschap zal van de aftrek voor risicokapitaal kunnen genieten terwijl de moedervernootschap geniet van een aftrek voor de bankrente van haar lening. Er zal dus tweemaal een aftrek plaatsvinden op hetzelfde kapitaal. De Administratie bepaalt dat uitgaven die geen verband houden met het maatschappelijke doel van de vennootschap niet aftrekbaar zijn als beroepskosten en dat deze benadering dient te worden gevolgd, betreffende de aftrek van interesten van leningen aangegaan voor de financiering van verrichtingen die geen positief nettoresultaat voor belasting, maar enkel een belastingvoordeel kunnen voortbrengen.

⁵¹ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, Ci. RH. 840/592.613, AOIF 14/2008.

Momenteel zijn er reeds 22 onderzoeken naar misbruiken inzake de notionele interest van de Bijzondere Belastinginspectie lopende en is het gerecht volop bezig met het onderzoek in een eerste fraudedossier (Bové, 2010).

2.5.6 *Tarief van de aftrek*

2.5.6.1 Basistarief

Het bedrag van de aftrek zal krachtens artikel 205quater WIB 1992 gelijk zijn aan het risicokapitaal, zoals hierboven vastgesteld, vermenigvuldigd met het tarief van de aftrek. Voor aanslagjaar 2007 was het tarief het gemiddelde van de door het Rentefonds maandelijks bekendgemaakte referte-indexen J (lineaire obligaties op 10 jaar) van het jaar 2005. Dit gemiddelde bedroeg 3,442%. Voor de latere aanslagjaren wordt het tarief telkens bepaald met inachtneming van het gemiddelde van de bovenvermelde referte-indexen J en dit voor het voorlaatste jaar dat voorafgaat aan het jaar waarnaar het aanslagjaar wordt genoemd. Het toe te passen tarief mag overigens niet meer dan één procentpunt afwijken van het tarief dat voor het vorige aanslagjaar werd toegepast en het mag niet meer dan 6,5 procent bedragen. Deze bepalingen werden vastgelegd in de paragrafen 3, 4 en 5 van artikel 205quater WIB 1992. De Koning kan echter, bij een na overleg in de ministerraad vastgesteld besluit, van deze tarieven afwijken (Vandenberghe, 2006).

Het tarief voor het aanslagjaar 2010 bedraagt 4,473% en is terug te vinden in het Belgisch Staatsblad van woensdag 14 januari 2009. Het maximumtarief voor de aanslagjaren 2011 en 2012 werd vastgesteld in afwijking van artikel 205quater, door artikel 132 van de Programmawet van 23 december 2009, en bedraagt maximaal 3,8%.

Wanneer een belastbaar tijdperk langer of korter is dan twaalf maanden zal volgens artikel 73^{4sexies}, §2 KB/WIB 1992 het tarief vermenigvuldigd worden met een breuk, waarvan de teller gelijk is aan het totaal aantal dagen van het belastbare tijdperk en de noemer gelijk is aan 365. Het percentage van de notionele interest zal dus proportioneel verhoogd of verlaagd worden. Voor

een boekjaar dat bijvoorbeeld start op 1 april 2009 en afsluit op 31 december 2009 zal het tarief vermenigvuldigd moeten worden met de verhouding van 275 over 365. Er zal met andere woorden een tarief van 3,370% (4,473 % (Tarief aj. 2010) * 275/365) toegepast moeten worden. Op deze manier kunnen vennootschappen met een verkort of verlengd boekjaar geen dag te weinig of te veel van de notionele interestaftrek genieten. (Vandenberghe, 2006).

Periodes van inflatie zullen makkelijker draagbaar worden voor de belastingplichtigen door de OLO-rente te koppelen aan het tarief. Tijdens periodes van inflatie zal de OLO-rente, en dus ook de aftrek voor risicokapitaal, toenemen, met een verlaging van de vennootschapsbelasting als gevolg (Chevalier, 2009).

2.5.6.2 Verhoogd tarief voor KMO's

Voor vennootschappen die als kleine vennootschappen worden aangemerkt, voor het aanslagjaar dat verbonden is aan het belastbare tijdperk waarin deze vennootschap de aftrek voor risicokapitaal geniet, wordt volgens paragraaf 6 van artikel 205quater WIB 1992, het basistarief van de aftrek verhoogd met een half procentpunt. Voor aanslagjaar 2010 bedraagt het KMO-tarief dus 4,973% (4,473% + 0,5 %).

Artikel 15, §1 Wetboek Vennootschappen beschrijft kleine vennootschappen als de vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- een jaargemiddelde van het personeelsbestand van 50;
- een jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde van 7.300.000 euro;
- een balanstotaal van 3.650.000 euro.

Laatstgenoemd artikel vermeldt tevens dat indien het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt het niet meer om een kleine vennootschap gaat, ook al wordt enkel het eerste criterium overschreden.

Uit de tweede circulaire die gepubliceerd is op het gebied van de aftrek voor risicokapitaal⁵² blijkt dat de bepalingen onder §1 tot §5 van artikel 15 Wetboek Vennootschappen, ook getoetst moeten worden in dit kader voor het bepalen van de kleine vennootschappen. Deze bepalingen bevatten voorschriften voor startende vennootschappen, vennootschappen met een verkort of een verlengd boekjaar, het berekenen van het gemiddelde personeelsbestand, de omzet, het balanstotaal en de voorwaarden met betrekking van de geconsolideerde wijze waarop de voormelde criteria worden toegepast indien het gaat over verbonden of geassocieerde vennootschappen. Deze opmerking werd opgenomen in de betreffende circulaire als gevolg van het antwoord op een mondelinge parlementaire vraag⁵³.

Onderstaande tabel geeft een overzicht met de aftrekpercentages van het basis- en het verhoogde tarief vanaf het aanslagjaar 2007 tot en met 2010. Voor de aanslagjaren 2011 en 2012 is tot op heden slechts enkel het maximumtarief gekend.

Tabel 2. Aftrekpercentages van de notionele interest (Belgisch Staatsblad).

	Basistarief	Verhoogde KMO-tarief
Aj. 2007	3,442%	3,942%
Aj. 2008	3,781%	4,281%
Aj. 2009	4,307%	4,807%
Aj. 2010	4,473%	4,973%
Aj. 2011	Max. 3,8%	Max. 4,3%
Aj. 2012	Max. 3,8%	Max. 4,3%

⁵² *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁵³ *Commissie voor de Financiën en de Begroting*, Kamer 2006-07, 17 april 2007, 27-28 (Samengevoegde vragen nr. 15064, 15065 en 15066 L. Gustin).

2.5.7 *Verwerking in het aangifteformulier*

Artikel 205septies van het WIB 1992 bevat de enige formaliteit die in acht dient worden genomen indien men van de aftrek wenst te genieten. Om het voordeel van de aftrek voor risicokapitaal te rechtvaardigen, moet de vennootschap namelijk een opgave 275 C (zie bijlage 3) voegen bij de aangifte in de vennootschapsbelasting voor het aanslagjaar waarvoor de aftrek genoten wordt. Het bedrag van de notionele interestaftrek moet dus niet geboekt worden. Het volstaat om het berekeningsformulier in te vullen en het juiste bedrag van de aftrek weer te geven in het aangifteformulier. Het model van het aangifteformulier 275 C wordt vastgesteld door de minister van Financiën of zijn afgevaardigde (Chevalier, 2009).

Volgens de Administratie geldt deze verplichting ook wanneer de aftrek niet kan worden verricht wegens onvoldoende winst en dus overgedragen moet worden naar de volgende jaren. Wanneer een vennootschap voor een aanslagjaar de aftrek voor risicokapitaal niet inroept, kan deze volgens de Administratie echter niet overgedragen worden naar een later aanslagjaar⁵⁴ (Chevalier, 2009).

2.6 **Beperkingen**

Artikel 207 WIB 1992 bevat twee beperkingen in de toepassing van de notionele interestaftrek. Lid 2 van artikel 207 WIB 1992 bepaalt dat geen aftrek voor risicokapitaal mag worden toegepast op het gedeelte van het resultaat dat voortkomt van abnormale of goedgunstige voordelen ontvangen van verbonden ondernemingen. Lid 3 van datzelfde artikel schrijft voor dat de niet-verleende aftrek voor risicokapitaal, wegens geen of onvoldoende winst van de vorige belastbare tijdperken, niet aftrekbaar is in geval van verwerving of van wijziging van de controle van een vennootschap tijdens het belastbaar tijdperk die niet beantwoordt aan rechtmatige financiële of economische behoeften.

⁵⁴ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

2.6.1 *Abnormale of goedgunstige voordelen*

De term abnormale of goedgunstige voordelen houdt twee voorwaarden in. In de eerste plaats is er sprake van een voordeel wanneer de verkrijger zich moet verrijken en de verstrekker geen vergoeding ontvangt die evenwaardig is aan het verstrekte voordeel. In de tweede plaats zijn er de termen abnormaal en goedgunstig. Met spreekt over een abnormaal voordeel indien het in strijd is met de normale gang van zaken en niet volgens de regels die in soortgelijke gevallen gebruikelijk zijn. Een goedgunstig voordeel betekent dat het voordeel wordt verleend zonder dat dit de uitvoering van een verbintenis is of zonder dat er een tegenprestatie tegenover staat. Algemeen kan gesteld worden dat de verkrijger van het voordeel zich verrijkt, zonder dat daar een daadwerkelijke tegenprestatie aan gekoppeld is (Lesage, 2009).

Voorbeelden van abnormale of goedgunstige voordelen zijn het toestaan van leningen of voorschotten zonder interest of tegen verlaagde interest door een onderneming aan derden, het niet opeisen van vorderingen na de vervaldag, de verkoop tegen een prijs lager dan de marktprijs en het betalen van onredelijke commissies of royalties (Lesage, 2009). De belastingplichtigen dienen er dan ook zelf over te waken dat verrichtingen binnen de groep tegen marktconforme voorwaarden gebeuren (Vandermeersche, 2005).

Het tweede lid van artikel 207 WIB 1992 bevat de wens van de wetgever om, in het kader van de notionele interestaftrek, te voorkomen dat binnen een groep van vennootschappen winsten worden versluisd naar een vennootschap dewelke een overschot aan aftrek heeft. Met name, de notionele interestaftrek mag niet toegepast worden voor ontvangen abnormale of goedgunstige voordelen. Deze beperking van toepassing van de notionele interestaftrek wordt gezien door de wetgever en de belastingsadministratie als een middel om op te treden tegen winstverschuivingen die in de Belgische fiscale wetgeving als onrechtmatig worden beschouwd (Vandermeersche, 2005).

Volgens een circulaire⁵⁵ die verschenen is in verband met de notionele interestaftrek is deze beperking in beginsel niet van toepassing op de vennootschappen waarvan de erkenning als

⁵⁵ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, Ci. RH. 840/592.613, AOIF 14/2008.

coördinatiecentrum verlopen is en die hun activiteiten voortzetten binnen dezelfde entiteit of binnen een andere entiteit van de groep in België die de aftrek voor risicokapitaal genieten.

2.6.2 *Controlewijziging*

Een tweede beperking van de benutting van de notionele interestaftrek komt naar voren in geval van verwerving of van wijziging van de controle van een vennootschap, tijdens het belastbaar tijdperk, die niet beantwoordt aan rechtmatige financiële of economische behoeften. In dit geval zullen de over te dragen aftrekken van vorige belastbare tijdperken, wegens geen of onvoldoende winst, niet meer aftrekbaar zijn. Deze beperking staat beschreven in het derde lid van artikel 207 WIB 1992 en werd ingevoerd door artikel 13 van de wet van 22 juni 2005 tot invoering van een aftrek voor risicokapitaal (Vandenbergh, 2006).

Hierbij dient op te merken dat enkel de overgedragen aftrek verloren zal gaan bij een niet-verantwoorde controlewijziging. De aftrek voor het belastbaar tijdperk zelf blijft onaangeraakt (Vandenbergh, 2006).

Voor de omschrijving van het begrip controle moet verwezen worden naar het Wetboek van Vennootschappen en meer specifiek naar artikelen 5 tot en met 9. Gezien de negatieve formulering van de aftrekbeperking in artikel 207 WIB 1992, *verwerving of wijziging die niet beantwoordt aan*, rust de bewijslast ervan principieel bij de belastingadministratie.

Er kan echter wel een ruling aangevraagd worden over de vraag of een voordeel als abnormaal of goedgunstig gezien wordt en of een controleverwerving of –wijziging beantwoordt aan rechtmatige financiële of economische behoeften. Een ruling heet officieel een voorafgaande beslissing in fiscale zaken. Zoals eerder aangehaald in de tekst, is een ruling een juridische handeling waarbij de Dienst Voorafgaande Beslissingen in Fiscale Zaken van de Federale Overheidsdienst Financiën vaststelt hoe de wet toegepast moet worden in een bijzondere situatie of verrichting, die op fiscaal vlak nog geen uitwerking heeft gehad. Op deze manier garandeert de fiscus de aanvrager meer rechtszekerheid over een toekomstige verrichting (Vandenbergh, 2006).

2.7 Beperkte overdraagbaarheid

Indien er voor een belastbaar tijdperk geen of onvoldoende winst is om de aftrek voor risicokapitaal in mindering te kunnen brengen, wordt namens artikel 205quinquies WIB 1992 de niet verleende vrijstelling achtereenvolgens overgedragen op de winst van de zeven volgende jaren. De Administratie⁵⁶ bepaalt ten eerste dat het begrip jaar, zoals vermeldt in art. 205quinquies en 205novies, WIB 1992, moet worden verstaan als belastbaar tijdperk. Ten tweede zal het saldo van de aftrek dat niet kon worden toegekend wegens onvoldoende winst, verloren gaan na het verstrijken van de zeven belastbare tijdperken die volgen op het tijdperk waarin de aftrek werd ingeroepen.

Deze overdraagbaarheidsregel betekent dat een vennootschap voor een bepaald belastbaar tijdperk dus geconfronteerd kan worden met twee "bronnen" van notionele interestaftrek. Ten eerste de aftrek die gebaseerd is op het risicokapitaal van het belastbare tijdperk zelf en ten tweede de overgedragen aftrek uit voorgaande belastbare tijdperken. Een volgorde voor het aanrekenen van deze twee bronnen van notionele interestaftrek is nochtans niet gegeven in de wet. Ook de twee circulaires⁵⁷ die gepubliceerd zijn over de notionele interestaftrek geven hierover geen bijkomende informatie (Verdingh, 2009).

Artikel 205novies bepaalt dat de periode van zeven belastbare tijdperken verlengd wordt voor een KMO-vennootschap die, overeenkomstig artikel 194quater WIB 1992, een vrijgestelde investeringsreserve heeft aangelegd tijdens een belastbaar tijdperk. De verlenging stemt in dergelijk geval overeen met het aantal volle belastbare tijdperken waarvoor zij niet heeft kunnen genieten van de aftrek voor risicokapitaal.

Zoals hierboven beschreven is de maatregel van artikel 207, derde lid WIB 1992 eveneens van toepassing op de overgedragen aftrek van risicokapitaal. Deze maatregel stelt dat in geval van

⁵⁶ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁵⁷ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, Ci. RH. 840/592.613, AOIF 14/2008 en *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

verwerving of van wijziging tijdens het belastbaar tijdperk van de controle van een vennootschap die niet beantwoordt aan de rechtmatige financiële of economische behoeften, de overgedragen aftrek noch aftrekbaar is van de winst van dat tijdperk, noch van deze van enig later belastbaar tijdperk (Haelterman & Verstraete, 2005).

De overdracht van de aftrek voor risicokapitaal ingeval van een belastingneutrale fusie of splitsing wordt bepaald door artikel 212 WIB 1992 dat gewijzigd werd bij de wet van 11 december 2008⁵⁸. Wanneer een dergelijke fusie of splitsing plaatsvindt, wordt de aftrek voor risicokapitaal die bij de overnemende of verkrijgende vennootschap met betrekking tot de bij haar ingebrachte bestanddelen in aanmerking worden genomen, bepaald alsof de fusie of de splitsing niet had plaatsgevonden. Deze overnemende of verkrijgende vennootschap mag de eigen aftrek dus gewoon blijven toepassen alsof er geen reorganisatie doorgevoerd werd. De eventuele overgedragen aftrek die de overgenomen vennootschap nog niet heeft kunnen toepassen, mag echter niet worden overgedragen naar de overnemende of verkrijgende vennootschap (Chevalier, 2009).

2.8 Opheffing onaantastbaarheidsvoorwaarde

De wet van 22 juni 2005 werd ingevoerd ter stimulans van de autofinanciering van de Belgische ondernemingen. Deze wet voorzag in artikel 9 tevens een maatregel teneinde te verzekeren dat het eigen vermogen op een bepaald niveau bleef. Voormalig artikel 205sexies WIB 1992 beschreef de voorwaarde dat het bedrag van de aftrek binnen de onderneming diende gehouden te worden op een onbeschikbare rekening van het passief, gedurende een periode van drie jaar. Dit werd bereikt door een onbeschikbare reserve te boeken voor het bedrag van de aftrek (Vandermeersche, 2005).

⁵⁸ Wet 11 december 2008 houdende de wijziging van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het in overeenstemming te brengen met de Fusierichtlijn, *B.S.* 12 januari 2009.

Deze blokkeringsperiode werd al snel gezien als een afschrikking voor buitenlandse investeerders, daar men in wezen raakt aan de dividendpolitiek van een onderneming, iets wat nogal gevoelig ligt in de bedrijfswereld. Hierdoor pleitte minister van Financiën, Didier Reynders, in september 2005 voor een afschaffing van deze voorwaarde (Van Daele & Van Laere, 2006).

De onaantastbaarheidsvoorwaarde of tijdelijke onbeschikbaarheid van de aftrek voor risicokapitaal werd vervolgens opgeheven met de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact (Vandenbergh, 2006).

2.9 Opnulzetting van het inbrengrecht

Het zou nogal contradictorisch zijn om de investeringen in het eigen vermogen te stimuleren en daarnaast de kapitaalvorming te onderwerpen aan registratierechten. Het inbrengrecht was eenvormig vastgesteld op 0,5%, ongeacht of het ging om inbrengen van roerende en bepaalde onroerende goederen of vermeerderingen van het statutair kapitaal. Daarom voorziet de wet van 22 juni 2005, naast de invoering van de aftrek voor risicokapitaal, in de schrapping van het registratierecht op de inbrengen in een burgerlijke of handelsvennootschap (Chevalier, 2009).

Schrapping is echter niet het juiste woord aangezien artikel 20 van voornoemde wet het tarief van 0,5% in de artikelen 115, 115bis en 116 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten naar een tarief van 0% herleidt. Deze opnulzetting van het tarief van onder meer het registratierecht op kapitaalsinbrengen is een belangrijke stap om de kapitaalsinbreng in vennootschappen te stimuleren (Chevalier, 2009).

Dit nieuwe tarief van het registratierecht is in werking getreden op 1 januari 2006⁵⁹ en werd ingegeven door twee gebeurtenissen. Enerzijds de invoering van de nieuwe vennootschapsvorm, de Europese vennootschap en anderzijds de uitbreiding van de Europese Unie. Het vroegere evenredig recht had een afschrikkend effect kunnen hebben op de inbrengen in vennootschappen

⁵⁹ Art. 2 wet 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, *B.S.* 30 juni 2005.

die belangrijk zijn voor de nieuwe vennootschapsvorm of de Societas Europaea. Verder verzwakte het vroegere tarief de concurrentiepositie van de Belgische ondernemingen ten aanzien van bepaalde lidstaten van de Europese Unie waarin de belastingheffing via inbrengrecht geringer is of zelfs onbestaande (Memorie van Toelichting, 2005).

De Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van 11 mei 2005 constateert wel dat dit nieuwe tarief niet neerkomt op een kostenloze registratie. Het algemeen vast recht van 25 euro dat verschuldigd is in de zin van artikel 167 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, blijft evenwel van toepassing en dit ongeacht het bedrag van de inbreng en ongeacht of het een inbreng in speciën dan wel in natura betreft (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

2.10 Budgettaire impact

De invoering van een nieuwe fiscale maatregel, zoals de aftrek voor risicokapitaal en het terugbrengen van de registratierechten tot nul procent bij kapitaalbreng, hebben uiteraard ook budgettaire gevolgen of implicaties voor de staatskas. Om een idee te vormen over de impact van dergelijke maatregel werd voor de invoering van de fiscale impuls een zorgvuldige raming gemaakt van de kosten die ermee gepaard zouden gaan. De toekomstige budgettaire weerslag is een belangrijk gegeven in het beslissingsproces voor de regering. Verder werden er onvermijdelijke compenserende maatregelen getroffen, zoals dat meestal het geval is bij de invoering van nieuwe fiscale stimuli. Zodoende de operatie budgettair neutraal te laten verlopen, werd de definitie van het begrip verwezenlijkte meerwaarde gewijzigd, de investeringsaftrek afgeschaft en het belastingskrediet geschrapt (Memorie van Toelichting, 2005).

2.10.1 *Geraamde budgettaire kost*

Reeds voor de invoering van de fiscale regeling van de notionele interestaftrek werd er een schatting gegeven van de kostprijs van de aftrek voor de staatskas. Het wetsvoorstel van 22 april 2005 tot invoering van de fiscale aftrek voor risicokapitaal geeft namelijk een raming van de budgettaire weerslag van de maatregel. Deze raming gebeurde aan de hand van de gegevens verstrekt door de balanscentrale van de Nationale Bank van België, de nationale sociaal-economische databank van de Nationale Bank, Belgostat en de Commissie voor het bank-, financie- en assuratiewezen. De budgettaire impact van de maatregel van de notionele interestaftrek werd geschat op een bedrag van ongeveer 560 miljoen euro per jaar. De Kamer raamde dat de kostprijs gelijk zou zijn aan een daling van het effectief tarief van de vennootschapsbelasting van 3 à 4 procent (Wetsvoorstel, 2005).

De Kamer verwijst eveneens naar enkele indirecte positieve budgettaire gevolgen. Zo zal de aftrek voor risicokapitaal tot een toename leiden van het eigen vermogen en dus ook tot een daling van de financiële kosten. Hierdoor zal er een hogere winst na belastingen gerealiseerd kunnen worden.

Wanneer deze winsten gereserveerd worden, zal de Staat op een of andere wijze extra inkomsten genieten. Indien de reserves geïnvesteerd worden in activa of personeel, zullen er meer BTW, directe belastingen of hogere RSZ-bijdragen ontvangen worden. Indien de winsten worden uitgekeerd, zal de Staat meer roerende voorheffing op dividenden genieten. Het wetsvoorstel 2005 zegt dat deze micro-economische beslissingen de positieve budgettaire effecten zullen bepalen (Wetsvoorstel, 2005).

2.10.2 *Budgettaire compensatiemaatregelen*

De verwachte minderontvangst aan vennootschapsbelasting, zoals die hierboven beschreven werd, dient echter gecompenseerd te worden teneinde een budgettair evenwicht te bekomen. Om de budgettaire neutraliteit van beide maatregelen, namelijk de aftrek voor risicokapitaal en de opnulzetting van het inbrengrecht, te kunnen waarborgen, werden onderstaande regelingen getroffen. In volgende twee figuren worden tevens de ramingen weergegeven zoals de minister van Financiën deze voorlegde in een verslag van de Commissie⁶⁰.

<u>Berekening door de administratie budgettaire kost van de fiscale aftrek voor risicokapitaal</u>		
Weerhouden rentevoet: 3,5 %		<u>Miljoen</u>
€Jaarrekeningen NBB	Grote ondernemingen	70
	Kleine en middelgrote ondernemingen	211
	Coördinatiecentra	94
	Andere ondernemingen (code 74152)	18
Banken		71
Verzekeringsondernemingen		12
TOTAAL		476

Figuur 3. Berekening budgettaire kost van de fiscale aftrek voor risicokapitaal (Commissieverslag 1778/004, 2005).

⁶⁰ Verslag namens de commissie voor de financiën en de begroting, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1778/004, 8-9.

<u>BUDGETTAIRE KOST EN COMPENSATIES</u>		
A. <u>Te compenseren bedrag</u>		
- Kost aftrek notionele interest	476	miljoen €
- Verhoging notionele interest KMO met 0,5 %	30	miljoen €
- Kost afschaffing inbrengrecht	60	miljoen €
TOTAAL	566	miljoen €
B. <u>Compensaties</u>		
- Afschaffing belastingkrediet vennootschappen	17	miljoen €
- Besparing op investeringsreserve (*)	60	miljoen €
- Afschaffing investeringsaftrek vennootschappen behalve octrooien, R&D, rationeler energieverbruik, beveiliging, herbruikbare drankverpakking	41,3	miljoen €
- Anti-misbruikbepaling notionele interest (villavenootschappen)	53,6	miljoen €
- Terugverdieneffect	57,6	miljoen €
- Wijziging vaststelling fiscale meerwaarde (netto verkoopprijs in plaats van bruto verkoopprijs in aanmerking nemen)	336,5	miljoen €
TOTAAL	566	miljoen €
(*) wegens het feit dat KMO's de keuze hebben tussen ofwel notionele interest ofwel investeringsreserve		

Figuur 4. Budgettaire kost en compensaties (Commissieverslag 1778/004, 2005).

2.10.2.1 Wijziging van de definitie van meerwaarde

De wijze waarop de verwezenlijkte meerwaarde wordt bepaald, is volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp van 11 mei 2005 een probleem in de gevallen waar de verwezenlijkte meerwaarde niet wordt belast maar wordt vrijgesteld, zij het definitief of tijdelijk. Het gaat hier over het geval van meerwaarden waarvoor het stelsel van wederbelegging geldt en van meerwaarden op aandelen zoals bepaald in artikel 43 en artikel 47 WIB 1992. De belastingplichtige kan de gedragen kosten niet alleen in mindering brengen als beroepskosten maar

het bedrag van de verwezenlijkte meerwaarde die wordt vrijgesteld, zal in deze gevallen hoger zijn. Het fiscale realiteitsprincipe laat dit niet toe (Van Daele & Van Laere, 2006).

Een eerste budgettaire compenserende maatregel die de wet van 22 juni 2005 inhoudt, is dan ook de wijziging van de fiscaalrechterlijke definitie van meerwaarde. Artikel 2 van deze wet brengt volgende aanpassing aan in artikel 43 WIB 1992. De woorden "verminderd met de kosten van vervreemding" worden ingevoegd tussen de woorden "het goed" en de woorden "en anderdeels". Deze wijziging heeft tot gevolg dat indien men vanaf aanslagjaar 2007 in het Wetboek van de Inkomstenbelastingen de term meerwaarde gebruikt, steeds de netto meerwaarde zal worden bedoeld. Fiscaal zal voortaan een verwezenlijkte meerwaarde gelijk zijn aan het positieve verschil tussen de ontvangen vergoeding of de verkoopwaarde bij de vervreemding van het goed, verminderd met de kosten die gemaakt werden om de verkoop te realiseren eensdeels en de boekwaarde van het actief anderdeels. Dit heeft in eerste instantie verstrekken gevolgen wat de vrijgestelde meerwaarden op aandelen betreft. Dergelijke meerwaarden waren voorheen immers ten belope van 100% vrijstelbaar en dit voor het bruto bedrag ervan. De bijhorende kosten ter verwezenlijking van de meerwaarde dienden aldus niet in mindering te worden gebracht van het vrijgestelde bedrag. Er wordt een voorbeeld gegeven ter illustratie (Vandermeersche, 2005).

Een vennootschap verkoopt een participatie in haar dochteronderneming en realiseert hierbij een belastingvrije meerwaarde van 100. Hiertoe maakt ze advocaatkosten en dient ze een vergoeding te betalen aan een zakenbankier. De totale opgelopen kosten bedragen 6. Tevens heeft ze tijdens het jaar winsten gerealiseerd ten beloop van 20.

Fiscaal resultaat tot 31 december 2005:

Meerwaarde op aandelen:	100 (vrijgesteld van belasting)
Andere winsten:	20
Verkoopkosten:	(6)

Belastbaar resultaat: 14

Fiscaal resultaat vanaf 1 januari 2006:

Meerwaarde op aandelen:	100
- vrijgesteld van belasting	(94)
Andere winsten:	20

Belastbaar resultaat: 20

Cijfervoorbeeld 2. Wijziging van het begrip meerwaarde (Vandermeersche, 2005).

Tevens heeft de nieuwe definitie van verwezenlijkte meerwaarde een impact op het bedrag van een gespreid te belasten meerwaarde. Artikel 47 WIB 1992 voorziet een mogelijke spreiding van de belasting van de gerealiseerde meerwaarden, indien aan bepaalde voorwaarden is voldoen. Een belangrijke noodzaak hiertoe is dat de verkoopwaarde herbelegd moet worden in afschrijfbaar materiële of immateriële vaste activa die in België voor het uitoefenen van de beroepsactiviteit worden gebruikt (Vandermeersche, 2005).

Een ander gevolg van de herdefiniëring van het begrip verwezenlijkte meerwaarde is dat bij de berekening van de stopzettingmeerwaarden, die in het kader van de personenbelasting belastbaar zijn tegen verlaagd tarief, voortaan ook eerst de kosten van vervreemding zullen moeten afgetrokken worden. Hierdoor zal de tegen het verlaagd tarief belastbare meerwaarde kleiner worden (Van Daele & Van Laere, 2006).

De wetgeving laat echter wel ruimte voor interpretatie wat betreft de kosten van vervreemding. De Memorie van Toelichting bepaalt deze kosten als volgt. Kosten van vervreemding zijn alle kosten die betrekking hebben op de vervreemdingsverrichting in haar geheel (publiciteitskosten, notariskosten, makelaarskosten, bankkosten, taksen op verrichtingen en verzekering- en dekkingskosten). Door deze kosten van de vrijstellingsbasis uit te sluiten, wordt getracht het dubbel fiscaal effect ervan te schrappen (Memorie van Toelichting, 2005).

Om de verschillende standpunten van de fiscus en de rechtspraak op elkaar af te stemmen werd op 6 april 2006 een circulaire⁶¹ uitgebracht door de Administratie, waarin de verschillende interpretatiemogelijkheden uit de weg werden geruimd. Deze circulaire geeft een niet-limitatieve opsomming van de kosten die in mindering moeten worden gebracht van de meerwaarde, namelijk publiciteitskosten, notariskosten, makelaarskosten, bankkosten, negatieve wisselresultaten, financiële kortingen, taksen op verrichtingen, uitvoerheffingen, verzekerings- en dekkingskosten, commissies, erelonen van raadgevers, consultancykosten, transportkosten, kosten van technische controle, kosten van expertise, schatting, studie, enzovoorts.

Deze opsomming houdt in dat het niet enkel gaat over de kosten gemaakt op het ogenblik van de vervreemding van het actief, maar ook over de vroegere kosten die rechtstreeks verband houden met de vervreemding, zelfs al zijn die gedaan of gedragen tijdens een vorig belastbaar tijdperk. De circulaire bepaalt bovendien dat voor de berekening van de verwezenlijkte meerwaarde, de bij de vervreemding van het actief gedane kosten slechts in mindering kunnen gebracht worden van de ontvangen vergoeding of verkoopwaarde, voor zover en in de mate dat zij overeenkomstig de algemene voorwaarden van artikel 49 WIB 1992 als aftrekbare beroepskosten kunnen worden aangemerkt. Verder wordt er bepaald dat de in artikel 43 WIB 1992 opgenomen definitie voor alle meerwaarden geldt die in beginsel in de personenbelasting, de vennootschapsbelasting en de belasting der niet-inwoners belastbaar zijn.

⁶¹ *Circulaire betreffende meerwaarde, kosten van vervreemding, voorwaarde van aftrekbaarheid van de beroepskosten en gespreide belasting*, nr. Ci.RH.241/576.972, AOIF 11/2006.

2.10.2.2 Afschaffing investeringsaftrek

Tot en met het aanslagjaar 2006 kon de winst van een vennootschap worden verminderd met een investeringsaftrek die bepaald werd als een percentage van het afschrijfbaar bedrag van de aanschaffings- of beleggingswaarde van investeringen in nieuwe materiële en immateriële vaste activa. Afhankelijk van het soort activa waarin men investeerde, varieerde het tarief van deze aftrek. In beginsel werd de aftrek in één keer toegepast, maar mits bepaalde voorwaarden voldaan waren kon er genoten worden van een gespreide aftrek over de duur van de afschrijvingsperiode van de actiefbestanddelen (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

Een tweede compenserende maatregel in het streven naar een budgettair evenwicht bestaat dan ook uit de afschaffing van deze investeringsaftrek zoals die beschreven staat in artikel 201 WIB 1992. Artikel 3 van de wet van 22 juni 2005 brengt het basispercentage van de aftrek terug naar nul procent. Dit heeft als gevolg dat de gewone investeringsaftrek (eenmalige of gespreide aftrek) niet meer van toepassing is sinds het aanslagjaar 2007. Belangrijk hierbij is dat de verspreide investeringsaftrek, dewelke werd aangevat voor het aanslagjaar 2007, wel van toepassing blijft krachtens het nieuwe artikel 528 WIB 1992 dat ingevoegd werd door artikel 18 van de wet tot invoering van een aftrek voor risicokapitaal (Vandermeersche, 2005).

Bovendien dient opgemerkt te worden dat de verhoogde investeringsaftrek wel nog steeds van toepassing is. Dit is de aftrek voor de investeringen in octrooien, energiebesparende investeringen, groene investeringen, investeringen in beveiliging en investeringen ter hergebruik van verpakkingen. Mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, kunnen dergelijke investeringen genieten van een aftrek die varieert van 13,5% tot 20,5% (Vandermeersche, 2005).

De investeringsaftrek in de personenbelasting wordt echter ongemoeid gelaten (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

2.10.2.3 Keuzerecht KMO's

Zoals in de paragraaf betreffende de investeringsreserve hierboven besproken werd, vormt deze een belangrijke stimulans voor de autofinanciering van KMO-vennootschappen. Deze mogelijkheid onder artikel 194quater WIB 1992 om de gereserveerde winst gedeeltelijk vrij te stellen, werd ingevoerd door de Wet van 24 december 2002 en beperkt tot de vennootschappen die niet uitgesloten zijn van de verlaagd opklimmende tarieven in de vennootschapsbelasting⁶² voor het aanslagjaar dat verbonden is met het belastbaar tijdperk waarin de investeringsreserve wordt aangelegd (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

Belangrijk om op te merken is dat de toepassing van de vrijgestelde investeringsreserve slechts leidt tot een uitstel van belasting en niet tot een definitieve vrijstelling. Van zodra niet meer voldaan is aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde treedt namelijk belastbaarheid op en dit uiterlijk bij de vereffening van de vennootschap (Chevalier, 2009).

De regering wou aanvankelijk het stelsel van de vrijgestelde investeringsreserve vervangen door de notionele interestaftrek. Aangezien dit nadelig zou zijn voor veel KMO-vennootschappen werd een optioneel systeem ingevoerd waarbij de KMO-vennootschap de keuze kan maken tussen een vrijgestelde investeringsreserve en een aftrek voor risicokapitaal (Chevalier, 2009).

Artikel 205novies WIB 1992 stelt dat de artikelen 205bis tot 205quinquies niet van toepassing zijn gedurende het belastbaar tijdperk, evenals voor de twee daarop volgende belastbare tijdperken indien een vennootschap vanaf aanslagjaar 2007 een vrijgestelde investeringsreserve aanlegt. Wanneer een vennootschap kiest voor het aanleggen van een vrijgestelde investeringsreserve wordt verder de in artikel 205quinquies vermelde periode van zeven jaar verlengd met het aantal volle jaren waarvoor de artikelen 205bis tot 205 quinquies geen toepassing vonden. De investeringsreserve leidt met andere woorden tot het verval van de nieuwe aftrek voor risicokapitaal gedurende het betreffende en de twee volgende belastbaar tijdperken. De reserve

⁶² Art. 215, 2° en 3° wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, B.S. 30 juli 1992.

heeft tevens een soort schorsend effect wat betreft de voordien verleende overgedragen investeringsaftrek (Vandenberghe, 2006).

Om deze in acht te nemen wachtperiode te verduidelijken, wordt volgend voorbeeld gegeven. Een KMO-vennootschap die voor aanslagjaar 2007 een investeringsreserve creëert, kan ten vroegste voor aanslagjaar 2010 de notionele interestaftrek toepassen voor zover zij in de aanslagjaren 2008 en 2009 geen vrijgestelde investeringsreserve heeft geboekt (Chevalier, 2009).

Dit cumulatieverbod geldt echter niet in omgekeerde richting. Wanneer een vennootschap kiest om de aftrek voor risicokapitaal te genieten, mag deze voor het volgende aanslagjaar probleemloos overschakelen op het toepassen van de investeringsreserve. Dit uiteraard voor zover de vennootschap geniet van het verlaagd opklimmend tarief in de vennootschapsbelasting (Van Kerchove, 2005).

De circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal die uitgebracht werd op 9 oktober 2008⁶³, stelt dat de uitsluiting zowel geldt voor de notionele interestaftrek van die drie belastbare tijdperken als voor de aftrek van de vorige belastbare tijdperken die niet kon worden verleend wegens een gebrek aan belastbare winst.

Verder voorziet deze circulaire ook in een overgangsmaatregel waardoor de vennootschap die een investeringsreserve heeft aangelegd tijdens de belastbare tijdperken verbonden aan de aanslagjaren 2005 en 2006, de aftrek voor risicokapitaal wel kan genieten voor het aanslagjaar 2007 en volgende. Deze overgangsmaatregel werd opgenomen in de circulaire ten gevolge van het antwoord op de parlementaire vraag nummer 1056 van dhr. Devlies⁶⁴.

⁶³ *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008.

⁶⁴ *Vr. en Antw. Kamer 2005-06*, 10 januari 2006, 21929-21230 (Vr. nr. 114 C. Devlies).

2.10.2.4 Schraping van het belastingkrediet

De maatregel die we kennen onder de naam belastingkrediet is een fiscaal voordeel toegekend aan zowel natuurlijke personen als aan vennootschappen die hun eigen vermogen verhogen. Dit krediet werd ingevoerd met de wet van 20 december 2005. Vóór aanslagjaar 2007 werd dit fiscaal voordeel verrekend met de vennootschapsbelasting en was het gelijk aan 7,5% van de kapitaalsverhoging met contant geld, met een maximum van 19.850 euro. Deze maatregel werd beschreven in artikel 289bis WIB 1992, was van toepassing vanaf aanslagjaar 1997 en had als doel de zelffinancieringscapaciteit van ondernemingen te verbeteren. Indien dit belastingkrediet simultaan met de aftrek voor risicokapitaal kan bestaan, zou er een dubbele aftrek voor hetzelfde kapitaal als bestanddeel van het eigen vermogen plaatsvinden in de vennootschapsbelasting (Van Daele & Van Laere, 2006).

Een derde maatregel, ter budgettaire compenserende werking, wordt hierdoor gesteld door artikel 15 en artikel 16 van de wet van 22 juni 2005. Deze artikelen heffen artikel 289bis, §2 en artikel 292bis WIB 1992 op. Hiermee werd het belastingkrediet dat KMO-vennootschappen konden genieten, afgeschaft vanaf het aanslagjaar 2007. Met de invoering van het nieuwe artikel 529 WIB 1992 werd het echter wel mogelijk om het bestaande belastingkrediet dat nog niet verrekend was vóór aanslagjaar 2007, volgens de klassieke methode over te dragen naar volgende jaren. Het belastingkrediet in de personenbelasting blijft daarenboven ook bestaan (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

Vanaf aanslagjaar 2007 is echter wel het nieuwe belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling⁶⁵ van toepassing. Dit werd ingevoerd met de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact en kan worden genoten voor investeringen in octrooien en voor milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling. Zoals bij de toepassing van de investeringsreserve voorziet men hier ook in een keuzerecht dat de vennootschap toelaat ofwel het nieuwe belastingkrediet, ofwel de notionele interestaftrek toe te passen. Deze keuze zal in tegenstelling tot deze bij de investeringsreserve wel onherroepelijk zijn (Vandenbergh, 2006).

⁶⁵ Art. 289quater wetboek van de inkomstenbelastingen 10 april 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

2.11 Volgorde van de aftrek

Bij het bepalen van de belastbare grondslag van een vennootschap komen verschillende bewerkingen aan bod in de vennootschapsbelasting. De notionele interestaftrek wordt, namens artikel 77bis van het KB/WIB 1992, van het bedrag van de restwinst, na de aftrek van de definitief belaste inkomsten, aftgetrokken. Dit is vóór de recuperatie van vorige verliezen en de investeringsaftrek (Chevalier, 2009).

Deze volgorde van aftrekken vrijwaart een maximale benutting van de niet overdraagbare aftrek van de definitief belaste inkomsten en hindert eveneens de toekomstige aftrek van overgedragen verliezen of de investeringsaftrek niet, vermits deze onbeperkt overdraagbaar zijn (Claes, Hinnekens & Van Gils, 2006).

In een bovenstaande paragraaf staat beschreven dat indien een vennootschap voor een belastbaar tijdperk geen of onvoldoende winst heeft om de aftrek voor risicokapitaal in mindering te kunnen brengen, de niet verleende vrijstelling overdraagbaar is op de winst van de zeven volgende belastbare tijdperken. De wet bepaalt echter niets over de volgorde van aanrekening van deze overgedragen aftrekken. De minister van Financiën stelde dat vennootschappen de 'nieuwe' en de 'oude' aftrekken mogen aanwenden in de volgorde die zij zelf het voordeligst achten. In de rechtsleer werd de stelling van de FIFO-methode verdedigd als voordeligste volgorde. De methode bepaalt dat de overgedragen aftrekken eerst aangerekend worden op de winst van het belastbare tijdperk en daarna pas de nieuwe aftrek. Voorts mag er voorrang verleend worden aan de oudste overgedragen aftrek. Dit is de aftrek ten aanzien van dewelke het verstrijken van de zevenjarige periode het dichtste bij is (Buysse, 2009).

2.12 Inwerkingtreding

De bepalingen in verband met de aftrek voor risicokapitaal die ingevoegd werden bij artikel 5 van de wet van 22 juni 2005, zijn van toepassing vanaf het aanslagjaar 2007. Volgens artikel 21 van diezelfde wet heeft elke wijziging van de afsluitingsdatum van de jaarrekening na 29 april 2005 geen invloed op de toepassing van de regels inzake de aftrek, zoals die van toepassing zijn vanaf aanslagjaar 2007. Dit is om te vermijden dat vennootschappen de afsluitingsdatum kunstmatig zouden wijzigen om de aftrek zo vroeg mogelijk te kunnen genieten (Chevalier, 2009).

De wetgever viseert de wijziging aan de afsluitingsdatum van het boekjaar om te vermijden dat bestaande vennootschappen vervroegd aanspraak zouden kunnen maken op de nieuwe aftrek. Deze anti-misbruikbepaling voorziet echter wel in een uitzondering voor nieuw opgerichte vennootschappen. Er is geen sprake van een echte wijziging van de afsluitingsdatum wanneer een vennootschap bij haar start voorziet in een boekjaar dat langer is dan twaalf maanden en afsluit op 31 december 2006 (Chevalier, 2009).

HOOFDSTUK 3 RESULTATEN EN CONCLUSIES

Dit hoofdstuk geeft een evaluatie van de mate waarin de notionele interestaftrek of de aftrek voor risicokapitaal tot nog toe erin geslaagd is om haar doelstellingen te realiseren. Deze evaluatie gebeurt aan de hand van vier gesprekken met bevoorrechte getuigen en enkele relevante studies. Een gedetailleerde lijst van de ondervraagde personen, alsook de vragenlijst die gehanteerd werd bij de gesprekken, zijn terug te vinden in de bijlagen van deze masterproef. De bevoorrechte getuigen die ondervraagd werden, zijn allen personen met een bijzondere expertise op het fiscale gebied en vormen hierdoor een uitstekende bron voor het bieden van antwoorden op de geformuleerde deelvragen in het eerste hoofdstuk van deze masterproef.

De conclusies in deze paragraaf zijn geformuleerd aan de hand van de gesprekken met de vier bevoorrechte getuigen. Om deze reden kunnen deze conclusies niet dienen als een algemeen geldende uitkomst of resultaat. Het geeft de meningen en ervaringen weer van vier personen met een gespecialiseerde kennis van zaken.

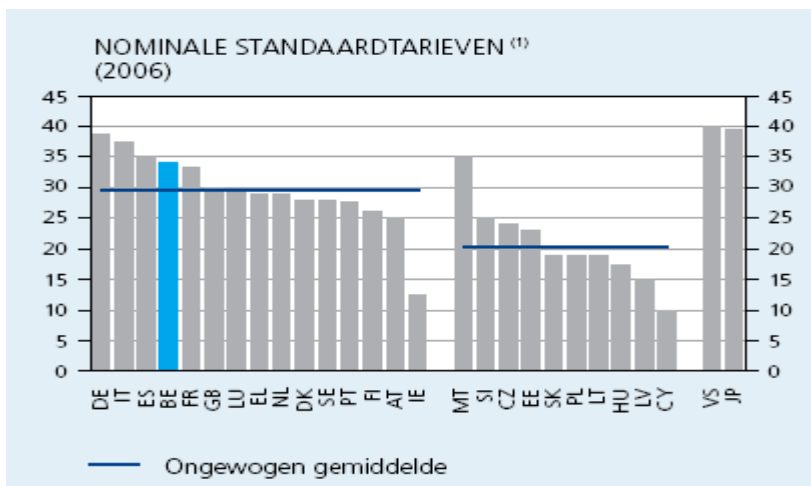
Zoals blijkt uit het voorgaande hoofdstuk kunnen er vier belangrijke doelstellingen van de aftrek voor risicokapitaal opgemerkt worden. Het verlagen van het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting, het verbeteren van de solvabiliteit van ondernemingen door een vermindering van de fiscale discriminatie tussen eigen vermogen en vreemd vermogen financiering, een waardig alternatief bieden voor de erkende coördinatiecentra en het versterken van de aantrekkelijkheid van ons land voor buitenlandse investeerders zijn de voornaamste objectieven van de aftrek voor risicokapitaal. Deze doelstellingen lagen dan ook aan de basis van de formulering van de deelvragen bij de centrale onderzoeksvraag van dit werkstuk. Deze deelvragen vormen de rode draad doorheen dit hoofdstuk, aangezien dit laatste de resultaten en conclusies bevat die een antwoord trachten te verwoorden op de deelvragen.

3.1 De effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting

Het verlagen van de effectieve aanslagvoet van de vennootschapsbelasting is één van de belangrijkste objectieven van de notionele interestaftrek. Deze verlaging is absoluut noodzakelijk om het spel van de wereldwijde fiscale concurrentie te kunnen meespelen. Dankzij deze concurrentie is er namelijk een dalende trend op te merken in de tarieven van de vennootschapsbelasting. Het nominale belastingtarief op de vennootschapswinsten is ook in België in de loop van de voorbije decennia sterk gedaald. In 1983 werd het tarief reeds verlaagd van 48 procent tot 45 procent, waardoor het net iets onder het gemiddelde van de EU-15 kwam te liggen.

Het Belgische tarief kon de snelle daling van dit EU-15 gemiddelde in de daaropvolgende jaren echter niet bijhouden. Na het jaar 2000 ontstond er maar liefst een kloof van zeven procentpunten. Sindsdien zijn er twee nieuwe hervormingen doorgevoerd om deze kloof met de andere landen in Europa te verkleinen en België aantrekkelijker te maken voor potentiële investeerders, zijnde de belastinghervorming van 2002 en de invoering van de notionele interestaftrek (Van Meensel & Van Cauter, 2007).

Net zoals de fiscale hervorming van 2002, die het nominale tarief van de vennootschapsbelasting verlaagde van 40,17% naar 33,99%, moet de invoering van de notionele interestaftrek ook in deze concurrerende context gezien worden. Met een nominaal tarief van 33,99% maakt België zich nog niet erg populair en aantrekkelijk, als zijnde een land met één van de hoogste nominale tarieven van de vennootschapsbelasting in Europa. Het tarief van de vennootschapsbelasting heeft een belangrijke signaalfunctie en wordt daarom gebruikt als een middel om buitenlandse investeringen aan te trekken. Om haar aantrekkelijkheid te verhogen heeft België er baat bij om haar tarief terug te brengen tot het Europese gemiddelde. Volgende figuur geeft de positie van het Belgische nominale tarief voor het jaar 2006 in vergelijking met andere landen.

Figuur 5. De nominale standaardtarieven van 2006 (Nationale Bank van België, 2007).

De invoering van de notionele interestaftrek veranderde niets aan de nominale aanslagvoet van de vennootschapsbelasting, maar heeft wel tot doel om de effectieve aanslagvoet van de belasting op de vennootschapswinsten te verminderen. Het is namelijk deze effectieve aanslagvoet die van belang is voor een onderneming en een belangrijke rol speelt in de beslissing tot investeren.

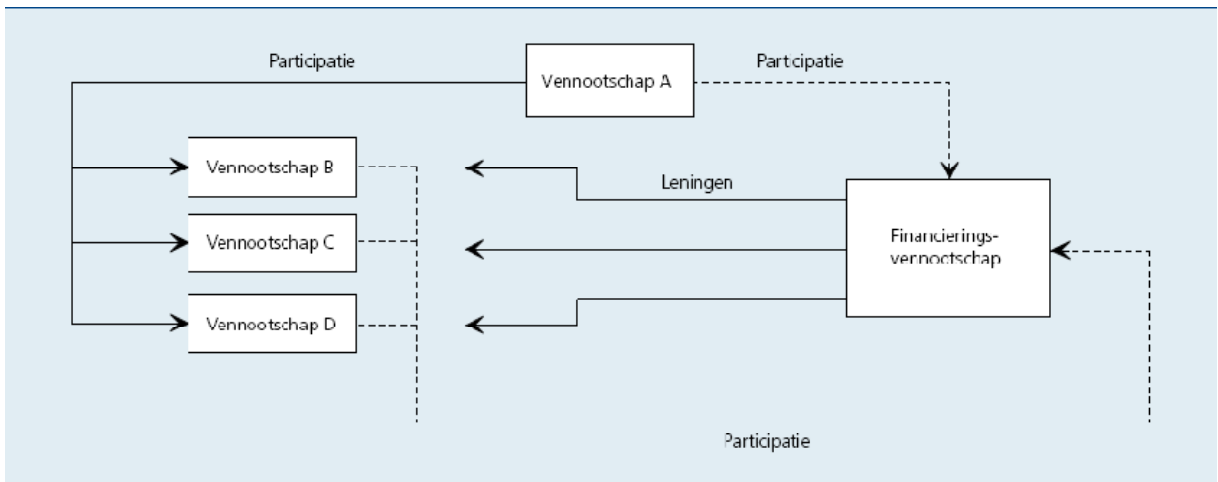
De belastingaftrek voor risicokapitaal leidt, voor de in Belgische gevestigde vennootschappen, werkelijk tot een verlaging van het effectieve tarief in de vennootschapsbelasting. Dit blijkt uit een studie van de Nationale Bank van België ter evaluatie van de maatregel⁶⁶. De studie werd gepubliceerd op 22 juli 2008 en een jaar later geüpdatet. Deze update werd echter niet gepubliceerd, maar verkregen tijdens een gesprek met een bevoorrechte getuige.

Voorgenoemde studie stelt dat de impact van de notionele interest op het effectieve tarief onder meer afhankelijk is van het rendement op het eigen vermogen van de vennootschappen. Een laag rendement op eigen vermogen, kan het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting aanzienlijk reduceren aan de hand van de toepassing van de notionele interestaftrek. De maatregel is dan ook zeer interessant voor financieringsvennootschappen die een groot eigen vermogen en slechts een

⁶⁶ Burggraeve, K., Jeanfils, Ph., Van Cauwer, K. & Van Meensel, L. (22 juli 2008). *Macro-economische en budgettaire impact van de belastingaftrek voor risicokapitaal*, De Nationale Bank van België.

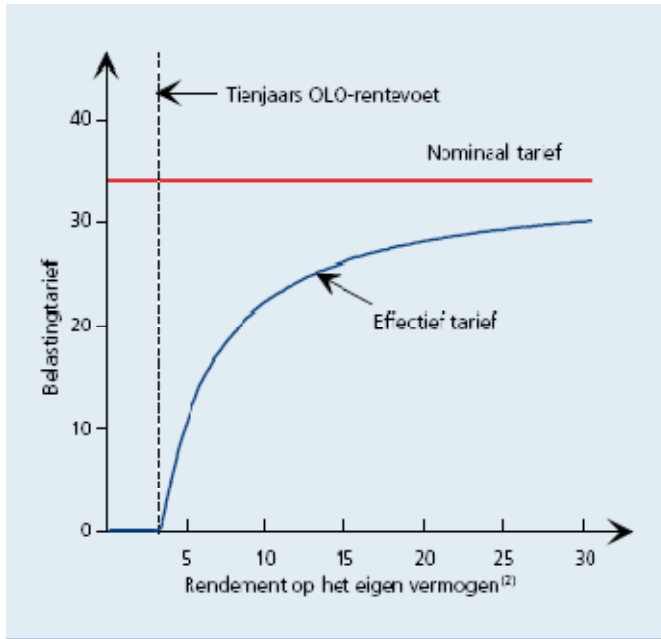
gering rendement hebben. Een financieringsvennootschap, ook thesaurievennootschap genoemd, is een vennootschap naar Belgisch recht of een vaste inrichting van een buitenlandse vennootschap, die als taak heeft om binnen een, al dan niet multinationale groep, financieringsactiviteiten te organiseren voor de leden van de groep. Deze definitie werd gesteld door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen in één van haar adviezen⁶⁷. Dergelijke financieringsvennootschappen stemmen goed overeen met coördinatiecentra, wat hun functie en financieringsstructuur betreft.

Figuur 6 toont een vereenvoudigde structuur van een groep ondernemingen met een financieringsvennootschap en figuur 7 illustreert de afhankelijkheid tussen de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting en het rendement op het eigen vermogen.

Figuur 6. Structuur van een groep met een financieringsvennootschap (Nationale Bank van België, 2008).

⁶⁷ Advies 2009/10, Bull. C.B.N. nr. 52, maart 2010, p.19-22.

Figuur 7. Rendement op het eigen vermogen en het effectief belastingtarief (Nationale Bank van België, 2008).

Het effectief belastingtarief is naast het rendement op eigen vermogen, ook afhankelijk van de sector waarin de vennootschap zich bevindt. Vennootschappen die zich bijvoorbeeld bevinden in de onderzoekssector, kunnen, indien voldaan aan de vereiste voorwaarden, genieten van een aftrek voor octrooi-inkomsten. Hierdoor wordt hun belastbare winst wederom verlaagd en bekomt men een gereduceerd effectief tarief (Gesprek De Mil, 2010).

Het soort onderneming dat de aftrek voor risicokapitaal toepast, speelt ook een grote rol voor het bepalen van de effectieve aanslagvoet van de vennootschapsbelasting. Zo is het voor grote groepen van ondernemingen gemakkelijker om hun eigen vermogen te herschikken en op deze manier optimaal gebruik te maken van de belastingaftrek voor risicokapitaal. Op deze wijze kunnen ze hun groepstarief van de vennootschapsbelasting naar beneden trachten te halen. Kleine ondernemingen met een laag eigen vermogen zijn minder in staat om deze herschikkingen en optimalisaties door te voeren, waardoor hun effectieve aanslagvoet in mindere mate kan verlaagd worden (Gesprek Gemis, 2010).

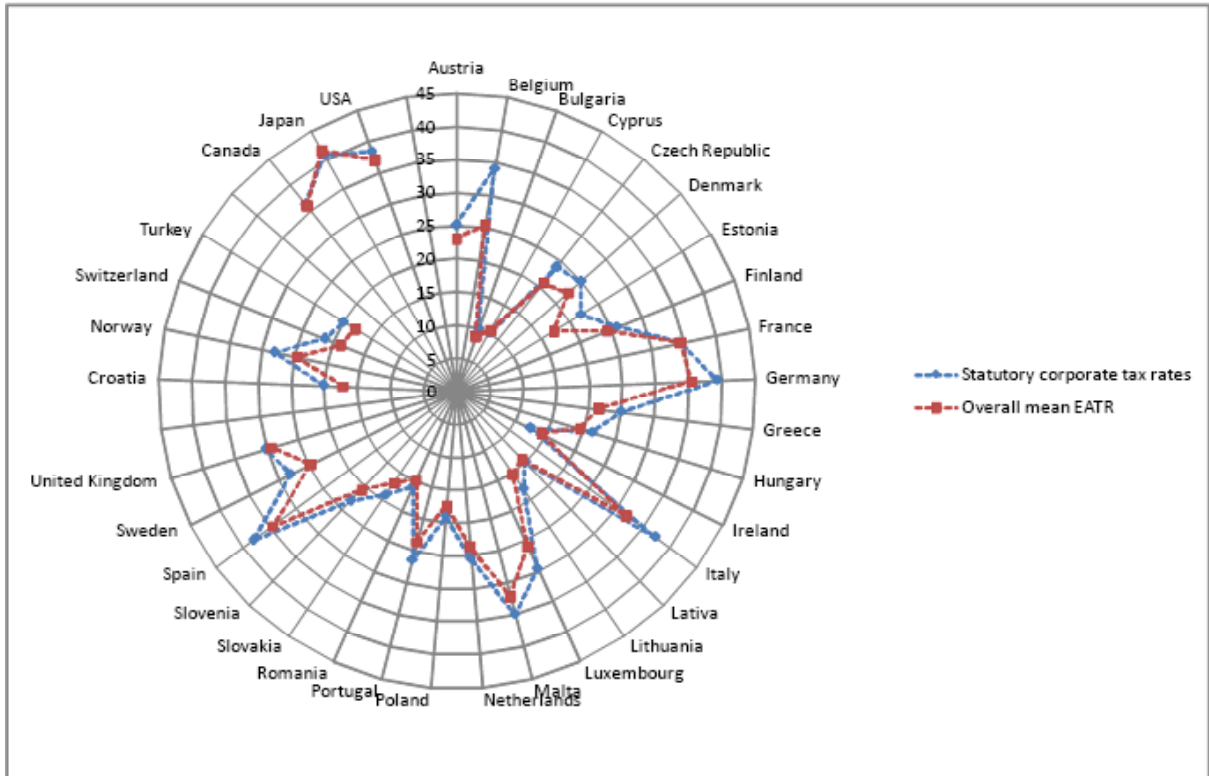
Uit een studie van de Belgium-Japan Association⁶⁸ blijkt dat de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting voor grote ondernemingen in België momenteel quasi 0% bedraagt. De Belgium-Japan Association is een non-profit organisatie die culturele relaties en bedrijvigheid stimuleert tussen België, Europa en Japan. Deze bevinding werd gestaafd door een dossier van het ABVV⁶⁹, een Belgische vakbond. Zij constateerden namelijk dat de 26 grootste bedrijven in België, slechts 1% belastingen betaalden in het jaar 2006.

Dat de notionele interest bijdraagt tot een kloof tussen het nominale en het effectieve tarief komt eveneens naar voren in een werkstuk van de Europese Commissie⁷⁰. Onder meer dankzij de notionele interest is België één van de landen met het grootste verschil tussen het nominale en het effectieve belastingtarief op vennootschapswinsten. Dit wordt geïllustreerd in het werkstuk aan de hand van de grafiek in onderstaande figuur . De rode stippellijn in de figuur stelt de EATR voor of de *average effective tax rate*.

⁶⁸ Belgium and its neighbours' business climates compared. Belgium-Japan Association & Chamber of Commerce, 2010.

⁶⁹ Waarom betalen we belastingen? ABVV voorstellen voor een rechtvaardiger fiscaliteit. Dossier 2009.

⁷⁰ Elschner, C. & Vanborren, W. (2009). *Corporate effective tax rates in an enlarged European Union*. Taxation papers.

Figuur 8. Nominale en effectieve tarieven in de vennootschapsbelasting 2007 (Elschner & Vanborren, 2009).

Om een uitspraak te kunnen doen over het algemeen effectief belastingtarief voor de vennootschapswinsten in België, zou men elke onderneming apart moeten onderzoeken. Dit is omdat er verscheidene factoren van de onderneming, zoals het vereiste rendement, de sector en de grootte van de onderneming, een invloed uitoefenen op dit effectief tarief. Hierdoor is het zeer moeilijk om een kwantitatieve uiting te doen inzake dit algemeen effectief tarief. Wel kan er vastgesteld worden dat de notionele interestaftrek tot nog toe een gunstige bijdrage heeft geleverd tot het verlagen van deze aanslagvoet. De beoordelingen betreffende deze effectieve aanslagvoet in de vennootschap waren dan ook zeer eensgezind in alle gesprekken met de bevoorrechte getuigen. Er is duidelijk gebleken dat de belastingaftrek voor risicokapitaal zeer belangrijk is voor België, om zich te positioneren in de wereldwijde fiscale concurrentie. Zonder de notionele interestaftrek valt er met het tarief in de vennootschapsbelasting voor België praktisch niet te

concurreren. Met een nominaal tarief van quasi 34% kan België op Europees of zelfs op wereldniveau niet opscheppen. De invoering van de aftrek voor risicokapitaal was een origineel en uniek concept waardoor België een grotere bekendheid en aantrekkelijkheid heeft kunnen bereiken (Gesprek Baeten, De Mil, Gemis & Van Der Maelen, 2010).

Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze positieve positionering, door de notionele interestaftrek, niet veralgemeend mag worden naar alle investeringen. De maatregel is namelijk minder voordelig voor investeringen die wel een hoog rendement vereisen, waardoor het effectieve belastingtarief voor vennootschapswinsten in mindere mate verlaagd kan worden. Deze opmerking werd daarenboven ook gemaakt in een studie van het CRISP, een Belgisch onderzoekscentrum voor sociaal-politiek onderzoek en informatie, ter evaluatie van de aftrek voor risicokapitaal⁷¹.

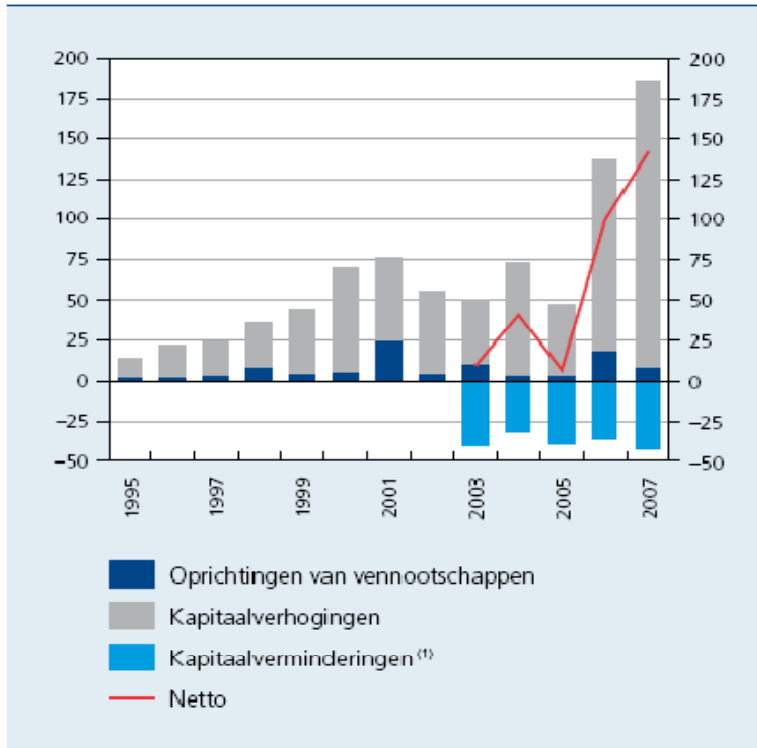
3.2 De solvabiliteitspositie van ondernemingen

Een volgende doelstelling van de notionele interestaftrek die naar voren komt in het voorgaande hoofdstuk van deze masterproef, is het versterken van de solvabiliteitspositie van de ondernemingen in België, door het verkleinen van de fiscale discriminatie tussen eigen en vreemd vermogen. Vóór de invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal was het voordeliger voor een onderneming om haar activiteiten te financieren met vreemd vermogen of geleende middelen. Er bestond toen namelijk enkel een belastingvoordeel voor de interesten die betaald werden voor dit vreemd vermogen, terwijl deze mogelijkheid niet aanwezig was voor de vergoedingen van het eigen vermogen. De aftrek voor risicokapitaal brengt een belastingvoordeel met zich mee in de vorm van een vermindering van de belastbare basis van de vennootschapsbelasting. Het bedrag dat in aftrek kan gebracht worden, is het percentage van het tarief van de notionele interestaftrek vermenigvuldigd met het kwalificerend eigen vermogen. De aftrek tracht op deze manier de onrechtvaardige discriminatie tussen de twee financieringswijzen te verminderen waardoor de

⁷¹ Valenduc, C. (2009). Les intérêts notionnels: une réforme fondamentale et controversée. *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 2018, 1-52.

aantrekkelijkheid van het eigen vermogen versterkt kan worden. Op deze wijze tracht de regering om de eigen vermogenspositie van ondernemingen te stimuleren, waardoor deze beter beschermd zullen zijn tegen de heersende risico's van onder meer faillissementen.

Aan de hand van de gesprekken met de bevoorrechte getuigen kan er geconcludeerd worden dat het eigen vermogen van de ondernemingen in België wel degelijk toegenomen is sinds de invoering van de aftrek voor risicokapitaal. Het aantal kapitaalverhogingen is, in de jaren na de invoering van de maatregel, aanzienlijk toegenomen. Dit komt ook naar voren in een studie van de Nationale Bank van België, ter evaluatie van de macro-economische en budgettaire impact van de notionele interestaftrek. Figuur 9 toont de veranderingen in het maatschappelijk kapitaal in België. De lijn op de figuur stelt de netto veranderingen in het maatschappelijk kapitaal voor. Uit de update van deze studie, die verkregen werd bij een gesprek met een bevoorrechte getuige, blijkt dat de netto kapitaaltoename voor het jaar 2008 een kleine daling heeft gekend van 149 miljard euro in 2007 naar 136 miljard euro in 2008. Hiervoor werd echter geen verklaring gegeven. Tabel 3 geeft de eigen vermogenssituatie weer van de Belgische vennootschappen, exclusief de coördinatiecentra. Hieruit kunnen we afleiden dat er sinds de invoering van de notionele interest, een grotere procentuele stijging van het eigen vermogen voorkomt in de jaren 2006 en 2007. In 2008 nam het eigen vermogen slechts toe met 3,48%. Dit is een aanzienlijk stuk lager dan de procentuele toename in het jaar 2006 en 2007, respectievelijk zijnde 23,1% en 20,3%.

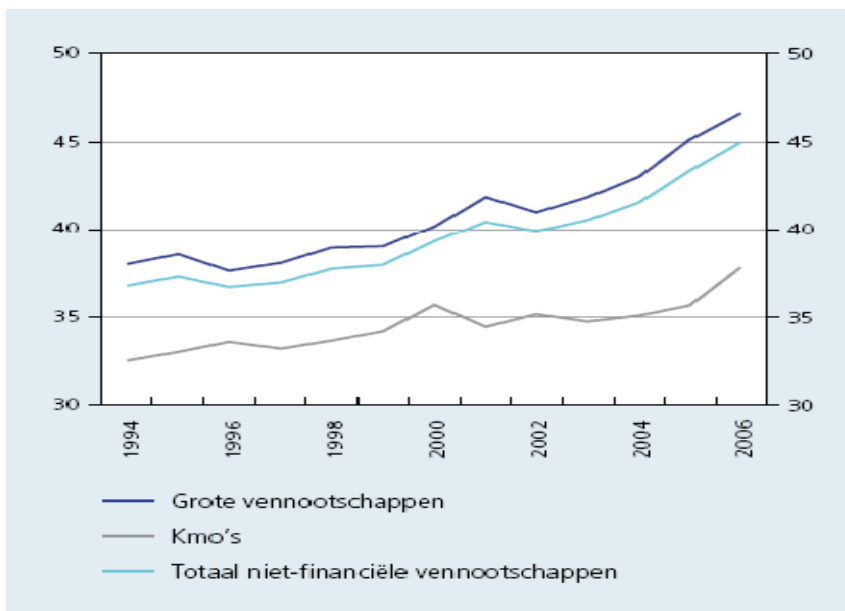
Figuur 9. De veranderingen in het maatschappelijk kapitaal (in miljard euro's) (Nationale Bank van België, 2008).

Tabel 3. De eigen vermogenssituatie van de Belgische vennootschappen (in miljard euro's). (Nationale Bank van België, 2009).

	Eigen vermogenssituatie					Evolutie
	2004	2005	2006	2007	2008	2004-2008
Niet-financiële vennootschappen	242	256	304	335	385	143
Grote vennootschappen	173	193	230	250	294	121
KMO's	69	63	74	85	91	21
Financieringsvennootschappen	207	225	292	385	360	153
Kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen	44	43	49	57	58	15
Totaal	493	524	645	776	803	310

Een sterkere eigen vermogenssituatie heeft een aantal voordelen voor een onderneming. Deze sterkere positie van het eigen vermogen kan niet alleen bijgedragen tot het beter opvangen van bepaalde risico's maar kan ook een invloed uitoefenen op het aangaan of starten van bepaalde projecten of activiteiten. Een onderneming met een sterkere eigen vermogenspositie heeft namelijk meer mogelijkheden tot het aantrekken van andere middelen, die nodig zijn voor het starten van nieuwe activiteiten en projecten. Een betere eigen vermogenspositie maakt een onderneming ongetwijfeld aantrekkelijker voor allerlei partijen (Gesprek Baeten, 2010).

In voorgenoemde studie van de Nationale Bank van België komt naar voren dat, sinds geruime tijd een toename kan vastgesteld worden van het eigen vermogen in verhouding tot het totaal passief en dit bij de niet-financiële vennootschappen. Deze maatstaf voor financiële onafhankelijkheid is in 2005 en 2006 versterkt, wat zou kunnen wijzen op een betere solvabiliteitspositie van deze ondernemingen. Er moet echter opgemerkt worden dat deze versterking in lijn ligt met de toenames van de jaren voorgaand aan de invoering van de notionele interestaftrek (Gesprek Van der Maelen, 2010). In figuur 10 is een grafiek terug te vinden waarin deze financiële onafhankelijkheidsgraad afgebeeld wordt voor de niet-financiële vennootschappen in België.

Figuur 10. De financiële onafhankelijkheidsgraad (in procenten) (Nationale Bank van België, 2008).

De versterking van het eigen vermogen mag echter niet veralgemeend worden naar een betere solvabiliteitspositie van de Belgische ondernemingen. De verhoging van het eigen vermogen is immers grotendeels het gevolg van participaties die werden genomen door andere, verwante ondernemingen. Niet-geconsolideerde gegevens kunnen dan ook een vertekend beeld geven van een effectieve verbetering van de solvabiliteit (Gesprek Van der Maelen, 2010).

Als conclusie uit de gesprekken met de bevoorrechte getuigen kan gesteld worden dat er geen twijfel bestaat over het feit dat het kapitaal of het eigen vermogen van de ondernemingen in België gestegen is, dankzij de invoering van de aftrek voor risicokapitaal. Of deze verbetering van de eigen vermogensituatie gepaard gaat met een toegenomen solvabiliteit blijft echter een vraagteken voor velen. Tot nog toe zijn er geen concrete bewijzen of cijfers beschikbaar van een toegenomen solvabiliteit als gevolg van de invoering van de aftrek voor risicokapitaal.

Verder kan geconcludeerd worden uit de interviews dat de notionele interestaftrek gezien wordt als een gunstige bijdrage tot het aanpakken van de financiële en economische crisis die ontstond in het jaar 2007. Het jaar van de invoering van het idee van de notionele interestaftrek, 2004, was een bloeiend jaar voor de inkomsten van de vennootschapsbelasting, waardoor men zelfs nog geen aandacht had voor een eventuele crisis. Desondanks heeft de aftrek geleid tot een versterking van het eigen vermogen, waardoor men in principe minder gevoelig wordt voor een crisis. Volgens de geïnterviewden heeft de notionele interestaftrek een gunstige rol gespeeld in het beperken van de schade van de huidige economische crisis, door de vele kapitaalsverhogingen die werden doorgevoerd bij de ondernemingen in België (Gesprek De Mil, Gemis & Baeten, 2010).

Hier kan worden aan toegevoegd dat de maatregel in deze context ook van internationale aandacht geniet. Tijdens het Tax Forum 2010 werd de notionele interestaftrek dan ook met een overweldigende meerderheid verkozen als een van de meest geschikte structurele methodes om uit de economische crisis te raken. Het Tax Forum is een jaarlijkse conferentie waarop beleidsmakers, deskundigen, belanghebbenden en het grote publiek uit alle hoeken van de wereld, fiscale kwesties van bijzonder politiek en algemeen belang, bespreken. Het Forum wordt voorgedragen in Brussel door de EU-commissaris die verantwoordelijk is voor Belastingen en Douane-unie. Het onderwerp gekozen voor het jaar 2010 was het fiscale beleid voor een postcrisis wereld.

3.3 De coördinatiecentra

Het fiscaal voordelige belastingstelsel voor de coördinatiecentra werd ingevoerd in het jaar 1982 en was bestemd voor vennootschappen die het financiële beheer onderhielden van andere vennootschappen die deel uitmaken van een internationale groep. Dit regime werd eind jaren negentig door de Ecofin-raad bestempeld als een schadelijke belastingmaatregel die een vorm van oneerlijke concurrentie inhield. Hierdoor besloot de Europese Commissie dat de regeling niet verenigbaar was met de geldende regels inzake overheidssteun en dat het stelsel tegen eind 2010 volledig verdwenen moet zijn.

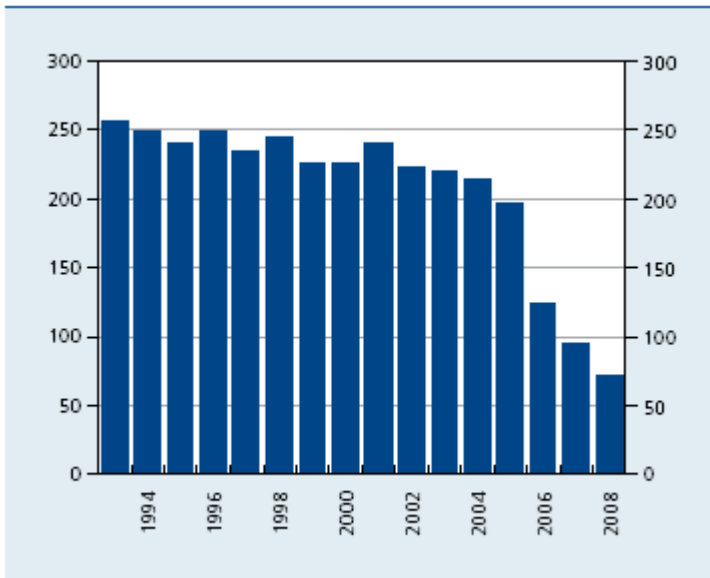
De invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal was hierdoor onder meer bedoeld om een alternatief te bieden voor het Belgische fiscale stelsel van de coördinatiecentra. Coördinatiecentra waarvan de erkenning is vervallen of die eraan verzaken, vallen onder het gewone stelsel van de vennootschapsbelasting en kunnen bijgevolg gebruik maken van de notionele interestaftrek. Deze aftrek kan een volwaardig alternatief zijn voor de coördinatie, omwille van hun omvangrijk eigen vermogen en hun laag rendement op dat vermogen.

In de studie van de Nationale Bank van België blijkt dat het aantal erkenningen van coördinatiecentra fors is gedaald sinds het jaar 2005. Ten grondslag daaraan liggen vooral de beperkingen van de Europese Commissie met betrekking tot de verlenging van de erkenningen van de centra. In figuur 11 is deze daling duidelijk waarneembaar. Volgens de laatste gegevens van de Nationale Bank waren er in het jaar 2009 nog net iets meer dan 50 coördinatiecentra in ons land.

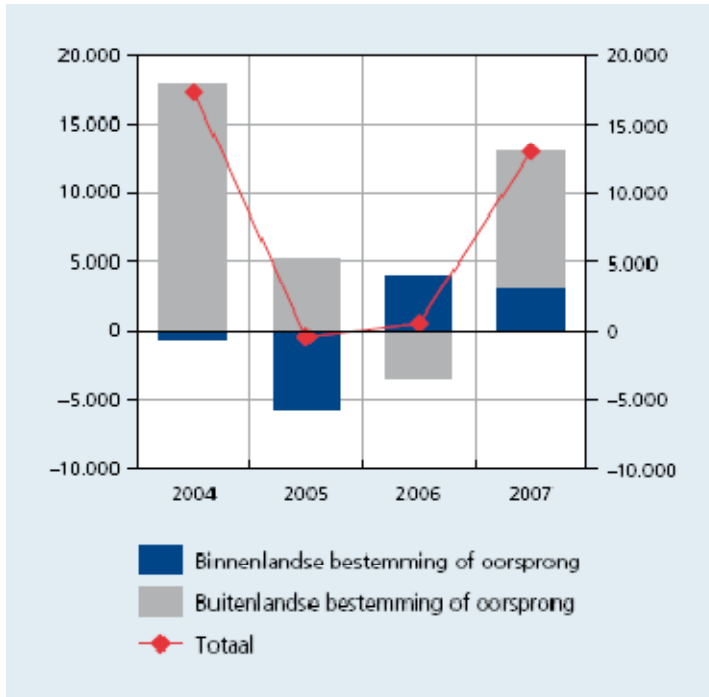
Deze sterke terugval heeft namens de studie vooralsnog niet geleid tot een belangrijke netto kapitaaluitstroom bij de in 2004 nog erkende coördinatiecentra in de periode 2004-2007. Dit kan worden vastgesteld aan de hand van figuur 12. Enkel in het jaar 2005 werd een nettodaling van het maatschappelijk kapitaal vastgesteld. Sedert 2006 is de kapitaaluitstroom uit de centra waarvan de vergunning nog niet vervallen is, evenwel gestopt en kan er zelfs een nettotoename van het maatschappelijk kapitaal geregistreerd worden. Uit de meest recente cijfers van de Nationale Bank blijkt een nettotoename in het maatschappelijk kapitaal, van de in 2004 nog erkende coördinatiecentra, van ongeveer 32.000 miljoen euro voor het jaar 2008. Plus minus

4.000 miljoen euro van dit bedrag was van binnenlandse oorsprong voor binnenlandse bestemming.

Dit wil niet zeggen dat er sinds de invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal geen kapitaal meer naar het buitenland vloeit dankzij het stopzetten van de activiteiten van de Belgische coördinatiecentra. Er blijkt een aanduiding te zijn dat er voorlopig nog geen aanzienlijke kapitaaluitstroom naar het buitenland heeft plaatsgevonden. Het uitblijven van een omvangrijke kapitaaluitstroom uit deze centra lijkt erop te wijzen dat de belastingaftrek voor risicokapitaal voor vele coördinatiecentra een aanvaardbaar alternatief is.

Figuur 11. Het verloop van het aantal coördinatiecentra (Nationale Bank van België, 2008).

Figuur 12. Nettoveranderingen in het maatschappelijk kapitaal van de in 2004 nog erkende coördinatiecentra (in miljoenen euro's) (Nationale Bank van België, 2008).

De bevoorrechte getuigen, die ondervraagd werden in het kader van deze masterproef, waren het dan ook eens met de stelling dat de notionele interestaftrek tot nog toe een waardig alternatief heeft kunnen bieden voor de erkende coördinatiecentra in ons land. Zij waren allen van mening dat deze doelstelling bereikt werd met de invoering van de notionele interestaftrek. Er werd tevens gesteld dat deze doelstelling als belangrijkste drijfveer gezorgd heeft voor de invoering van de aftrek voor risicokapitaal. Het behouden van de coördinatiecentra en het verhinderen van een massale kapitaaluitstroom wordt gezien als de belangrijkste drijver van de notionele interestaftrek (Gesprek Gemis, 2010).

Verder werd er gesteld dat het aantrekken of behouden van financiële vennootschappen ook een groot indirect effect heeft. Zo is een financiële activiteit vaak het startpunt voor andere activiteiten, zoals een onderzoekscentrum of de operationele activiteiten, waar een internationale groep van ondernemingen gewoonlijk mee gepaard gaat. Deze activiteiten hebben op hun beurt een effect op

de tewerkstelling in ons land. Zo werd er in een studie van het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving, verder Vives, gesteld dat de verankering van een hoofdzetel van een onderneming in België, meer tot de creatie van jobs kan leiden dan bij lokale vestigingen⁷². België heeft er dus alle belang bij om de beslissingscentra op eigen bodem te houden of uit te bouwen (Gesprek Baeten, 2010).

3.4 Aantrekken van buitenlandse investeringen

De laatste doelstelling van de belastingaftrek voor risicokapitaal, die terug te vinden is in hoofdstuk twee van deze masterproef, is het aantrekken van buitenlandse investeringen. Deze doelstelling hangt in feite samen met de eerste doelstelling die in dit hoofdstuk besproken werd, een verlaging van de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting. Via een verlaging van het effectief tarief in de vennootschapsbelasting wordt het mogelijk voor België om zich aantrekkelijker te positioneren op fiscaal gebied. Het tarief van de vennootschapsbelasting is namelijk het belangrijkste middel dat gebruikt wordt door concurrerende landen om zich te verdedigen in de fiscale wereld van de vennootschapsbelasting.

Hoewel er nog geen wetenschappelijke studies terug te vinden zijn over de invloed van de aftrek voor risicokapitaal op het aantrekken van buitenlands kapitaal, was de sfeer hieromtrent vrij eensgezind in de gesprekken met de bevoorrechte getuigen. Er werd gesteld dat het verrichten van een studie, waarin kwantitatieve gegevens zouden blijken over het buitenlands kapitaal dat werd aangetrokken sinds de invoering van de notionele interestaftrek, zeer gecompliceerd is. Hierdoor zijn hun bevindingen eerder gebaseerd op eigen ervaringen en meningen.

In de interviews werd gesteld dat de notionele interestaftrek zeker bijgedragen heeft tot het behoud van de bestaande investeringen in ons land en een ideale maatregel is tot het lokken van meer buitenlands kapitaal. Het bijkomend kapitaal dat aangetrokken werd door de notionele

⁷² Abraham, F. & Konings, J. (2010). Verankering in België: Hoofdzetels zijn een hoofdzaak. *Vives briefings*.

interestaftrek zou het buitenlands kapitaal, dat verloren ging met het verdwijnen van de coördinatiecentra, zelfs gecompenseerd hebben (Gesprek De Mil & Gemis, 2010).

Er werd naar voren gebracht dat de pers een belangrijke indicator is voor het opmerken van buitenlandse investeerders die hun kapitaal verschuiven naar België. Wanneer er investeringen van multinationals of grote ondernemingen plaatsvinden in ons land, zal hier steeds aandacht aan geschonken worden door de media. Er werd het voorbeeld gegeven van de onderneming Randstad, die in het jaar 2004, dit is het jaar van de lancering van het idee van de notionele interestaftrek, haar financieel centrum overbracht naar België vanuit Nederland (Gesprek De Mil, 2010).

Het MCB-Forum, het Forum voor Multinational Companies in Belgium, pleit eveneens voor het behoud van de notionele interestaftrek. Het MCB-forum heeft als doel om het investeringsland België, beter te verkopen in het buitenland als het centrum van Europa. De voorzitter van het forum is ervan overtuigd dat de aftrek, samen met het systeem van de rulings, belangrijke fiscale prikkels zijn om multinationals te overtuigen (Vanbrussel, 2010).

Een lager effectief tarief in de vennootschapsbelasting is echter niet het enige fiscale middel om België aantrekkelijker op te stellen in Europa of zelfs op het mondiale vlak. Een tweede belangrijk aspect in dit kader zijn de heersende loonkosten in een land. De huidige loonkosten in België bemoeilijken echter de strijd die de notionele interestaftrek voert tegen de concurrerende landen van België. Ook mist de fiscale maatregel nog bekendheid in het buitenland. Volgens een studie van het bedrijf Ernst & Young, was slechts 39% van de ondervraagden op de hoogte van het bestaan van de voordelen van de belastingaftrek in het jaar 2008⁷³. Een actief promotiebeleid van de aftrek zou kunnen bijdragen tot het vergroten van de aantrekkelijkheid van België als investeringsland. Verder hebben het onstabiele politieke karakter van ons land en de financieel economische crisis ook geen goed gedaan aan de attractiviteit van België als een gunstig investeringsland. Deze factoren dient men eveneens in rekening te brengen bij een evaluatie van het aantrekken van buitenlandse investeringen als gevolg van de notionele interestaftrek.

⁷³ Herrewijn, G. (2009). No we can't: België geeft niet wat investeerders vragen: Bestuurlijke stabiliteit en een aantrekkelijke ondernemingscultuur. Ernst & Young. *Barometer van de Belgische Attractiviteit 2009*.

3.5 Conclusie

De conclusie in deze paragraaf is geformuleerd aan de hand van de gesprekken met de vier bevoorrechte getuigen, die gevoerd werden in het kader van deze eindverhandeling. Om deze reden kan deze conclusie niet dienen als een algemeen geldende uitkomst of resultaat. Het geeft de meningen en ervaringen weer van vier personen met een gespecialiseerde kennis van zaken.

In de voorgaande onderdelen van dit hoofdstuk werden de bevindingen uit de gesprekken met de bevoorrechte getuigen, per doelstelling van de notionele interestaftrek, besproken. Algemeen kan gesteld worden dat deze bevindingen eerder een positieve evaluatie weergeven van de realisatie van de doelstellingen van de notionele interestaftrek.

Zo werd er gesteld dat de belastingaftrek voor risicokapitaal bijdraagt tot een verlaging van de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting. Deze verlaging is absoluut noodzakelijk voor België om zich aantrekkelijker op te stellen in de huidige fiscaal concurrerende wereld. Een verlaging van het effectieve tarief van de vennootschapsbelasting vermindert het bedrag van de belastingen die ondernemingen verschuldigd zijn op hun winsten. Hierdoor wordt de vennootschapsbelasting gebruikt als een middel om een land fiscaal gunstiger op te stellen en kapitaal aan te trekken. Er werd dan ook niet aan getwijfeld dat de notionele interestaftrek een gunstige uitwerking heeft op het aantrekken van buitenlandse investeringen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat een verlaging van het effectief tarief van de vennootschapsbelasting afhankelijk is van het rendement op het eigen vermogen. Hierdoor kan de verlaging, teweeg gebracht door de notionele interestaftrek, niet zomaar veralgemeend worden naar alle soorten investeringen van alle soorten ondernemingen.

Of de notionele interestaftrek effectief bijgedragen heeft tot het verbeteren van de solvabiliteitspositie van de ondernemingen in ons land, blijft echter een vraag. Er bestaat geen twijfel over het feit dat de aftrek een stijging van het aantal kapitaalsverhogingen in de hand werkte in België, doch zijn er geen cijfers beschikbaar over een werkelijke vooruitgang van de solvabiliteitsratio's. Wel werd de opmerking gemaakt dat de notionele interestaftrek een zeer gunstige maatregel is geweest voor het aanpakken van de financiële en economische crisis. De

verhoogde eigen vermogens van de ondernemingen hebben een gunstig effect gehad op het beperken van de schade aangebracht door de crisis en het verminderen van de heersende risico's van faillissementen.

Een laatste doelstelling van de notionele interestaftrek luidt als volgt, een geloofwaardig en concurrerend alternatief bieden voor de beslissingscentra in ons land, in het bijzonder de coördinatiecentra. De aftrek tracht ervoor te zorgen dat deze centra, de financiële beroepen en kennis die eraan gekoppeld zijn en de werkgelegenheid die zij verschaffen in België behouden blijven. Ook hier stemden de meningen van de vier ondervraagde personen overeen. Deze doelstelling wordt namelijk als de belangrijkste van de vier doelstellingen van de notionele interestaftrek ervaren. Uit de gesprekken kan geconcludeerd worden dat de notionele interestaftrek tot nog toe geslaagd is in haar opzet om als een waardevol alternatief gezien te worden voor de coördinatiecentra.

Naast deze bespreking van de realisatie van de doelstellingen van de notionele interestaftrek, kunnen er nog enkele belangrijke opmerkingen gemaakt worden. Er bestaan namelijk ook eigenschappen van de aftrek voor risicokapitaal waar niet alle partijen het eens over zijn of waar onenigheid over bestaat. Zo waren de meningen eerder verdeeld wanneer het ging over het creëren van tewerkstelling. De notionele interestaftrek gaat, in tegenstelling tot het fiscale regime van de coördinatiecentra, niet gepaard met een tewerkstellingsvoorwaarde. Sommigen achten dit echter als één van de belangrijkste objectieven van een fiscaal gunstige maatregel en pleiten voor een grondige evaluatie van het maatschappelijk en economisch rendement ervan. De mate van jobcreatie, die uitdrukkelijk te wijten is aan de belastingaftrek voor risicokapitaal, is echter zeer moeilijk kwantitatief te evalueren. Tevens werd de bemerking gemaakt dat indien er een verlaging van het nominaal tarief van de vennootschapsbelasting had plaatsgevonden, in plaats van de invoering van de notionele interestaftrek, zou deze tevens niet gepaard gaan met een tewerkstellingsvoorwaarde.

Een tweede punt van kritiek op de notionele interestaftrek bevindt zich op het niveau van de budgettaire kost die de maatregel teweegbrengt. Er wordt de maatregel verweten niet budgettair neutraal te zijn en hiermee te 'duur' in vergelijking met wat geraamd werd bij de invoering van de

aftrek. Voorts zou de maatregel te weinig ten goede komen aan de vele kleine en middelgrote ondernemingen in ons land.

Het objectief van deze eindverhandeling is niet om een standpunt in te nemen ter verdediging van de notionele interestaftrek, noch om kritiek te uiten op de maatregel. Wel kan geconstateerd worden dat deze verdeelde meningen tussen de verschillende belanghebbende partijen nefast zijn voor een optimale werking van de maatregel. Enkele organisaties pleiten voor het behoud van de maatregel in zijn geheel, terwijl andere organisaties duidelijk pleiten voor een aanpassing ervan. Deze meningsverschillen sturen een signaal van onstabiliteit de wereld in, waardoor potentiële investeerders afgeschrikt of ontmoedigd kunnen worden. België geniet momenteel van een minder goede reputatie op het gebied van rechtszekerheid. Dit is mede te wijten aan de huidige en voorgaande politieke crisis van ons land en schaadt de overtuigingskracht om buitenlandse investeerders te kunnen overtuigen. Omvangrijke structurele aanpassingen van de notionele interestaftrek stralen onstabiliteit uit, waardoor een verkeerd sein gegeven wordt aan het buitenland. Deze onstabiliteit doet uitstralen dat België de beloftes die ze maakt of zal maken, ten opzichte van deze investeerders, op lange termijn niet zou kunnen waarmaken.

In dit kader kan de vergelijking gemaakt worden met de fiscale maatregelen die in het begin van de jaren 1980 werden doorgevoerd om kapitaalsverhogingen fiscaal te stimuleren. Het regime van de reconversievennootschappen, de Cooremans en De Clercq wetten, het Koninklijk Besluit nummer 15 en 150 zijn hier duidelijke voorbeelden van. Deze fiscale maatregelen werden aangepast, geherstructureerd en beperkt omwille van puur budgettaire redenen, waardoor er een zeer onstabiele omgeving rond bestond. Deze onstabiliteit heeft veel schade berokkend aan de toepassing van de maatregelen en stond een optimale werking ervan in de weg.

Om een grondige evaluatie te kunnen opstellen van de notionele interest zijn er tevens meer gedetailleerde en kwantitatieve studies nodig. Sommige van deze studies zijn echter zeer moeilijk waar te maken dankzij de complexiteit ervan. Ook moet men rekening houden met de opportuniteitskost van de maatregel, wat zou het resultaat zijn geweest indien de notionele interestaftrek nooit had bestaan.

LIJST VAN DE GERAADPLEEGDE WERKEN

Artikels

Abraham, F. & Konings, J. (2010). Verankering in België: Hoofdzetels zijn een hoofdzaak. *Vives briefings*.

Bové, L. (2010, 4 maart). Misbruik notionele interest levert al 5,5 miljoen op. *De Tijd*.

Bové, L. (2010, 10 maart). Gerecht onderzoekt eerste fraude met notionele interestaftrek. *De Tijd*.

Buysse, C. (2009). Vennootschap mag 'voordeligste' volgorde van aanrekening kiezen. *Fiscoloog*, 1186, 7-8.

Elschner, C. & Vanborren, W. (2009). Corporate effective tax rates in an enlarged European Union. *Taxation papers*, 1-28.

Haelterman, A. & Verstraete H. (2005). De aftrek voor risicokapitaal: Een praktisch gerichte invalshoek: Eerste bedenkingen. *Algemeen Fiscaal Tijdschrift*, 12-03, 24-33.

Lassaux, R. (2005). Notionele interest: een frisse wind door de ondernemingen. *Accountancy & Tax*, 3, 24-31.

Lesage, E. (2009). Abnormale of goedgunstige voordelen in vennootschappen zijn een dubbel probleem. *Bulletin van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten*, Pacioli 282, 1-6.

Rapoye, C. & Van de Voorde, N. (2007). Fusiegoodwill telt niet mee voor notionele interestaftrek, zegt Rulingdienst. *Fiscale Actualiteit*, 43, 1-3.

Salens, P. (2006). De aftrek voor risicokapitaal. *Algemeen Fiscaal Tijdschrift*, 02-02, 4-28.

Valenduc, C. (2009). Les intérêts notionnels: une réforme fondamentale et controversée. *Courrier hebdomadaire du CRISP*, 2018, 1-52.

Van Cauter, K. & Van Meensel, L. (2007). Recente tendensen inzake vennootschapsbelasting. *Economisch tijdschrift Nationale Bank van België*, juni 2007, 67-83.

Van Robbroeck, N. & Vanhulle, H. (2009). Europa ondervraagt België over territoriale werking NIA. *Fiscale Actualiteit*, 08, 1-3.

Vanbrussel, E. (2010, 13 maart). Blijf af van de notionele intrest. *De Morgen*.

Verdingh, Y. (2009). Notionele interestaftrek: volgorde van aftrek is nadelig. *Fiscale Actualiteit*, 13, 9-10.

Verstraete, H. (2005). Teleurstellende regeling voor buitenlandse inrichtingen. *Fiscoloog*, 998, 1-3.

Willems, R. (2006). Eerste ruling over notionele interestaftrek. *Fiscale Actualiteit*, 24, 11-12.

Boeken

Chevalier, C. (2009). *Vademecum Vennootschapsbelasting*. Gent: Larcier.

Haelterman, A., Maes, L. & Van Orshoven, P. (2008). *Codex fiscaal recht*. Brugge: Die Keure.

Interuniversitaire Commissie Juridische Verwijzingen en Afkortingen, (2008). *Juridische verwijzingen en afkortingen*. Mechelen: Kluwer.

Kiekebeld, B.J. (2004). *Harmful Tax Competition in the European Union: Code of Conduct, Countermeasures and EU Law*. Nederland: Kluwer.

Lybaert, N., Maes, J.P. & Van Hulle, K. (2010). *Handboek boekhoud- en jaarrekeningrecht*. Brugge: Die Keure.

Masui, C. & Raedts, M. (2007). *Van vraag tot tekst: Praktische leidraad voor literatuurverslagen*. Leuven: Acco.

Moreau, P. (2005). *Belastingaftrek voor risicokapitaal; Notionele intrestaftrek: een fiscale revolutie*. Mechelen: Kluwer.

Vandenberghe, W. (2006). *De notionele intrestaftrek: Een denkbeeldige werkelijkheid*. Gent: Larcier.

Waterbley, A. (2006). *Succesvolle bedrijfsfinanciering en investeringsbeleid*. Antwerpen-Apeldoorn: Maklu.

Internationaalrechtelijke normen

Conclusies van de Raad (Ecofin) van 1 december 1997 inzake het belastingbeleid, *Pb.C.* 6 januari 1998.

Geconsolideerde versie van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van 9 mei 2008, *Pb.L.*, C115, 47-199.

Geconsolideerde versie van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 24 december 2002, *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, C325, 33-184.

Report Code of Conduct (Business Taxation) (23 november 1999), *Council of the European Union*, SN4901/99.

Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap van 13 december 2007, *Pb.L.*, C306.

Koninklijke Besluiten

Koninklijk Besluit 15 9 maart 1982 tot aanmoediging van de inschrijving op of de aankoop van aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid in Belgische vennootschappen, *B.S.* 12 maart 1982.

Koninklijk Besluit 150 30 december 1982 tot wijziging van het Koninklijk Besluit 15 9 maart 1982 tot aanmoediging van de inschrijving op of de aankoop van aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid in Belgische vennootschappen, *B.S.* 19 januari 1983.

Koninklijk Besluit 187 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra, *B.S.* 13 januari 1983.

Koninklijk Besluit 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 13 september 1993.

Koninklijk Besluit 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, *B.S.* 6 februari 2001 (ed.1), erratum *B.S.* 27 februari 2001.

Koninklijk Besluit 17 september 2005 tot wijziging van het KB/WIB 92 tot uitvoering van de wet van 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, *B.S.* 3 oktober 2005.

Koninklijk Besluit 27 april 2007 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen, *B.S.* 14 mei 2007.

Parlementaire Stukken

Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten 30 november 1939, *B.S.* 1 december 1939.

Wet 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van ondernemingen, *B.S.* 4 september 1975.

Wetboek 10 april 1992 van de inkomstenbelastingen 1992, *B.S.* 30 juli 1992.

Wetboek van vennootschappen 7 mei 1999, *B.S.* 6 augustus 1999.

Wet 24 december 2002 tot wijziging van de vennootschapsregeling inzake inkomstenbelastingen en tot instelling van een systeem van voorafgaande beslissingen in fiscale zaken, *B.S.* 31 december 2002.

Beknopt verslag, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51 PLEN 144.

Wetsontwerp tot invoering van een belastingsaftrek voor risicokapitaal, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1778/001.

Verslag namens de Commissie voor de Financiën en de Begroting, *Parl.St.* Kamer 2004-05, nr. 51-1778/004.

Wetsvoorstel tot aanpassing van de vaststelling van het belastbare inkomen en tot invoering van een autofinancieringsaftrek en minimum belastbare grondslag bij ambtshalve aanslag in de vennootschapsbelasting, *Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-1139/1.

Wet 22 juni 2005 tot invoering van een belastingaftrek voor risicokapitaal, *B.S.* 30 juni 2005.

Vr. en Antw. Kamer 2005-06, 10 januari 2006, 21929-21230 (*Vr.* nr. 114 C. DEVLIES).

Wet 26 november 2006 houdende een begeleidingsmaatregel voor de voorraadactualisering door de erkende diamanthandelaars, *B.S.* 5 december 2006.

Commissie voor de Financiën en de Begroting, Kamer 2006-07, 17 april 2007, 27-28 (Samengevoegde vragen nr. 15064, 15065 en 15066 L. GUSTIN).

Wetsvoorstel ter voorkoming van misbruik van de fiscale aftrek voor risicokapitaal, *Parl.St.* Kamer 2007-08, nr. 52-1024/001.

Wet 11 december 2008 houdende de wijziging van het wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het in overeenstemming te brengen met de Fusierichtlijn, *B.S.* 12 januari 2009.

Commissie voor de Financiën en de Begroting, Kamer 2008-09, 22 april 2009, 47-50 (Vr. nr. 17 H. GOYVAERTS & D. VAN DER MAELEN).

Hand. Senaat 2009-10, 28 januari 2010, 57-59 (Vr. nr. 4-1395 A. VAN DERMEERSCH).

Hand. Senaat 2009-10, 11 februari 2010, 10-12 (Vr. nr. 4-1076 A. VAN DERMEERSCH).

Websites

www.bibf.be

www.bja.be

www.dekamer.be

www.ec.europa.eu

www.ejustice.just.fgov.be (Belgisch Staatsblad)

www.europa.eu

www.europa-nu.nl

www.financeworld.be

www.fisconet.be

www.minfin.fgov.be

www.nbb.be

www.oecd.org

www.ruling.be

www.senate.be

www.xio.be/portfolio/mcb-forum

Andere

ABVV (2009). Waarom betalen we belastingen? ABVV voorstellen voor een rechtvaardiger fiscaliteit. *ABVV Dossier 2009*.

Alloo, M. & Baeten, J. (2006). Aftrek voor risicokapitaal: Een kans die moet gegrepen worden. *VBO Document*, 1-22.

Belgium and its neighbours' business climates compared. *Belgium-Japan Association & Chamber of Commerce*, 2010.

Bericht aangaande de belastingaftrek voor risicokapitaal: Tarieven voor het aanslagjaar 2010, B.S. 14 januari 2009, 593.

Burggraeve, K., Jeanfils, Ph., Van Cauter, K. & Van Meensel, L. (22 juli 2008). *Macro-economische en budgettaire impact van de belastingaftrek voor risicokapitaal*, De Nationale Bank van België. Opgevraagd 9 februari, 2010, via <http://www.nbb.be/doc/ts/Enterprise/Press/2008/Gouvernement080623NL.pdf>.

Claes, A. (z.d.). *Coördinatiecentra: Vennootschapsbelasting maakt geen deel uit van de minimum belastbare basis*. Opgevraagd op 16 februari, 2010, via <http://www.dvvc.be/documents/news-items/20070402-coordinatiecentra-vennootschapsbelasting-maakt-geen-deel-uit-van-de-minimum-belastbare-basis.xml?lang=nl>.

Claes, W., Hinnekens, P. & Van Gils, M. (2006). Notionele Interestaftrek. *Eubelius Tax Alert*, 1-20.

De Keyser, M. & Delvaux, D. (9 oktober 2008). *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, nr. Ci.RH.421/574.945, AOIF 36/2008. Opgevraagd op 13 maart, 2010 via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb /document.do?method=view&id=364f5b69-5ba7-4ada-85ee-aaaadd14fdae#findHighlighted>.

Delsoir, G. (26 juni 2004). *Circulaire betreffende de investeringsaftrek en de vennootschapsbelasting*, nr. Ci.RH.421/563.842, AOIF 27/2004. Opgevraagd op 24 maart, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&nav=1&id=711f90c0-f9f7-448a-9341-b0e6642d5372&disableHighlightning=true#findHighlighted>.

Federale Overheidsdienst Financiën (2002). *Commentaar op het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (Com.IB 92)*. Opgevraagd op 3 februari, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb /document.do?method=view&id=726e3b66-19de-4fbc-9087-57af169ad450#findHighlighted>.

Federale Overheidsdienst Financiën (2006). Vermindering van de vennootschapsbelasting: Een ondernemersvriendelijker systeem: Notionele interestaftrek. *Brochure FOD*. Opgevraagd op 16 oktober, 2009, via http://minfin.fgov.be/portail1/nl/brochure/publicaties/pdf/Folder_VermindVennBelast2006.pdf.

Federale Overheidsdienst Financiën (2009). *Notionele intrestaftrek: Uniek en innoverend belastingvoordeel in België*, D/2009-1418/8. Opgevraagd op 22 oktober, 2009, via http://minfin.fgov.be /portail2/ belinvest/downloads/nl/publications/bro_notional_interest.pdf.

Herrewijn, G. (2009). No we can't: België geeft niet wat investeerders vragen: Bestuurlijke stabiliteit en een aantrekkelijke ondernemingscultuur. *Barometer van de Belgische Attractiviteit 2009*.

Reynders, D. (3 april 2008). *Circulaire betreffende de aftrek voor risicokapitaal*, Ci. RH. 840/592.613, AOIF 14/2008. Opgevraagd op 6 maart, 2010, via <http://minfin.fgov.be/portail1/nl/actu/circulaire.pdf>.

Staes, B. (2003). *Europese Commissie: Belgische coördinatiecentra onwettelijk*. Opgevraagd op 16 februari, 2010, via <http://www.bartstaes.be/articles.php?id=936>.

Van Cauwenbergh, S. (2008). Impact van de notionele intrestaftrek: Visie van boekhouders en accountants. *Kenniscentrum voor Financiering van KMO, 1-27*.

Van Daele, M. & Van Laere, D. (2006). *De wet van 22 juni 2005: De notionele intrestaftrek en compenserende maatregelen*. Opgevraagd op 12 oktober, 2009, via <http://www.dvvc.be/documents/nieuwsarchief/20060105-notionele-intrestaftrek.xml?lang=nl>.

Vandenhove, P. (2001). Directe investering in het buitenland (DIB). De investeringsstroom vanuit en naar België. *Federaal planbureau, working paper, 6-01, 23-33*.

Vandermeersche, C. (2005). Notionele intrestaftrek: een nieuwe fiscale incentive. *Beleidsnota VKW Metena, 10, 1-24*.

Vanhoutte, J. (6 april 2006). *Circulaire betreffende meerwaarde, kosten van vervreemding, voorwaarde van aftrekbaarheid van de beroepskosten en gespreide belasting*, nr. Ci.RH.241/576.972, AOIF 11/2006. Opgevraagd op 15 maart, 2010, via <http://ccff02.minfin.fgov.be/KMWeb/document.do?method=view&id=0192e0ba-add2-4c61-ab47-23b09058ac3c#findHighlighted>.

Van Kerchove, W. (2005). De "notionele interestaftrek": een fraai fiscaal geschenk. *Nieuwsbrief 20051201 Iverbo*.

Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.104 van 4 mei 2006.

Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 700.063 van 8 mei 2007.

Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.023 van 27 april 2006.

Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 600.517 van 23 oktober 2007.

Voorafgaande Beslissingen Rulingcommissie, nr. 700.439 van 27 mei 2008.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Lijst van bevoorrechte getuigen

Naam	Functie	Datum van gesprek
Dhr. Dirk Van der Maelen	Parlementslid in de Kamer & ondervoorzitter van de SP.A	01/04/2010
Dhr. Inti Ghysels	Parlementair medewerker	
Dhr. Jean Baeten	Hoofd van het Fiscaal Departement van het VBO	01/04/2010
Dhr. Geert Gemis	Partner Ernst & Young, Tax Consultant	14/04/2010
Dhr. Marc De Mil	International Tax Expert bij het Fiscaal Departement voor Buitenlandse Investerin- gen van de Federale Overheidsdienst Finan- ciën.	14/04/2010

Bijlage 2. Vragenlijst bij de gesprekken met de bevoorrechte getuigen

1. In juli 2008 werd er een nota gepubliceerd van de Nationale Bank van België om de macro-economische en budgettaire impact van de notionele interestaftrek te evalueren. Zijn er naar uw weten ondertussen meer recentere rapporten beschikbaar ter evaluatie van de notionele interestaftrek?
2. De notionele interestaftrek werd ingevoerd met als doel een waardig alternatief te bieden aan de in ons land gevestigde coördinatiecentra. In welke mate heeft de notionele interestaftrek tot nog toe hiervoor gezorgd?
3. Denkt U dat de aftrek ook een invloed heeft op het behouden van de werkkrachten van deze centra of enkel op het voorkomen van de kapitaaluitstroom?
4. Vindt U het creëren van werkgelegenheid een belangrijke doelstelling van de notionele interestaftrek?
5. Zijn er reeds gegevens beschikbaar omtrent de creatie van werkgelegenheid ten gevolge van de invoering van de notionele interestaftrek?
6. Een verlaging van de effectieve aanslagvoet in de vennootschapsbelasting is ook één van de primaire doelen van de aftrek voor risicokapitaal. Hoeveel bedraagt deze momenteel?
7. Zou een verlaging van het nominale tarief in de vennootschapsbelasting een betere maatregel zijn dan de aftrek voor risicokapitaal?
8. Heeft de aftrek voor risicokapitaal effectief kunnen bijgedragen tot een gezondere financiële situatie van bedrijven? Is er sprake van een betere solvabiliteit van deze ondernemingen?

9. Heeft de aftrek voor risicokapitaal ons land in een betere positie kunnen plaatsen op het Europese veld in de context van de fiscale concurrentie?
10. Is er tot nog toe meer buitenlands kapitaal aangetrokken ten gevolge van de notionele interestaftrek?
11. De notionele interestaftrek is volgens de parlementaire voorbereiding in 2005, vooral bedoeld voor KMO's en kapitaalintensieve ondernemingen. Vindt U het een goed initiatief om de maatschappijen met een grote intensiteit van kapitaal zoals banken, holdings, en verzekeringen ook op te nemen in het toepassingsgebied van de notionele interestaftrek?
12. Artikel 205quater, §5 WIB 1992 bepaalt een maximum tarief van 6,5%. Hoe staat U tegenover een maximum bedrag van de aftrek in plaats van het hanteren van een maximum tarief? Zou dit een goede manier zijn om de budgettaire kosten te beperken?
13. Is een aanpassing van de maatregel bespreekbaar voor U of is fiscale stabiliteit eerder een prioriteit? In welke zin zou U de maatregel aanpassen?
14. Heeft de maatregel volgens U bijgedragen tot het aanpakken van de economische en de financiële crisis?

Bijlage 3. Het aangifteformulier 275C voor aanslagjaar 2008

Federale Overheidsdienst
FINANCIEN

Administratie van de ondernemings-
en inkomensfiscaliteit

Inkomstenbelastingen

AFTREK VOOR RISICOKAPITAAL

(Artikelen 205bis tot 205novies en 236 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en artikelen 73^{4quinquies} tot 73^{4septies} van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992)

AANSLAGJAAR 2008

(Boekjaar van tot)

Benaming :
.....
.....
Ondernemingsnummer :

BEREKENING VAN DE BELASTINGAFTREK VOOR RISICOKAPITAAL

BEDRAGEN

A. Eigen vermogen aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk (A)
B. Bestanddelen die van het eigen vermogen worden afgetrokken	
1. Eigen aandelen
2. Financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan
3. Aandelen van beleggingsvennootschappen
4. Inrichtingen gelegen in een land met verdrag
5. Onroerende goederen gelegen in een land met verdrag
6. Materiële vaste activa in zover de erop betrekking hebbende kosten onredelijk zijn
7. Bestanddelen die als belegging worden gehouden en geen belastbaar periodiek inkomen voortbrengen
8. Onroerende goederen waarvan bedrijfsleiders het gebruik hebben
9. Uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarden
10. Belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling
11. Kapitaalsubsidies
12. Voorraadactualisering erkende diamanthandelaars
TOTAAL	(B)
C. Wijzigingen tijdens het belastbare tijdperk van het eigen vermogen opgenomen onder A en van de bestanddelen opgenomen onder B (1)	
C1. Positieve wijzigingen (2)	(C1) +
C2. Negatieve wijzigingen (2)	(C2) -
D. Risicokapitaal van het belastbare tijdperk (A - B + C1 - C2)	(D)
E. Bedrag van de aftrek voor risicokapitaal dat voor het aj. in principe aftrekbaar is D * tarief (normaal tarief (3) : 3,781 % / verhoogd tarief KMO (3) : 4,281 %)	(E)
F. Bedrag van de aftrek voor risicokapitaal van het aj. 2008 dat werkelijk wordt afgetrokken	(F)
G. Saldo van de aftrek voor risicokapitaal van het aj. 2008 dat overdraagbaar is naar latere ajn. (E - F)	(G)
H. Saldo van de aftrek voor risicokapitaal dat werd gevormd tijdens vorige ajn.	(H)
I. Bedrag van de aftrek voor risicokapitaal van vorige ajn. (onder H) dat werkelijk wordt afgetrokken	(I)
J. Totaal bedrag van de aftrek voor risicokapitaal dat voor aj. 2008 wordt afgetrokken (F + I)	(J)
K. Saldo van de aftrek voor risicokapitaal dat overdraagbaar is naar latere ajn. (G of G + H of H - I)	(K)

VOOR ECHT VERKLAARD,

.....(datum) (handtekening)

- (1) Elke beweging moet worden vermenigvuldigd met het aantal maanden die nog blijven lopen tot op het einde van het belastbare tijdperk en gedeeld door het totale aantal maanden van het belastbare tijdperk en waarbij de wijzigingen geacht worden te hebben plaatsgevonden de eerste dag van de kalendermaand volgend op die waarin ze zich hebben voorgedaan.
- (2) Een bijlage aan onderhavig formulier toevoegen waarin een detail van de wijzigingen wordt opgenomen.
- (3) Indien het belastbare tijdperk niet gelijk is aan 12 maanden of voor het eerste belastbare tijdperk moet het tarief worden vermenigvuldigd met een breuk waarvan de teller gelijk is aan het totaal aantal dagen van het belastbare tijdperk en de noemer gelijk is aan 365.

TOELICHTING

I. VOORAFGAANDE OPMERKING

Deze opgave is bestemd voor het vaststellen van het bedrag van de aftrek voor risicokapitaal dat vrijgesteld is in de vennootschapsbelasting en de belasting van niet-inwoners vennootschappen.

Gebruikte afkortingen

art.	artikel
aj.	aanslagjaar
WIB 92	(van het) Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

II. TOELICHTING

Het bedrag van de aftrek voor risicokapitaal is gelijk aan het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk, waarvan bepaalde bestanddelen werden afgetrokken, vermenigvuldigd met het referetarief (zie punt B infra voor de bepaling van het bedrag van deze aftrek).

A. Eigen vermogen

Op regel A moet worden vermeld, het bedrag van het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk dat overeenkomstig de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen werd bepaald en voor het bedrag waarvoor die bestanddelen op de balans voorkomen (rubriek I tot VIbis).

Ten name van de in art. 227, 2°, WIB 92, bedoelde belastingplichtigen die een jaarrekening opmaken en een boekhouding voeren overeenkomstig de verplichting voorzien in de wetgeving betreffende de boekhouding en de jaarrekening van vennootschappen of die vrijwillig een boekhouding voeren die in overeenstemming is met de regels die door deze wetgeving zijn vastgesteld voor de bijkantoren van de buitenlandse vennootschappen bedoeld in art. 92, § 2, van het Wetboek van vennootschappen (zonder de vrijstelling waarin deze bepaling voorziet te genieten) wordt het eigen vermogen bepaald overeenkomstig de aldus gevoerde boekhouding.

Voor de VZW, de IVZW en de stichtingen die aan de Ven.B onderworpen zijn wordt onder eigen vermogen, het eigen vermogen verstaan zoals dat voorkomt op de balans die door deze belastingplichtigen is opgesteld.

Voor de kredietinstellingen is het eigen vermogen datgene wat voorkomt op het passief van de balans, die is opgesteld overeenkomstig de bijlage 1 van het koninklijk besluit van 23.9.1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen.

Voor de Belgische en de buitenlandse verzekeringsondernemingen blijkt het eigen vermogen uit de post A van de balans, die is opgesteld overeenkomstig de bijlage 1 van het koninklijk besluit van 17.11.1994 betreffende de jaarrekening van de verzekeringsondernemingen.

B. Bestanddelen die van het eigen vermogen worden afgetrokken

Deze rubriek omvat het geheel van bestanddelen die in voorkomend geval overeenkomstig art. 205ter, WIB 92 van

het eigen vermogen, als bepaald onder A, worden afgetrokken.

1. Eigen aandelen

Op regel B1 moet de fiscale netto waarde van de eigen aandelen aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk worden vermeld.

2. Financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan

Op regel B2 moet de fiscale netto waarde van de financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk worden vermeld.

Ten name van de kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beursvennootschappen moet onder financiële vaste activa die uit deelnemingen en andere aandelen bestaan worden verstaan de in art. 202, § 2, tweede lid, WIB 92 en 73^{4ter}, KB/WIB 92 bedoelde aandelen die de aard van financiële vaste activa hebben.

3. Aandelen van beleggingsvennootschappen

Op regel B3 moet de fiscale netto waarde worden vermeld aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk van de aandelen van beleggingsvennootschappen waarvan de eventuele inkomsten in aanmerking komen om krachtens de art. 202 en 203, WIB 92 van de winst te worden afgetrokken.

4. Inrichtingen gelegen in een land met verdrag

Op regel B4 moet het positieve verschil worden vermeld tussen enerzijds de netto boekwaarde aan het eind van het voorgaande belastbare tijdperk van de activabestanddelen die bestemd zijn voor de buitenlandse inrichting, met uitzondering van de aandelen bedoeld in de punten 1 tot 3, en anderzijds het totaal van de passivabestanddelen die niet behoren tot het eigen vermogen van de vennootschap en die op deze inrichting aanrekenbaar zijn.

5. Onroerende goederen gelegen in een land met verdrag

Op regel B5 moet het positieve verschil worden vermeld tussen enerzijds de netto boekwaarde van de in het buitenland gelegen onroerende goederen of rechten met betrekking tot dergelijke onroerende goederen die niet behoren tot een buitenlandse inrichting en anderzijds het totaal van de passivabestanddelen die niet behoren tot het eigen vermogen van de vennootschap en die op deze onroerende goederen of rechten aanrekenbaar zijn.

6. Materiële vaste activa in zover de erop betrekking hebbende kosten onredelijk zijn

Op regel B6 moet de netto boekwaarde van de materiële vaste activa worden vermeld, in zover de erop betrekking hebbende kosten op onredelijke wijze de beroepsbehoeften overtreffen.

7. Bestanddelen die als belegging worden gehouden en geen belastbaar periodiek inkomen voortbrengen

Op regel B7 moet de boekwaarde worden vermeld van de

bestanddelen die als belegging worden gehouden en die door de aard ervan niet bestemd zijn om een belastbaar periodiek inkomen voort te brengen.

8. *Onroerende goederen waarvan bedrijfsleiders het gebruik hebben*

Op regel B8 moet de boekwaarde worden vermeld van de onroerende goederen of andere zakelijke rechten met betrekking tot dergelijke goederen waarvan de natuurlijke personen die in de vennootschap een opdracht of functies als bedoeld in art. 32, eerste lid, 1°, WIB 92, uitoefenen, hun echtgenoot of hun kinderen wanneer zij het wettelijk genot van de inkomsten van die kinderen hebben, het gebruik hebben.

9. *Uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarden*

Op regel B9 moeten de in art. 44, § 1, 1°, WIB 92, bedoelde uitgedrukte maar niet verwezenlijkte meerwaarden worden vermeld die geen betrekking hebben op activabestanddelen als bedoeld onder de punten 4 tot 8 supra.

10. *Belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling*

Op regel B10 moet het bedrag worden vermeld van het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling zoals bedoeld in de art. 289quater en volgende, WIB 92.

11. *Kapitaalsubsidies*

Op regel B11 moet het bedrag worden vermeld van de kapitaalsubsidies.

12. *Voorraadactualisering erkende diamanthandelaars*

Op regel B12 moet het bedrag worden vermeld als bedoeld in art. 4 van de Wet van 26.12.2006 houdende een begeleidingsmaatregel voor de voorraadactualisering door de erkende diamanthandelaars.

C. *Wijzigingen tijdens het belastbare tijdperk van het eigen vermogen opgenomen onder A en van de bestanddelen opgenomen onder B*

In geval van wijzigingen tijdens het belastbare tijdperk van het eigen vermogen of van bestanddelen opgenomen onder B, die een vermeerdering of vermindering van het risicokapitaal tot gevolg hebben, moeten deze respectievelijk op de regels C1 en C2 worden vermeld (op een bijlage moeten de aard van de bestanddelen, de datum van wijziging en de berekening als gewogen gemiddelde worden vermeld, waarbij deze wijzigingen geacht worden te hebben plaatsgevonden de eerste dag van de kalendermaand volgend op die waarin ze zich hebben voorgedaan).

Voor de berekening van de wijzigingen van onroerende goederen die voorkomen onder de bestanddelen die van het eigen vermogen worden afgetrokken (B5 en B8) en die tijdens het belastbare tijdperk verworven zijn wordt de aanschaffingswaarde in aanmerking genomen.

De winst of het verlies van het belastbare tijdperk is geen wijziging die wordt opgenomen in deze rubriek.

Op regel D moet het bedrag aan risicokapitaal worden opgenomen dat wordt bepaald als volgt: $(A - B + C1 - C2)$.

Op regel E moet het bedrag worden opgenomen van de aftrek voor risicokapitaal dat in principe voor het aj. aftrekbaar is. Dit bedrag stemt overeen met het bedrag opgenomen onder D vermenigvuldigd met de refertevoet van het betreffende aj. Dit tarief stemt voor het aj. 2008 overeen met 3,781%.

Voor de vennootschappen die als kleine vennootschappen worden aangemerkt in de zin van art. 15, § 1, van het Wetboek van vennootschappen wordt het tarief van de aftrek voor het voormelde aj. gebracht op 4,281% (verhoging met 0,5%).

Op regel F moet het bedrag van de aftrek voor risicokapitaal van het betreffende aj. worden opgenomen dat werkelijk wordt afgetrokken.

Op regel G moet het bedrag worden opgenomen van de aftrek voor risicokapitaal van het betreffende aj., dat wegens onvoldoende winst niet kan worden afgetrokken en dat overdraagbaar is naar latere ajn.

Opgelet : De aftrek die geen uitwerking heeft voor een belastbaar tijdperk kan in beginsel achtereenvolgens worden overgedragen op de winst van maximaal de 7 volgende belastbare tijdperken.

Op regel H moet het aftrekbare saldo worden opgenomen van de aftrekken voor risicokapitaal dat tijdens vorige ajn. niet kon worden afgetrokken. Dit bedrag stemt overeen met het bedrag dat in de code 330 van de aangifte is vermeld.

Opgelet : In geval van verwerving of van wijziging tijdens het belastbare tijdperk van de controle van een vennootschap die niet beantwoordt aan rechtmatige financiële of economische behoeften is het saldo van de aftrek voor risicokapitaal dat werd gevormd tijdens vorige ajn. verloren (zie art. 207, derde lid, WIB 92).

Op regel I moet het bedrag worden opgenomen van de aftrek voor risicokapitaal van de vorige ajn. (onder H) dat werkelijk wordt afgetrokken tijdens het betreffende aj.

Op regel J moet het totale bedrag worden opgenomen van de aftrek voor risicokapitaal dat voor het betreffende aj. wordt afgetrokken $(F + I)$.

Op regel K moet het saldo van de aftrek voor risicokapitaal worden vermeld dat overdraagbaar is naar latere ajn. $(G \text{ of } G + H \text{ of } H - I)$. Dit bedrag stemt overeen met het bedrag dat in de code 332 van de aangifte is vermeld.

III. FORMALITEITEN

Om voor een aj. waarvoor de aftrek voor risicokapitaal wordt ingeroepen de aftrek te kunnen genieten moet deze behoorlijk ingevulde, gedagtekende en ondertekende opgave verplicht bij de aangifte worden gevoegd (en dit zelfs wanneer deze aftrek wegens onvoldoende winst niet kon worden verricht).

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

De notionele interestaftrek

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-accountancy en financiering**

Jaar: **2010**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Coteur, Lise

Datum: **1/06/2010**